

SERGIU ADAM

22

IARNA, DEPARTE...

SERGIU ADAM

IARNA, DEPARTE...

SERGIU ADAM

IARNA, DEPARTE...

roman

EDITURA JUNIMEA

IAȘI – 1976

„Tot ce poate face omul mai bine este să dăinuiască".

GOETHE

Era decembrie și cădea prima zăpadă.

În ziua aceea, Teo se trezise mai tîrziu decît în celelalte zile și lenevea în așternut privind fulgii mari și deși, care se cerneau dincolo de fereastră.

Cea dintîi ninsoare îi readucea întotdeauna în memorie, cu o limpezime pe care uneori o găsea nefirească, imagini din copilărie: un sat obscur, pierdut între munți, departe, în Nord, alaiul colindătorilor în seara de Ajun, larma clopoțeilor la schimbarea anului, glasul îngrijorat al mamei strigîndu-l de pe prispa casei („Teuț, gata joaca. Vino, să nu răcești!"), privirea obosită, mereu preocupată a tatălui — medic de circumscripție —, drumul îngust, furișîndu-se pe sub garduri de nuiele și arbori împovărați de chiciură spre lumea cea mare și necunoscută și peste toate, plutind ca o fantomă cernită, amintirea lui Gelu, fratele mai mic, mort de mult, și un alt decembrie coborîndu-și primii fulgi, mari și deși ca și acum, pe chipul lui palid și încremenit și pe ochii albaștri larg deschiși.

El nu știa atunci rînduielile vieții și ale morții și în multe nopți îl chema prin somn, iar Gelu venea și se jucau împreună. Dimineața îi povestea mamei cît de cuminte se făcuse Gelu și cît de frumos se juca și cum îi spusese că-i este frig și el îi dăduse flaneaua lui cea albă și cum îi mai spusese

că-i este foame și el voise să-i dea dulceață de trandafiri, dar ușa de la cămară era încuiată și nu-i dăduse și la urmă de tot o întreba unde se ascundea Gelu și de ce venea acasă numai noaptea? Ea tăcea, mîinile îi atîrnau inerte ca două aripi rănite și privirea-i încețoșată aluneca pe lîngă el parcă temîndu-se să-l vadă și se oprea într-un punct nedefinit, undeva foarte departe. Atitudinea ei îl înfricoșa, iar mintea lui de copil intuia că ceva rău, neînchipuit de rău se întîmplase.

Teo închise ochii și rămase neclintit atît cît ar cădea o frunză uscată de pe creanga cea mai de sus a unui arbore înalt, apoi întinse tulburat mîna spre pachetul de țigări „Snagov", aflat pe noptiera de lîngă pat, luă o țigară, o răsuci cu un gest reflex între degete, își așeză pe genunchi scrumiera masivă, de cristal, pe fundul căreia linii drepte se întretăiau formînd romburi egale, aprinse țigara cu bricheta pistol — un dar de la Lila — trase adînc, în piept, primul fum și privi din nou pe fereastră. Ninsoarea îi părea tristă, apăsătoare. Scutură absent țigara și voia s-o ducă iarăși la gură, cînd telefonul sună prelung și strident, cum sună de obicei telefoanele. Puse, fără să se grăbească, scrumiera cu țigară cu tot la locul ei, pe noptieră, coborî din pat, făcu cîteva genuflexiuni pentru a-și dezmorți trupul, străbătu camera întinzîndu-se leneș și căscînd, ridică receptorul și spuse cu o voce care i se păru străină:

— Alo?!

— Casa Teofil Monah? — întrebă un glas moale și plăcut și Teo bănui că la capătul celălalt al firului era Bătrînul.

— Da, casa Teofil Monah. Bună dimineața!

— Bună, Teo! Te-am deranjat? Ce făceai?

— Priveam ninsoarea.

— Îți place?

— Mult.

— Înțeleg: decor idilic, nostalgia iernilor trecute, pornire irezistibilă spre hoinăreală și, mai ales, acea plăcută senzație de puritate și împăcare sufletească. Am omis ceva?

— O sanie cu cai focoși și zurgălăi...

— ... Trecînd ca o nălucă printre troiene. Da, da. Și la capătul drumului o cabană izolată, cu focul duduind în sobă și fără tonomat.

— În schimb cu vin fiert.

— Bineînțeles. Am și uitat de cînd n-am mai mers cu sania.

— Și eu.

— Ce-ai spune de o plimbare pe Valea-Muntelui?

— Cînd?

— În iarna asta.

— Ar fi frumos — îngînă Teo încercînd să priceapă cu o clipă mai devreme unde voia să ajungă Bătrînul.

— Mergem împreună. Neapărat — făgădui acesta.

— Mulțumesc.

— Pentru puțin. Pînă una-alta, însă, spune-mi, ești în ziua ta liberă?

— Da, în ziua mea liberă.

— Am să te rog, totuși, să treci pe la mine în cel mult o oră — zise Bătrînul și în vorba lui domoală, cu puternic accent moldovenesc, se simțea o undă de regret.

„Puteam să-mi închipui — gîndi Teo. Adio, zi liberă!"

— Într-o oră sînt la dumneavoastră — spuse el calm.

— E-n ordine.

Teo puse receptorul în furcă oftînd.

Nu mai avusese de mult o zi liberă, doar a lui, o zi în care să uite cu desăvîrşire obligaţiile profesionale, să asculte muzică, să citească, să scrie scrisori, să doarmă în sfîrşit cît voia, să meargă la patinaj sau la un film oarecare sau, pur şi simplu, să hoinărească alături de Lila pe străzile liniştite ale oraşului, discutînd lucruri fără importanţă ori făurind planuri de viitor.

„Ei, hombre — zise, cu voce tare, privindu-se în oglinda înaltă a şifonierului. N-am ce-ţi face, asta-i situaţia. Iartă-mă!"

Cel din oglindă ridică din umeri îmbufnat.

„Nu te iert — zise. Şi şterge-o pînă nu mă înfurii".

„Zău? Şi de ce, mă rog?"

„Pentru că-mi promiţi atîtea şi nu te ţii de cuvînt. Mincinosule!"

„Bine, dar nu înţelegi?"

„N-am ce înţelege. Lasă-mă în pace!"

„Hai, treacă de la tine. Data viitoare..."

„Ai găsit ce-ai căutat. Don Quijote. Asta eşti".

„Aşa-i, recunosc. Eşti mulţumit?"

Drept răspuns, cel din oglindă se strîmbă scoţîndu-şi limba. Teo surîse.

„Eşti cam neserios pentru cei douăzeci şi patru de ani ai tăi" — îl apostrofă el cercetîndu-l atent, de parcă atunci l-ar fi văzut întîia oară.

Avea trăsături frumoase, părul negru, lung, uşor ondulat, pieptănat într-o parte, cu cărare în stînga, trupul mlădios, bine făcut şi doar cîţiva centimetri îi mai trebuiau să poată fi considerat un bărbat înalt. Dar ceea ce atrăgea, înainte de toate, atenţia asupra sa erau ochii albaştri, în contrast izbitor cu obrazul smead, şi un aer romantic şi distrat, pe care îl au în general artiştii. Poate şi din această cauză elevele din ultimele clase de liceu şi funcţionarele de la Poştă şi de la C.E.C. — acele fiinţe puţin dezamăgite, puţin melancolice, care citesc în exclusivitate romane de dragoste şi visează zi şi noapte feţi-frumoşi şi tărîmuri exotice, mirifice — îşi dădeau ghionturi cînd îl zăreau, iar madam Damian, o văduvă cam trecută, mică, slabă, cu ochii inexpresivi, de peşte fiert — vecină de apartament — îi zicea, chiar din prima clipă, „domnu' artist". El îi spusese, în cîteva rînduri, că profesia lui era cu totul alta, însă ea ripostase, întotdeauna la fel, că aşa ceva nu se poate deoarece îl văzuse pe scena teatrului, anul trecut, într-o piesă foarte tristă, la care plînsese mai tare decît la înmormîntarea scumpului ei soţ Costache Damian, fost magistrat — dumnezeu să-i ierte păcatele — şi că ceea ce văzuse cu ochii şi simţise cu inima nu putea fi schimbat nici de Isus Hristos. Într-o zi acceptase, totuşi, ideea că el n-ar fi actor, dar asta nu schimba cu nimic lucrurile fiindcă, după opinia ei, ar fi putut oricînd să fie. Curînd, însă, retractase totul şi-l numea ca la început.

„Fereşte-mă, doamne, de omul cu idei puţine şi fixe!" — murmurase Teo auzind-o, deşi, în sinea lui recunoştea că vorbele ei nu erau prea departe de adevăr.

În anii de liceu făcuse figurație la teatrul „Covali", interpretase chiar cîteva roluri și toți cei care îl văzuseră îi prevesteau o strălucită carieră actoricească. Pronosticurile lor entuziaste și ropotele de aplauze îl ameţiseră, el visase un timp să ajungă actor şi, probabil, ar fi ajuns dacă tatăl său, un spirit lucid şi profund, faţă de care nutrea o imensă admiraţie, nu l-ar fi privit mirat şi ironic peste rama aurie a ochelarilor.

„Zău? — întrebase el. Mai gîndește-te. Poate găsești altceva".

Teo reflectase îndelung punînd în balanţă tot ce ştia despre sine, ceruse şi părerea mamei — ea spusese un „Nu" categoric, imposibil de contrazis — şi, drept urmare, el se înscrisese la Facultatea de drept, pe care o absolvise cu rezultate excelente. Cîteva luni practicase, cu destul succes, avocatura la Petrodava, unul dintre cele mai mari oraşe din Nord, totul părea că intrase pe făgaşul normal, cînd, pe neaşteptate, spre mirarea părinţilor, a colegilor şi a foştilor profesori de la facultate, optase pentru cursurile unei şcoli speciale şi, după un an, devenise locotenent de miliţie.

Despre raţiunile care îl îndemnaseră să procedeze astfel, Teo nu vorbise niciodată, nimănui. Îl dezamăgise, într-un fel sau altul, avocatura, înţelesese atît de repede că nu aceasta era adevărata lui vocaţie, îşi descoperise subit aptitudini de detectiv şi voia să şi le realizeze sau plonjase, pur şi simplu, în necunoscut, în căutarea aventurii? Răspunsul exact, edificator, nu putea veni decît de la Teo, însă el tăcea cu încăpăţînare. O singură dată, răspunzîndu-i Bătrînului, spusese: „Nu era

pentru mine" — şi tăcuse. Bătrînul nu insistase şi, chiar dacă ar fi insistat, n-ar fi obţinut nimic în plus.

II

În antreul strîmt, mobilat auster, era o căldură insuportabilă. O blondă platinată, încă tînără, îmbrăcată într-un jerseu verde, decolorat, mitralia cu furie la maşina de scris.

— Colonelul vă aşteaptă — zise ea, arătînd, cu o mişcare scurtă a capului, uşa capitonată din dreapta.

Teo îşi atîrnă în cuier paltonul, fularul şi căciula de astrahan, cu margini întoarse — „căciulă de arhiereu" spunea Lila, în glumă — intră fără să mai bată, înăuntru tot nu s-ar fi auzit — închise uşa, rafalele dactilografei încetară ca prin farmec.

— Punctual ca un englez — exclamă Bătrînul ridicîndu-se de la biroul vast, plin de dosare şi de telefoane. Aveai o mulţime de treburi astăzi. Aşa-i ?

Teo zîmbi încurcat.

— Le amîn pentru altădată.

— Şi eu fac la fel şi s-adună, s-adună... şi multe rămîn doar proiecte. Trăim repede, prea repede... Întinse braţele spre cele două fotolii de piele neagră, aşezate în faţa biroului, de o parte şi de alta a unei mesuţe rotunde şi adăugă oarecum precipitat : Ia loc !

Teo se aşeză.

Bătrînul traversă încăperea cu paşi rari şi egali, ca şi cum ar fi vrut s-o măsoare.

— Dacă ninge aşa — zise oprindu-se în faţa ferestrei — pînă deseară se înzăpezesc toate drumurile.

Erau semne că ninsoarea va ţine mult, poate pînă a doua zi dimineaţa sau pînă la amiază, Teo cunoştea semnele acelea, o clipă voi să le explice, renunţă însă curînd pentru că ar fi fost inutil.

— Şi eu cred — zise gîndindu-se cu mihnire că va trebui să plece, pe o astfel de vreme, cine ştie unde, să constate furtul unor sume de bani sau obiecte fără valoare prea mare — biciclete, bijuterii, mai rar tablouri sau icoane — şi în cîteva ore să descopere autorul în persoana unui biet borfaş beţiv şi fără vocaţie. De cînd venise acolo rezolvase numai cazuri de felul acestora, fără nici o legătură cu criminalistica, mărunţişuri care îi solicitaseră mai mult bruma de rutină pe care o avea decît fantezia şi inteligenţa, şi asta îi dădea senzaţia că vegetează şi l punea într-o situaţie delicată ori de cîte ori auzea vorbindu-se, în secţie sau aiurea, despre urmăriri ca în filme, capcane primejdioase şi încăierări. Ştia, fireşte, că toate cazurile, chiar şi cele mărunte, banale, îşi aveau importanţa lor şi că cineva trebuia să se ocupe de ele, dar refuza să înţeleagă de ce acel cineva era, de aproape şapte luni de zile, tocmai el.

„Teoria-i teorie, practica practică. Fiecare lucru la timpul potrivit" — îi spusese într-o zi, doct şi cu neascunsă superioritate, adjunctul secţiei.

Explicaţia nu-l satisfăcuse.

— Asta poate să încurce lucrurile — urmă Bătrînul privind pe fereastră.

Era înalt, uscățiv, îmbătrînit înainte de vreme. Purta, ca de obicei, un costum bleumarin, bine croit — Teo nu-și dădea seama dacă era tot cel pe care îl purtase cu două zile în urmă sau altul, absolut la fel — cămașă albă, de zefir, cravată de culoarea cerului, cu nodul mare și puțin strîmb și, tot ca de obicei, o șuviță din părul alb și bogat îi cădea pe frunte acoperind, nu atît încît să nu se mai vadă deloc, o cicatrice care pornea de deasupra ochiului drept și ajungea pînă la tîmplă.

În timpul ultimului război mondial fusese grav rănit la Debrețin, căzuse prizonier, evadase din lagăr împreună cu un sîrb și un polonez și luptase, pînă la victoria finală — un an și ceva — în rezistența franceză. Cei de acolo îl îndrăgiseră repede și, datorită părului cărunt și felului său de a fi — blînd și cumpătat în toate — îl porecliseră Bătrînul. El își adoptase porecla fără să spună cuiva că abia împlinise 26 de ani, în scurtă vreme nimeni nu-i mai spunea decît astfel și, uneori, chiar lui însuși îi venea greu să creadă că avusese cîndva un nume ca toți oamenii.

În afară de poreclă, mai păstra, din vremea aceea, deprinderea de a judeca rapid și precis situațiile cele mai grele și știința, cu totul remarcabilă, de a se apropia de oameni și de a-i înțelege.

Vorbea puțin — „din respect pentru cuvinte" — mărturisise el odată — se ferea, atît cît îi stătea în putință, să-și arate rangul pentru a impune respect, admitea cu plăcere să fie contrazis și nu se sfia să accepte punctul de vedere al preopinentului, dacă argumentele acestuia erau convingătoare.

Se spunea că înainte de a fi numit comandant rezolvase o sumedenie de cazuri extrem de în-

curcate şi periculoase, însă întotdeauna cînd era întrebat *ce* şi *cum*, el se făcea că nu aude şi schimba, cu tact, cursul discuţiei. Teo încercase să afle cîte ceva întrebînd pe unul şi pe altul, dar, cum nimeni nu ştia mare lucru, se lăsase păgubaş. Dealtfel, nu gloria trecută a Bătrînului îl interesa în primul rînd, nici desprinderea adevărului de legendă, ci faptul că sub oblăduirea lui puteai avea iniţiative, puteai să rişti, să eşuezi şi să iei totul de la capăt, într-un cuvînt, se putea lucra admirabil.

Bătrînul se desprinse de lîngă fereastră şi se aşeză în celălalt fotoliu.

— Poţi să fumezi — zise — şi nu mă supăr dacă-mi dai şi mie o ţigară.

Teo îi oferi o ţigară şi îşi luă şi lui una. Fumară un timp în tăcere. Bătrînul ţinea ţigara cu degetele întinse şi elibera fumul deschizînd larg gura, ca toţi fumătorii de ocazie.

— Bem o cafea ? — propuse el.

Teo refuză politicos. Băuse o cafea mare şi, cel puţin deocamdată, îi era suficient. Bătrînul zise că nici el nu simţea nevoia întrucît îşi luase raţia obişnuită înainte de a pleca de acasă şi că făcuse invitaţia numai ca el, Teo, să se simtă bine. Teo îi mulţumi.

Bătrînul îşi privi ceasul de buzunar, spuse încet : „Nouă şi cinci", îl puse pe măsuţă şi Teo văzu că era un „Omega" foarte vechi, cu capacele roase şi smalţul cadranului plesnit în cîteva locuri. Un ceas asemănător avusese, cu mulţi ani în urmă, şi bunicul său Gheorghe Monah. Îl ţinea în buzunarul vestei şi era prins de o copcă anume făcută, cu un lanţ greu, de aur. Pe vremea aceea ceasurile, care astăzi pot fi cumpărate cu kilogramul, erau rare şi la mare

preț și deseori veneau oameni tocmai din capătul satului să-l întrebe: „Cîte ore sînt?". Atunci el își scotea ceasul cu gesturi măsurate, solemne, îl ducea la ureche să se încredințeze că merge, apoi îl cerceta îndelung mîngîindu-l ca pe o ființă vie și ascultătoare, trăgea pe furiș, cu coada ochiului, spre soare, pentru a vedea în ce punct al cerului se afla și abia după aceea anunța: „Trei minute înainte de două" sau „Zece peste patru". Într-o zi, însă, în timp ce se apleca să scoată ciutura plină, copca se rupsese și ceasul căzuse în fîntînă, cu lanț cu tot. Întîmplarea îl speriase, părea bolnav, se mișca de colo-colo fără chef de treabă, căutînd parcă ceva și negăsind ceea ce căuta și spunea, ferm convins, că asta vrea să însemne că și zilele lui se apropiau de sfîrșit. Din fericire, presimțirea nu i se adeverise, el trăia și acum în satul acela din inima munților, era încă în putere și teafăr la minte și din cînd în cînd îi trimitea scrisori lungi, pline de amănunte privitoare la starea oamenilor, a vremii și a lucrurilor, adevărate file de cronică întocmite cu migală și har, proaspete și interesante întotdeauna, chiar dacă începeau invariabil: „Află despre mine căci, cu voia lui Dumnezeu, o duc bine și sînt sănătos, ceea ce îți doresc din toată inima și ție" și se încheiau, de cele mai multe ori cu urarea: „Să auzim de bine despre toți ai noștri, oriunde s-ar afla ei, pe pămînt, în văzduh ori pe mări, iar tu să ai grijă cum umbli prin cele depărtări, căci pururi ascunse și necercetate sînt căile oamenilor".

Cu cîțiva ani în urmă își cumpărase un ceas „Doxa", tot de buzunar, însă ori de cîte ori cineva i-l lăuda, el zicea: „E bun, n-am a mă plînge. Da'

celălalt era şi mai bun. Ceas ca acela nu se mai există".

— Am ceva pentru tine, Teo — îl readuse Bătrînul în actualitate. Nădăjduiesc să te intereseze.

Teo deveni atent.

— Acum o oră — continuă Bătrînul — la postul de control Audia-Nord, un cetăţean a reclamat că în maşina lui, o Dacie 1300, se află un cadavru. Mai multe nu ştiu, dar ceva îmi spune că nu-i o treabă tocmai simplă. Mergi acolo, vezi despre ce-i vorba şi încearcă să-i dai de capăt. Dacă întîmpini greutăţi, telefonează-mi. Ţin grozav de mult să izbuteşti. S-a vorbit cu procuratura şi cu medicul legist, iar Volkswagenul te aşteaptă în garaj, pregătit pentru drum lung. Deci, toate preparativele organizatorice, ca să zic aşa, au fost făcute. Nu-ţi mai rămîne decît să-l iei pe locotenentul Leahu şi să ridici ancora. Asta-i tot.

— Nu l-aş putea lua pe locotenentul Victor Bogrea ? — întrebă Teo.

În faţa altcuiva, întrebarea lui ar fi constituit o încălcare a acelei norme elementare, potrivit căreia ordinul se execută, nu se discută. Bătrînul nu se formaliză, însă, absolut deloc.

— Victor Bogrea ? — repetă el căutînd zadarnic în memorie chipul celui pe care îl numea. De cînd e la noi ?

— De aproape două luni.

— Bine, dar Leahu e mult mai vechi, mai experimentat. . .

— Ştiu.

— Şi totuşi îl preferi pe Bogrea. De ce ?

— Îl cunosc mai bine.

— Da ?

— Am fost colegi de facultate pînă la jumătatea anului trei, cînd s-a retras.

— Din ce cauză?

— Tatăl lui murise într-un accident și el trebuia să-și întrețină familia: mama și doi frați: unul student în primul an la electronică, celălalt elev în clasa a X-a.

— Maică-sa nu lucrează?

— Nu. E bolnavă. Ceva la rinichi, mi se pare.

— El își continuă studiile?

— Bineînțeles. E în patru la fără frecvență.

— Bravo! Cînd vă întoarceți să-mi amintești toate astea. Să vedem ce se poate face pentru el. Acum e la sediu? Da? Perfect. Am să-i telefonez lui Anghel să ți-l dea în locul lui Leahu. Ai grijă să nu te pripești și să vezi în fiece om un criminal prezumtiv. Am să țin pumnii strînși pentru voi. Sînt un ateu superstițios, nu?

III

La ieșirea din oraș, un sergent-major, urcat pe un soclu improvizat dintr-o ladă de lemn, dirija circulația cu gesturi feline, stranii, de parcă ar fi fost un dirijor în timpul unui concert simfonic. Se apleca în față, spre stînga, spre dreapta, închidea ochii dîndu-și capul pe spate și, printr-o mișcare ondulatorie, extrem de sugestivă, a mîinilor indica direcția, viteza și distanța regulamentară. Cînd unul sau altul nu respecta indicațiile sale, sufla cu

putere în țignalul nichelat, pe care îl ținea tot timpul în gură, și îi atrăgea atenția întocmai cum face dirijorul cînd un instrumentist greșește un semiton.

— Caraghiosul ăsta se crede Celibidache — zise Victor.

Sergentul-major recunoscu Volkswagenul albastru, salută ducînd bastonul vărgat la cascheta, îi făcu semn să treacă. Mașina viră brusc la dreapta pe șoseaua asfaltată Vladia—Audia. În urmă, sergentul-major fluieră din țignal, clătinîndu-și nemulțumit capul.

Teo conducea cu dezinvoltură, ocolind porțiunile înzăpezite și încercînd să citească, prin cortina de zăpadă, bornele kilometrice și indicatoarele de avertizare de pe partea dreaptă a șoselei.

— Mă informezi și pe mine unde mergem și pentru ce ? — întrebă Victor.

Folosise intenționat cuvîntul *informezi* deoarece știa că Teo făcea alergie ori de cîte ori îl auzea. De astă dată, însă, acesta nu reacționă în nici un fel, zise doar „cum să nu", după care îi expuse, privind atent prin parbrizul aburit, ceea ce se întîmplase la postul de control Audia-Nord.

— Mda — făcu Victor dezamăgit nu atît de puținătatea celor aflate, cît de faptul că provocarea lui căzuse în gol. Își trecu mîna prin părul cîrlionțat, negru ca păcura și căscă de-i trosniră fălcile.

— N-ai prea dormit astă-noapte — observă Teo.

— Nu prea.

— O escapadă ?

— Nici pomeneală. Am fost la ai mei și m-am întors foarte tîrziu.

— Cum o duc?

— Bine, mersi. Mama cu-ale ei, ăla micu' vrea chitară...

— Pot să i-o dau pe-a mea.

— Vezi-ți de treabă.

— Du chitara băiatului și n-o mai fă pe nebunul.

— Și dacă ți-o strică?

— Atîta pagubă. Tot nu mai am timp pentru ea.

— Am o mare slăbiciune pentru el. Altfel n-aș accepta.

Tăcură. Șoseaua urca în serpentine abrupte, străjuite, de o parte și de alta, de păduri seculare. Ici-colo, pe după perdeaua de arbori, în văile largi și domoale, se zăreau case mărunte, izolate, împrejmuite cu garduri înalte, ca niște ziduri de cetate. Ninsoarea mărea distanțele și nivela totul ca fardul întins pe un obraz ridat.

Teo privea casele acelea îndepărtate, îngenuncheate în zăpadă și în uitare și o clipă își imagină că una dintre ele, cea mai mică și mai izolată, e a lui și el umblă prin ninsoarea gigantică după treburile curții și pe urmă intră în casă cu brațele pline de lemne și nevasta îl ceartă blînd: „Teo, nu te-ai șters pe picioare, aduci zăpadă înăuntru" și acolo e cald și plăcut și grijile lui se topesc laolaltă cu ziua și afară ninge fără contenire și se face noapte și tăcere adîncă, numai gemetele vîntului se aud în răstimpuri deasupra pădurii.

— De ce zîmbești? — îl apostrofă Victor.

— Eu?

— Nu, schimbătorul de viteze. Ţi-ai amintit ceva ?

— Nişte lucruri care nu s-au întîmplat niciodată şi nici n-au cum să se întîmple. Probabil îmi plăceau.

— Cam abscons.

— Îţi explic altădată.

— Bine — se învoi Victor şi începu să cînte. Vocea lui era caldă, bine timbrată, de seminarist în pragul absolvirii :

Un copil privea spre cer
Un copil visa să zboare
Sub privirea lui curată
Stelele cădeau în mare.

Un copil privea spre cer
Luna palidă trecea
Sub privirea lui curată
Luna luntre se făcea. . .

— Pe ăsta cînd l-ai mai învăţat ? — se miră Teo.

— Astă noapte între două şi trei, după metoda învăţării în somn. Nu mă feliciţi ?

— Dacă insişti. . .

Pe culmea dealului opriră să-şi dezmorţească încheieturile.

Coborîră. Ningea bogat şi pădurea în jur era tăcută.

Teo curăţă parbrizul, pe care ştergătoarele uzate trasaseră linii curbe şi subţiri, apoi îşi trecu palma peste capota maşinii şi gestul lui era atît de tandru, de parcă n-ar fi simţit sub degete fierul rece şi mort, ci pielea fierbinte, înfiorată, a unui cal.

Victor stătea în partea cealaltă, sprijinit de portiera deschisă. Zăpada i se topea în păr, un firicel de apă îi curgea pe obraz. Semăna la chip și la statură cu Teo — asta îi și apropiase unul de altul, la început — atît că avea ochii negri, puțin oblici, și părea mai osos și mai puternic. În priviri îi stăruia o lumină mîhnită, pe care nici bufoneriile lui repetate, nici zîmbetul care îi flutura în permanență pe buze n-o puteau stinge. Moartea tatălui îl lovise crunt, cîteva zile umblase năuc, refuzînd să înțeleagă și să accepte, iar cînd își revenise avea deja pe umeri o povară imensă, care-l strivea. Astfel, tînărul zurbagiu și zănatic din primii ani de facultate fusese brusc substituit de un altul, care făcea eforturi desperate să-i semene, ceva se rupsese, însă, în el și nu se mai putea pune cap la cap.

După ce se retrăsese de la facultate, se angajase merceolog la cooperație, apoi normator pe un șantier de construcții și, în cele din urmă, desenator tehnic la o fabrică de mașini agricole. Deseori, noaptea, descărca în gară vagoane cu piatră, sare, zahăr sau nisip pentru un cîștig suplimentar de douăzeci și cinci de lei. Cu toate acestea, veniturile obținute erau neîndestulătoare pentru cheltuielile curente ale casei și numai fermitatea caracterului său îl ferise de afaceri dubioase, care sfîrșesc, de regulă, după gratii.

— Ar trebui să-ți pui ceva pe cap, să nu răcești — îl sfătui Teo.

Victor rîse.

— Nu-i nevoie. Am un păr mai grozav decît orice căciulă.

IV

— Vă aşteptam — zise, salutînd scurt, plutonierul de serviciu de la postul de control Audia-Nord, un zdrahon roşcovan, fără sprîncene, cu obrazul pătat de pistrui şi buzele subţiri ca două scobitori.

— Dumneata ai telefonat azi-dimineaţă? — întrebă Teo.

— Eu — răspunse plutonierul zăbovind cu privirea asupra lui Victor.

— Ai ceva de adăugat?

— Nu.

Pe partea dreaptă, necarosabilă, a şoselei, la cîţiva metri de postul de control, era parcată o Dacie 1300, peste care se aşternuse un strat uniform de zăpadă. Portierele, neacoperite, lăsau să i se vadă culoarea, un roşu palid, ca vişinile cînd dau în copt.

— Aceea-i maşina?

— Da. Iar proprietarul e dumnealui — spuse plutonierul arătînd cu capul un tip mărunt, firav şi speriat, care stătea pe un taburet, lîngă soba rece de fontă.

Tipul se ridică. Avea faţa lată, ochii căprui, mici şi adînciţi în orbite, fruntea îngustă, sprîncenele lungi şi stufoase ca nişte mustăţi de cazac.

— Să ieşim! — propuse Teo.

— Cu îngăduinţa dumneavoastră aş vrea să rămîn aici — murmură proprietarul Daciei 1300. Nu suport să mai văd încă o dată. Înţelegeţi...

— Cum doriţi — zise Teo şi ieşi din postul de control urmat de Victor şi de plutonier.

Ocoliră Dacia 1300 cercetînd-o pe îndelete. Era aproape nouă, bine întreținută.

Teo întoarse privirea spre plutonier.

— Ai umblat înăuntru ?

— Nu.

— Bine, du-te la treaba dumitale.

Continua să ningă, circulația devenea din ce în ce mai anevoioasă, iar rarele mașini care treceau pe șosea păreau vietăți ciudate, care își tîrau icnind, spre adăposturi ascunse, cochiliile albe.

Deschiseră portierele. Un miros înțepător, greu de respirat, de alge și de apă stătută, le pătrunse în nări. Se îndepărtară cîțiva pași, așteptară să se primenească aerul, se întoarseră, priviră tăcuți înăuntru.

În spațiul dintre banca din spate și speteaza scaunelor din față văzură mai întîi doi ochi înghețați, privindu-i fix, apoi părul de culoarea grîului copt, răvășit pe fruntea înaltă și, în sfîrșit, obrazul curat și frumos al unui bărbat tînăr. Trupul închircit îi era acoperit cu o pătură verde. Privirea lui Teo lunecă de sus în jos și de jos în sus peste pătură, stărui îndelung asupra ochilor mari și albaștri, ca și cum ar fi vrut să deslușească în ei chipul ucigașului și pentru a doua oară în ziua aceea gîndul îl duse cu mulți ani în urmă, în acel decembrie al copilăriei și la fel ca atunci se simți trist și mirat de ceea ce li se putea întîmpla oamenilor.

— Urîtă treabă — spuse Victor.

— Urîtă — oftă Teo.

Își îndreptă trupul, ridică ochii spre cer, se auzi recitînd :

A murit
Buffalo Bill
cel care călărea
un armăsar argintiu
şi dobora un-doi-trei-patru-cinci
porumbei
numai aşa Isuse,
frumos bărbat era
şi-aş vrea să ştiu
Doamnă moarte
cum îţi plac privirile lui albastre ?

Victor asculta într-o atitudine pioasă, care nu-l prindea.

— Ce-i asta ?

— Cummings.

— Parcă-i o rugăciune.

— Parcă, dar nu-i decît o poezie învăţată demult. Credeam c-am uitat-o. Faci cîteva fotografii ?

Victor se apucă de treabă.

— Salut, copii ! — se auzi în spatele lor un glas răguşit, ros de tutun şi de alcool.

Teo se răsuci pe călcîie şi păşi în întîmpinarea unui bărbat în puterea vîrstei, masiv, greoi.

— Servus, doctore ! Unde-i procurorul ?

— În maşină — răspunse acesta arătînd cu burta enormă spre un Fiat 125, alb, parcat lîngă Volkswagen. I s-a făcut rău pe serpentine. Vezi cum se simte şi dă-i să bea din asta. O să-l pună pe picioare — urmă el scoţînd din buzunarul paltonului o sticlă cu un lichid de culoare brună.

— Cafea ? — întrebă Teo.

— Cu puţin rom.

Teo se îndepărtă cu sticla în mînă.

— Tu mai ai mult ? — se răsti doctorul la Victor, care își băgase trupul pînă la jumătate în Dacia 1300.

— Două minute.

— Hai, dă-i zor ! Mai am un caz la Arini.

Blitzul fulgeră de cîteva ori.

— Gata ! — anunță Victor apăsîndu-și palmele pe șale.

Doctorul aruncă o privire profesională în mașină, ridică puțin capul mortului, îi aranjă părul vorbindu-i pe un ton blînd și apropiat, ca unui copil care s-a lovit la un deget : „Ia să vedem ce are băiatul. Așa, bun, bun, oho, te-a pocnit zdravăn, n-am ce zice. Nu-i prea comod cum stai acum, așa-i ? Ce să-ți fac ? Mai rabdă nițel că n-o fi foc. Ce-a fost greu a trecut". Îl bătu amical cu palma peste obraz și se ridică în picioare. Transpirase, răsufla greu.

— Hei, sergent ! — tună el.

— E plutonier — îl corectă Victor.

— Cu mine vorbiți ? — strigă plutonierul țopăind caraghios în mijlocul șoselei.

— Nu, cu mama. Du-te și dă un telefon să vină o salvare — urlă doctorul.

Teo se întoarse însoțit de un tînăr înalt, palid, subțire ca un pai.

— Cafeaua dumitale a făcut minuni, doctore — zise introducîndu-i sticla în buzunarul paltonului.

— Nu ți-am spus eu ? — se făli doctorul. În cazuri din astea cafeaua e cea mai bună doctorie.

Obrajii i se convulsionară brusc, ceva începu a fierbe în el și după cîteva secunde slobozi un

strănut năprasnic, care făcu să vibreze geamurile postului de control. Victor se feri ca de trăsnet și scăpă din gură țigara pe care tocmai voia să și-o aprindă.

— Ptiu, drace! — îngînă el.

— Scuzați! — spuse calm doctorul ștergîndu-se pe obraji și pe ceafă cu o batistă mov, mare cît o față de masă.

— Sănătate! — strigă, din șosea, plutonierul.

— Asemenea! — răcni la rîndu-i doctorul.

— A tras și-n mașină vreo patru-cinci „petarde" la fel, dacă nu chiar mai zdravene. Șoferul s-a speriat atît de rău, încît era să scape volanul din mînă. Cît despre mine, ce să mai vorbim? M-a năucit de-a binelea. Și acum îmi țiuie urechile. Cred că mai mult de asta mi s-a făcut rău. Înapoi mă duc cu trenul — zise procurorul strivind un zîmbet între buze.

Peste un sfert de oră sosi mașina salvării din care coborî un bătrînel imberb, cu nasul cît un nasture.

— Un accident? E grav? — se precipită el încheindu-și din mers halatul roșcat, de spital.

— Mai nimic — zise doctorul.

— Pot să văd?

— Chiar te rog. Da' întîi spune-i șoferului să tragă mașina mai aproape și să scoată targa.

Bătrînelul se conformă imediat.

Teo, Victor și procurorul stăteau unul lîngă altul, încruntați, în spatele Daciei 1300. Victor își aprinsese o „Mărășească" (în prealabil trăsese cu coada ochiului să vadă în ce dispoziție era docto-

rul) şi fuma cu voluptate ţinînd ţigara ascunsă în palmă, ca liceenii.

— Şi acum, stimate colega, fii amabil şi dă-mi o mînă de ajutor. Domnii nu se pricep la astfel de chestii — spuse pe un ton insinuant doctorul.

Mîinile lui mari apucară mortul de după umeri şi-l traseră afară. Bătrînelul alerga de colo-colo neştiind ce să facă.

— E mort! — strigă el cu o voce femeiască, speriată şi pătrunzătoare, care îi trăda, mai bine decît obrazul spîn, beteşugul.

— Mult ţi-a trebuit pînă să te dumireşti — mormăi doctorul. Apucă-l de picioare!

Il aşezară cu faţa în sus pe targă şi încercările doctorului de a-i întinde picioarele se dovediră zadarnice.

Era îmbrăcat cu o pufoaică pătată de ulei, încheiată la toţi nasturii şi cu pantaloni de doc, băgaţi, de la genunchi în jos, în cizme de cauciuc. Capul, puţin înclinat, lăsa să se vadă, lîngă urechea stîngă, năclăită de sînge închegat, o rană oribilă, profundă şi lungă de cîţiva centimetri. O dîră de sînge negru-ruginiu cobora pe gît şi se furişa sub cămaşă.

Teo se aplecă şi îi privi atent mîinile fine, cu degete lungi şi subţiri, nedeprinse cu munca brută. La rădăcina inelarului mîinii drepte se cunoştea vag urma unei verighete sau a unui inel.

„Nu-i ceea ce pare" — gîndi el căutîndu-l cu vădită repulsie prin buzunare. Nu găsi absolut nimic.

Victor se apropie cu blitzul pregătit şi îngenunche lîngă targă.

— Prinde-i faţa, cît poţi de clar — îi şopti Teo.

— Asta şi voiam. Dă-te puţin mai încolo.

— Teribilă lovitură! — murmură procurorul.

Doctorul îşi suflă nasul cu un zgomot infernal.

— Hotărît lucru, nu-i o aschimodie cel care l-a pocnit — zise el uitîndu-se în batistă şi clătinînd din cap mirat şi nemulţumit de ceea ce vedea acolo.

— Eşti sigur, doctore? — întrebă Teo ridicîndu-se.

— Doar lucrez în meseria asta de atîta vreme, ce dracu'? Uită-te şi tu. Trebuie să ai o forţă nemaipomenită ca să faci o asemenea ispravă.

— Cîţi ani crezi că are?

— Maximum treizeci. Hai, gata bîlciul. Sus cu el că răceşte. Apucă-te de targă, colega, să nu te ia vîntul!

Urcară targa în salvare, închiseră uşile, motorul porni.

— Unde să-ţi trimit raportul? — întrebă doctorul spălîndu-şi mîinile cu zăpadă.

Teo ridică din umeri.

— Habar n-am. Depinde de ceea ce aflu de la proprietarul Daciei 1300.

— Îţi aduc eu răspuns — interveni procurorul. În cel mult o oră sînt la Audia.

— E-n regulă. Dă-i drumul, băiete! — porunci doctorul făcîndu-şi vînt lîngă şofer cu o sprinteneală surprinzătoare pentru trupul lui masiv. Slujba asta mi-a otrăvit sufletul, fir-ar să fie! — adăugă el după un timp, cu glasul scăzut, ca un plîns înăbuşit şi mîna i se strecură instinctiv spre sticla din buzunarul paltonului.

Dincolo de calea ferată se zăreau acoperişurile înzăpezite ale oraşului.

V

Stătea în locul în care îl lăsaseră cu o jumătate de oră în urmă, părea la fel de speriat ca atunci, iar degetele-i scurte şi păroase se mişcau pe genunchi asemenea unor omizi nerăbdătoare să-şi găsească hrana.

— Serviţi ! — îl îndemnă Teo întinzîndu-i pachetul de „Snagov".

— Mulţumesc, nu obişnuiesc.

— Poate vă mai liniştiţi.

— Sînt mult prea tulburat ca să-mi ajute o ţigară. Judecaţi şi dumneavoastră : e puţin lucru să duci zeci de kilometri, în propria-ţi maşină, un cadavru ? Vă rog să mă credeţi, am impresia că visez şi aştept să mă trezesc. Niciodată nu mi-am închipuit...

Tăcu scuturat de un frig lăuntric şi căută în jur cu ochi sticloşi, de vietate rănită.

Lîngă uşă, Victor fuma indiferent la ceea ce se întîmpla în preajmă, iar în colţul mesei, încă palid şi cu bărbia sprijinită în palmă, procurorul asculta cu un aer blazat.

— Cum vă numiţi ? — întrebă Teo deschizîndu-şi carnetul de însemnări.

Îşi impusese să fie amabil, dar, spre surprinderea lui, întrebarea căzuse grea ca o piatră.

— Mera. Gabriel Mera.

— Vîrsta ?

— Douăzeci şi opt.

— Căsătorit ?

— Nu.

— Profesia ?

— Economist.
— Unde lucrați?
— La Centrul de calcul Sagna.
— Locuiți acolo?
— Da, în colonie. Vila „Tatiana", apartamentul trei, parter.
— De unde veniți și încotro mergeți?
— Vin de la Sagna și merg la Măgura, la părinți — răspunse Mera școlărește. Le duc cîte ceva de Anul Nou: făină, zahăr, ulei, portocale, drojdie. Puteți verifica. Sînt în portbagajul mașinii.
Vorbea rar, accentuînd fiecare cuvînt și umezindu-și buzele cu vîrful limbii.
— Cînd ați plecat? — continuă Teo străduindu-se să dea vocii un ton calm, amical.
— De acasă? Aseară, la șase. La ora asta ar fi trebuit să ajung la Măgura.
— Și cum de sînteți abia aici?
— Vă explic imediat. Am oprit la hanul „Jderul" să mă dezmorțesc puțin și să beau o cafea, după care voiam să-mi continui drumul.
— Pînă la Măgura?
— Nu. Între Sihla și Cașin e o porțiune de vreo treizeci de kilometri de drum foarte periculos, imposibil de parcurs noaptea. Sînt niște dealuri de sare, pe care apele lacului Ursa le surpă mereu și la fiecare două-trei zile traseul se schimbă. Uneori de-a dreptul prin hățișuri sau prin albiile pîraielor. Intenționam să înnoptez la Audia și să merg mai departe, spre Măgura, pe lumină.
— Ați rămas, totuși, la han. De ce?
— Nu mi s-au mai aprins farurile, deși cînd m-am dus să-mi beau cafeaua erau în perfectă stare. Venisem doar cu ele aprinse. Am încercat

să văd unde-i defecțiunea, însă n-am reușit. Era întuneric și frig și, sincer vorbind, nici nu mă prea pricep. Sînt specialist în calculatoare electronice, nu în automobile. Chiar la începutul lunii viitoare trebuie să plec să recepționez și să aduc în țară șase calculatoare. Dar, asta-i cu totul altă chestiune. Mi-am luat, deci, o cameră și am dormit acolo. Nu puteam merge fără faruri.

— Vreți să-mi dați puțin cheile mașinii? — zise Victor.

Mera i le dădu. Victor ieși din postul de control și se îndreptă spre Dacia 1300.

— Da. Și...? — făcu Teo.

— Am plecat cînd s-a făcut ziuă. Bineînțeles, instalația electrică e tot defectă. Am s-o repar la Audia.

— S-a petrecut ceva deosebit cît ați stat la han?

— N-am observat.

— Nu v-a atras nimic atenția? Încercați să vă amintiți.

— Nimic. Doar că la un moment dat s-a stins lumina și chelnerița a aprins petromaxul și cîteva lumînări. Eu tocmai îmi beam cafeaua.

— La ce oră s-a întîmplat asta?

— Cam la cincisprezece minute după ce am ajuns. Deci, pe la opt fără un sfert.

— Cît a fost lumina stinsă?

— Toată noaptea.

— Unde era mașina dumneavoastră?

— În fața hanului, pe dreapta, în locul special amenajat pentru parcare.

— Lumina s-a stins numai în local?

— Nu, și în șosea. Peste tot. După cîte am aflat, era o defecțiune serioasă la grupul electrogen.

— V-ați făcut, probabil, o opinie în legătură cu cele întîmplate.

— Desigur. Cineva a stins intenționat lumina, mi-a stricat instalația electrică, să nu pot pleca și în timpul nopții, ocrotit de întuneric, mi-a pus cadavrul în mașină.

— Nu-l aveați, cumva, de la Sagna ?

— Nu-l aveam.

— V-ați uitat ?

— Nu, dar în drum spre han am luat la spate doi tipi. Și-ar fi dat seama dacă era acolo. Puteți verifica. Sînt și acum la han. Ziceau că stau două zile.

— Cum arătau ?

— Tineri, destul de bine îmbrăcați, cam cherchéliți și teribili de galantoni. Nu m-au lăsat pînă n am acceptat să-mi plătească. Pe unul îl cheamă Amedeo, iar pe celălalt Napoleon. Numele de familie nu le știu. Amedeo avea o mustăcioară subțire și părea mai rezervat. În restaurant am stat la aceeași masă. Mi-au plătit chiar și cafeaua în semn de mulțumire că-i adusesem.

Victor reveni în postul de control.

— Firele care alimentează farurile v-au fost tăiate — zise înapoindu-i cheile lui Mera.

— Deci am dreptate — îngînă acesta.

— Da.

— Cînd vă întoarceți la Sagna ? — continuă Teo.

— Mîine. Numai să nu se înzăpezească.

În șosea, chiar sub fereastra postului de control, plutonierul își vîrîse capul într-un Ford-Tau-

nus, portocaliu. Teo notă ceva în carnet, apoi se întoarse spre Mera.

— Cum ați descoperit cadavrul ?

Mera tresări și spaima care părea că-i mai trecuse îl prinse iarăși în gheare. Murmură :

— Cînd am ajuns aici, plutonierul controla un Opel. Gesticula furios și arăta spre postul de control. Probabil ceva nu era în regulă. Am oprit regulamentar și m-am uitat să văd ce-i în urmă. Așa fac întotdeauna. Geamul era însă acoperit de zăpadă și n-am văzut nimic. În schimb am observat că pătura de pe banca din spate căzuse. M-am întins s-o ridic, am tras puțin de ea și într-o frîntură de secundă am zărit fața unui om...

— Îl cunoașteți ?

— Nu.

— Sigur ?

— Sigur.

Teo puse pe masă o piatră de inel, rubinie, în formă de stea în șase colțuri.

— Vă aparține ?

Mera se apropie, o luă între degete și o privi curios.

— Nu-i a mea — zise. De ce întrebați ?

— Voiam să știu.

— Era în mașină ?

— Sub cadavru.

— N-am avut niciodată un inel. Nici cu piatră, nici fără piatră. Nu-mi plac bijuteriile.

Ieșiră. Procurorul le întinse mîna — era moale și ușoară ca un fulg — zise „Cu bine" și plecă atît de repede, încît Teo abia avu timp să-i comunice că puteau fi găsiți, pînă a doua zi dimineața, la hanul „Jderul".

— Spune-i asta doctorului — adăugă Victor, însă procurorul urcase în mașină și în mod sigur nu-l auzise.

Mera salută, la rîndu-i, înclinîndu-și capul si se apropie, cu pași șovăielnici, de Dacia 1300. Ajuns lîngă ea se opri, parcă neîndrăznind să urce.

— Curaj — zise Teo.

— Poți să pleci. Ce mai aștepți ? — adăugă plutonierul.

Mera schiță un zîmbet timid, înlătură zăpada de pe parbriz și urcă.

— Te-am văzut adineauri cum îți băgai nasul în Fordul acela — îl apostrofă Teo pe plutonier. Întodeauna faci așa ?

— Întotdeauna. Așa m-am deprins...

VI

Hanul se ivi pe neașteptate, de după o perdea de brazi, în stînga șoselei. Era o clădire cu etaj, masivă, rezistentă, construită, după toate aparențele, cu mulți ani în urmă, fără rigoarea unui stil anume, nu lipsită, însă, de eleganță și personalitate, avea pereții din piatră de rîu, acoperișul înalt și abrupt ca al bisericilor rămase din veac, curte largă, împrejmuită cu gard de scîndură streșinit, iar pe latura dinspre sud porți de stejar, legate în armături grele de fier forjat și ornamentate, după obiceiul locului, cu păsări și sori. Lîngă han se zărea o baracă dărăpănată și afumată și, cîteva zeci de metri mai departe, o casă de bîrne, scundă, cu ușile și tocurile ferestrelor de un verde odihnitor.

Totul părea încremenit, învăluit într-o tăcere adîncă, de început de lume și numai fumul care se înălța din hornuri arăta că în apropiere se aflau, totuși, oameni.

Teo claxonă de cîteva ori. Nu răspunse nimeni.

— Fir-ar să fie, ăștia-s surzi de-a binelea — bombăni Victor.

— În seara asta sîntem turiști. Atît — îi atrase atenția Teo.

— Observăm și ne familiarizăm cu locul. Clar.

Într-un tîrziu, porțile se deschiseră și o mogîldeață îmbrăcată cu o șubă enormă îi conduse spre un șopron întunecos și fără uși, care ținea loc de garaj.

— Ce vreme! — se lamentă mogîldeața scuturîndu-și șuba de zăpadă, în timp ce Teo și Victor își scoteau valizele. Noroc că nu viscolește. Administrația e în capul scărilor, sus.

Străbătură un hol lung, prost luminat și urcară scările. Administratorul, un tip corpolent, chel, mirosind puternic a parfum, sări grăbit de la locul său, le strînse mîinile radios, de parcă i-ar fi așteptat de cine știe cînd și începu să debiteze cuvinte tocite, goale, auzite prin ședințe sau citite în ghidurile turistice de cea mai proastă calitate:

— În numele întregului colectiv vă urez bun sosit. Sper că o să vă simțiți bine aici. Aer curat, liniște, mîncăruri și vinuri alese, deservire ireproșabilă, tonomat, dans, antren și toate celelalte...

Le făcu semnificativ cu ochiul, se așeză, își puse coatele pe birou, adăugă:

— Din păcate, camere cu un pat nu mai avem.

Purta un sacou maroniu, în carouri mari și o cravată verde, cu dungi roșii.

— Nici nu ne trebuie — spuse Victor moale.

— Cu atît mai bine — se bucură administratorul. Deci o cameră cu două paturi. Mai izolată și cu vedere spre șosea. Ați picat exact la țanc. Tocmai am fost anunțat că peste un ceas-două sosește un grup de excursioniste și știți cum sînt femeile: mofturi, tabieturi etc. Așa că vă puteți instala în voie. Aveți camera 36, ultima pe stînga. Cheia e în ușă. A, era să uit. În seara asta n-o să avem lumină electrică. Vă cer scuze.

— De ce n-o să avem? — se interesă Victor.

— Electricianul nostru e la spital și în lipsa lui nimeni nu se pricepe să pună în funcțiune grupul electrogen. Am pregătit petromaxul și lămpile cu petrol. Cred că n-o să vă displacă.

— E mai rustic — interveni Teo.

— Tot răul spre bine. Nu-i așa?

— Întocmai. Dar ce are electricianul?

— L-a găsit paznicul, azi-dimineață, lîngă ușa din fața hanului. Era plin de sînge și avea în cap o rană cît o nucă. Abia mai respira. Vai, domnilor, nici nu vă puteți imagina ce înfățișare avea, bietul băiat! Cînd îmi amintesc mă cuprinde amețeala și mi se întoarce stomacul pe-dos.

— Ne pare rău — îl consolă cu sinceritate Teo — și sperăm că acum e în afara oricărui pericol.

— Așa se pare — încuviință administratorul. Am dat, pe la amiază, un telefon la spital. Rămîneți și mîine?

— Depinde.

— Poftiți chitanțele. Vă doresc o seară plăcută!

Era palid, bărbia îi tremura, în frunte avea o vînătaie de mărimea unei monede de trei lei.

VII

Teo cercetă dintr-o privire încăperea şi se declară satisfăcut. Părea curată, ospitalieră. Impresia venea, deopotrivă, de la mirosul vag de var proaspăt, de busuioc şi de flori de cîmp, de la duduitul focului în soba de cărămidă, construită în stil ţărănesc şi de la mobilierul din lemn alb-gălbui, cu incrustaţii negre, subţiri, reprezentînd motive populare stilizate.

Dincolo de fereastră se vedeau cele două felinare din faţa hanului, şoseaua pustie şi pădurea urcînd compactă pe creasta muntelui Lacrima.

De cîte ori deschid fereastra,
De-atîtea ori o-nchid la loc
Şi mă cuprinde-nfiorarea
Căci dînsa-ndată face poc

cînta Victor aşezîndu-şi, pe şifonier, valiza mare şi veche, din piele maronie, roasă în colţuri.

— Eşti bun — remarcă Teo.

— Tom Jones în persoană. Mîncăm întîi sau developez fotografiile ?

— Developează-le, dar grăbeşte-te că mi-e o foame de lup.

— S-a făcut.

Victor termină în mai puţin de două ore, fotografiile erau surprinzător de clare şi Teo declară că va da neîntîrziat, în semn de aleasă consideraţie pentru promptitudinea şi talentul de fotograf al ilustrului său coleg, un dineu în vastele saloane ale hanului „Jderul". Ilustrul coleg anunţă, înclinîndu-se, că se simte profund onorat şi îndatorat şi

propuse, deoarece tot venise vorba despre meritele lui, să fie recunoscut drept cel mai talentat, cel mai deștept, cel mai frumos și mai elegant milițian din toate timpurile. Teo spuse că în principiu e de acord, dar că în ceea ce privește eleganța are unele rezerve, drept care Victor îl sancționă imediat luîndu-i din valiză cravata și cămașa albă. Asta spre învățare de minte — motivă el — și pentru că nu se cade ca invitatul de onoare să se înfățișeze într-o ținută care i-ar limita imens libertatea mișcărilor și i-ar știrbi personalitatea.

Abia stăpînindu-și rîsul, Teo acceptă și acest punct de vedere și în consecință anunță că întreaga-i garderobă se află, pe timp nelimitat, la dispoziția ilustrului său coleg, atît în vederea desfășurării dineului într-o atmosferă de sinceră prietenie și cordialitate, cît și spre deplina izbîndă a acestuia în fața grupului de turiste care toemai trebuia să sosească.

Peste o jumătate de oră, coborau, proaspeți și bine dispuși, în restaurant. Păreau, așa cum își propuseseră, doi turiști, al căror unic scop era acela de a se distra.

Teo rămăsese în ținuta de dimineață — flanea grena cu guler înalt și costum gri, de tergal ieftin — în schimb Victor se gătise cu mare dichis, își parfumase batista și reverele hainei și, lucru foarte rar la el, se bărbierise fără să se taie.

Căutară o masă retrasă, de unde să poată observa întregul local, se așezară, își aprinseră cîte o țigară, fumară în liniște, așteptînd să vină cineva să-i întrebe ce doresc. Nu veni nimeni.

Restaurantul, încăpător ca un hangar, era luminat de un petromax care atîrna din tavan și de

cîteva lămpi cu petrol, aşezate de jur împrejur pe trepiede înalte, de fier, pe care se pun de obicei ghivecele de flori. Lumina lor blîndă şi plăcută era suficient de puternică pentru ca ornamentaţiile de pe pereţi — farfurii înflorate, carpete multicolore şi prosoape de borangic — să se vadă bine.

O scară interioară, din lemn masiv de stejar, cu incrustături meşteşugite, ducea la etaj. (Cînd coborai sau urcai scara aceasta, toate privirile din local se aţinteau asupra ta creindu-ţi senzaţia neplăcută că eşti un manechin care îşi prezintă îmbrăcămintea la o paradă a modei).

La o masă, chiar lîngă bar, doi tineri eleganţi discutau cu aprindere şi din cînd în cînd sorbeau din paharele cu vin. Unul din ei avea o mustaţă subţire, de frizer.

Barmanul spăla tacticos paharele şi le aşeza, cu gura în jos, pe o tavă, într-o margine a tejghelei. Purta un sacou albastru, care îi desena perfect linia umerilor, cămaşă albă, proaspăt scrobită şi papion negru. În mîinile lui puternice, paharele păreau jucării fragile.

Victor stinse nervos ţigara şi se apropie de bar.

— Nu serveşte nimeni aici ?

— Ce doreşte domnul ? — întrebă barmanul fără să-l privească. Obrajii ciupiţi de vărsat, pungile mari de sub ochi, fruntea extrem de îngustă şi părul lins, din belşug pomădat şi cu cărare în mijloc, ca al vagmiştrilor din primul război mondial îi dădeau o înfăţişare respingătoare.

— Să mîncăm şi să bem ceva — spuse Victor.

— Luaţi loc la masă. Vine imediat fata.

— Pînă una-alta, dă-ne două coniacuri mari.

— Asta se poate. Doriţi cu sifon ?

— Da.
— Şi glazură?
— Nu.
— Nici cu lămîie?
— Nici.
— Luaţi loc la masă. Vi le aduce fata. Matilda!
— Le duc eu.
— Nu se poate.
— De ce?
— Aşa-i regula. Matilda! — strigă din nou barmanul.

Victor se întoarse la masă bodogănind.

Pe o uşă laterală îşi făcu apariţia, în fugă, o fată înaltă, zveltă, cu părul prins la spate în două fundiţe.

— Domnii au cerut două coniacuri? — întrebă ea apropiindu-se cu tava în mînă.

Avea ochii mari, verzi-albaştri, obrazul frumos, buzele bine desenate şi zîmbea încurcată ca şi cum şi-ar fi cerut scuze pentru întîrziere.

— Da — confirmă Victor şi pe loc simţi cum furia lui de adineaori se topeşte ca un fulg de zăpadă.

— Domnii mai doresc ceva? — ciripi iarăşi fata. Zîmbea în continuare, la fel de încurcată, privindu-i cu sfială şi curiozitate, cînd pe unul, cînd pe celălalt, fără să se poată hotărî asupra căruia să stăruie mai mult.

Comandară caşcaval la capac, muşchi de vită, bine fript, cu garnitură de cartofi pai, conopidă murată şi două sticle de „Cabernet".

La masa de lîngă bar, cei doi tineri ceruseră încă o sticlă de vin, iar discuţia dintre ei era mai aprinsă decît înainte. Destul de des, cel cu mustă-

cioară arunca în jur priviri speriate şi ducea degetul la buze îndemnîndu-l pe celălalt să tacă. Acesta, însă, părea că nu-l aude, nici nu-l vede, continua să gesticuleze şi să bolborosească frînturi de cuvinte. Era limpede pentru oricine că se îmbătase criță. Curînd adormi cu capul pe masă.

Teo şi Victor mîncară cu poftă. Muşchiul de vită fusese fraged, vinul, negru ca sîngele ursului, avea gust de strugure copt, rupt atunci de pe butuc.

— Domnii mai doresc ceva? — întrebă stereotip Matilda.

Era frumoasă, ea ştia asta, se alinta vorbind, îşi purta trupul cu grație ademenitoare şi ochii lui Victor se tulburau contemplînd-o.

— Nimic — îngînă el.

Teo îl privi pe furiş, pricepu ce gîndeşte, dar nu spuse nimic, îşi scoase cu gesturi moi o țigară, o aprinse şi în clipa aceea se auzi zgomotul unei uşi izbite cu putere, iar în local pătrunseră, însoțite de un val de aer rece, femeile. Erau multe — aproape patruzeci — tinere şi mai puțin tinere, frumoase şi mai puțin frumoase, înalte şi mai puțin înalte, îmbrăcate în toate culorile spectrului solar şi toate duceau cu ele genți, sacoşe, valize, manşoane, tranzistoare, aparate de fotografiat, ciomege ciobăneşti cioplite cu briceagul, termosuri, lanterne de buzunar, rotunde şi dreptunghiulare, crenguțe de brad, cărți, pături.

— Vai, ce frumos e aici, fetelor, şi ce cald! — exclamă una dintre primele venite. Toate celelalte reluară exclamația amplificînd-o. Fiecare se simțea obligată să întrebe, să facă o observație, să

se lamenteze, iscînd astfel un soi de găgăială generală din care cu greu se putea înțelege cîte ceva:

— Unde-mi pun paltonul?

— Aici stau eu.

— Vai, mi-am uitat flaneaua!

— Vreau să mă spăl.

— Mi-e foame de mor.

— Estera, vino dragă!

— Ce vorbești, soro?

— Credeam că nu mai ajungem.

— Bem un vin fiert?

— Țuică au?

— Cine m-a pus să plec de acasă?

— Nu ne servește nimeni?

— O ciorbă fierbinte ar fi o minune.

— Mi-au înghețat picioarele.

— Nu te mai fîții atîta, dragă!

Teo și Victor le priveau stupefiați. Nu mai asistaseră niciodată la un asemenea spectacol, și, dacă ar fi închis ochii, ar fi putut să jure că ascultă duduitul a zece locomotive Diesel în plină cursă ori larma unui stol de rațe sălbatice pregătindu-se de plecare spre țările calde ori marea în furtună izbindu-se în țărmuri de stîncă ori toate laolaltă și nicidecum un grup de excursioniste, la hanul „Jderul", în munții Moldovei.

Tînărul care adormise cu capul pe masă se trezise și privea în jur năucit, cu palma pîlnie la ureche, încercînd să se dumirească dacă zgomotul acela infernal și persistent venea de undeva din afară sau din capul său plin de alcool. Neizbutind, goli dintr-o răsuflare paharul cu vin, după care adormi din nou.

Barmanul își sprijinise coatele de tejgheaua din plastic roșu și privea indiferent.

— Am citit undeva. . . — zise Teo.

— Ce spui? — strigă Victor aplecîndu-se spre el.

— Am citit undeva — reluă Teo — că un ghid, care arăta unor femei cascada Niagara, a exclamat la un moment dat exasperat: „Dacă doamnele vor avea bunăvoința să tacă puțin, vor auzi cît se poate de clar mugetul Niagarei". Mult timp am crezut că-i o glumă.

— Ce glumă, frățioare — rîse Victor. Tu nu vezi ce gură au?

Treptat, treptat, Matilda, bucătăreasa și administratorul — care coborîse să ureze bun venit „distinselor doamne" — reușiră să satisfacă toate gusturile și zgomotul se mai potoli.

Distinsele doamne gustară mai întîi cîte un păhărel de coniac sau țuică, la alegere („Sîntem înghețate, fetelor, face bine" — spusese una), mîncară răzbit, gospodărește, ciorbă a la „Jderul", tochitură moldovenească, fleici în sînge, cotlete și cîrnăciori afumați — fiecare după stomacul și după punga ei — și băură, tot la alegere, vin alb sau negru, fiert sau nefiert. Cîteva voiră să vadă dacă filtrul funcționa și cerură cafele. Nu funcționa.

După aproape o oră, doamnele mai în vîrstă, puține la număr, urcară să se culce, iar celelalte rămaseră la locurile lor. Una dintre ele scoase la iveală un casetofon, care umplu localul cu muzică de dans.

— Damen tango! — anunță barmanul bătînd cu o linguriță într-un pahar.

O blondă cu părul lung, revărsat peste umeri, se îndreptă spre Teo, acesta se ridică zîmbind, vru să-i spună, de complezență, că nu se prea pricepe, însă ea îl și luase în brațe și bătea, nerăbdătoare, ritmul cu tocul cizmuliței. Victor era deja în mijlocul ringului înlănțuit de o pistruiată înaltă și zdravănă ca un ostaș din gardă. În cîteva secunde fură invitați la dans tînărul cu mustăcioară de frizer, administratorul, barmanul și șoferul de pe autobuzul cu care veniseră excursionistele. Melodiile se prelungeau din una în alta și nu exista nici un semn că se vor sfîrși curînd.

Teo dansa absent, în fața ochilor avea mereu chipul celui ucis, se întreba cine era de fapt și cu ce se ocupa, și-l imagina viu, la brațul unei femei sau în mijlocul familiei dezmierdîndu-și copiii, îi vedea cu claritate gesturile, îi auzea glasul și se simțea cuprins de o tristețe din ce în ce mai adîncă.

Blonda îi spunea cîte în lună și în stele despre ea, despre prietenele ei, despre peripețiile drumului, despre munții înzăpeziți, despre vreme și despre hanul în care se aflau, însă el nu era în stare să-i asculte vorbele pînă la capăt, iar cînd dansul luă sfîrșit răsuflă ușurat și se îndreptă grăbit spre masă.

— Ascultă! — zise Victor ajungîndu-l din urmă. Fata cu care am dansat a încercat în fel și chip să mă tragă de limbă: cine sînt, ce profesie am, ce treburi învîrt pe aici, cînd am venit, cînd plec, unde mă duc? Ai vreo părere?

E un fel de a face conversație: eu sînt cutare, tu cine ești? Mie îmi place cutare lucru, ție ce-ți place? Și tot așa...

— Şi tot de dragul conversaţiei mi-a pus tot felul de întrebări şi despre tine?

Tînărul cu mustăcioară se apropiase pe nesimţite şi, după toate aparenţele, trăgea cu urechea la ceea ce discutau.

— Scuzaţi că vă deranjez — tresări simţindu-se observat. Am văzut că sînteţi fumători. N-aveţi cumva un foc? — şi fără să aştepte răspunsul se recomandă întinzîndu-le mîna:

— Amedeo Nae Zarzu.

Cei doi făcură la fel. Teo îi aprinse ţigara.

— Ai venit astăzi? — întrebă Victor.

— Nu, aseară.

— Cu maşina proprie?

— Da de unde! Cu „ia-mă, nene!"

— Rămîi şi mîine?

— Cred că da. E plăcut aici. Nu?

— Foarte plăcut — întări Teo îngîndurat.

VIII

Teo privi spre ceasul de pe noptieră. Acele fosforescente arătau ora opt şi trei minute. Sări din pat fluierînd a mirare, trase la o parte perdeaua groasă, de catifea, prin geamul îngheţat pătrunse o lumină tulbure, diafană.

Se îmbrăcă în grabă, îşi aprinse o ţigară.

Lumina creştea treptat, lucrurile se desprindeau din umbră redevenind ceea ce erau de fapt, aerul căpăta glas, spaţiul culoare şi toate acestea îi dădeau senzaţia reconfortantă a regăsirii de sine.

Victor dormea ghemuit, cu fața la perete. Respira adînc, la intervale egale, iar din cînd în cînd scotea cîte un geamăt stins.

— Hei, sir ! — strigă Teo.

— Ce-i ? — mormăi Victor.

— Drepți !

— Mai lasă-mă cinci minute. Numai cinci.

— S-a făcut ziuă.

— Și pentru atîta lucru mă scoli din somn ? Tocmai visam niște chestii grozave. Se făcea că eram prinț sau cam așa ceva, aveam haine de purpură, sabie și un cal alb cu toate alea de aur. Treceam printr-o cîmpie mare, plină de flori roșii, numai roșii. Cum atingeam o floare, ea suna — cling, cling — și departe, în zare, la poala unei păduri, se vedea o apă curgătoare. Era frumos, nici n-am cuvinte să-ți spun și teribil îmi plăcea cum mergeam eu, cu calul la pas printre florile acelea sunătoare. Păcat că nu știu încotro și de ce mă duceam ? Dacă nu mă trezeai, aflam. Cred că spre apa aceea mă duceam.

Teo fuma tăcut, gîndindu-se la ceea ce avea de făcut în ziua aceea și în celelalte zile și parcă îi venea să rostească încet, numai pentru sine, cuvintele rostite de sir Jacob Astley înaintea bătăliei de la Edgehill (1642) : „Doamne, știi cît de ocupat voi fi astăzi... Dacă eu te uit, doamne, tu nu mă uita". Ideea îl amuză și nu se putu abține să nu zîmbească.

Se făcuse opt și jumătate, lumina devenise de un alb lăptos, în curtea din fața hanului se auzeau voci și motorul unei mașini.

— Anchetăm împreună ? — întrebă Victor ridicîndu-se din așternut.

— Nu, separat. Cîştigăm timp. Ai vreo preferinţă?

— Barmanul şi administratorul.

— Pe barman lasă-mi-l mie. Ia-o în loc pe Matilda. Ai grijă să nu-i sperii.

— Se poate?! Doar mă cunoşti.

— Tocmai de aceea... Şi cît mai multe date despre electrician.

— Crezi că are vreo legătură?

— Presupun.

Excursionistele plecară pe la nouă şi ei răsuflără uşuraţi: prezenţa lor i-ar fi incomodat.

— N-au nici o şansă — pronostică Victor privind pe fereastră autobuzul care se punea greu în mişcare. Într-un ceas sînt înapoi.

— Da — confirmă Teo. Să ne grăbim!

Coborî în local.

Barmanul ştergea sticlele din rafturi, fredonînd fals o melodie la modă.

Teo dădu bună dimineaţa, urcă pe scaunul înalt din faţa tejghelei, comandă o cafea şi un pachet de „Snagov".

Barmanul îl servi prompt, însă fără plăcere. Era proaspăt bărbierit şi îmbrăcat ca şi în cursul serii, doar că în locul papionului negru îşi pusese unul albastru, în ton cu sacoul.

— Lucrezi de mult aici? — întrebă Teo aprinzîndu-şi ţigara.

— De un an şi cîteva luni.

— Şi înainte?

— La restaurantul „Perla" din Ostra.

— De ce ai plecat de acolo? Îmi închipui că nu se cîştiga prost şi apoi nici nu se compară Ostra cu pustietatea asta.

— Adevărat.

— Atunci?

— Responsabilul îmi cerea o parte din cîştigul zilnic, ceea ce nu-mi convenea deloc, mai ales că în ultima vreme pretenţiile lui erau foarte mari. Voia să-şi cumpere maşină. Aici nu-mi cere nimeni nici un ban.

— Căsătorit?

— Am fost de două ori. Mi-e destul. N-am noroc la femei. Cu mutra mea, nici nu-i de mirare.

Teo puse pe tejghea una din fotografiile făcute de Victor cu o zi înainte. Ochii necunoscutului erau reci şi holbaţi, iar trăsăturile feţei rigide.

— Îl cunoşti?

Barmanul luă fotografia, cu două degete şi o privi timp de un minut. Pe inelarul mîinii drepte avea un ghiul imens, din aur roşcat, turcesc.

— Nu — răspunse ferm.

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Nu l-am văzut. Şi la urma urmei cine eşti dumneata de-mi pui atîtea întrebări?

Teo se legitimă.

Barmanul se înmuie subit, obrajii sluţiţi de vărsat i se colorară, iar pe frunte, la rădăcina părului, îi apărură picături de sudoare. Privi din nou fotografia.

— Nu-l cunosc — zise. Pe aici trec zilnic sute de oameni Nu-i pot cunoaşte pe toţi. O fi trecut şi el ca toţi ceilalţi.

— Bineînţeles — conveni Teo. Pe aici trec zilnic mulţi oameni, dar pe ăsta îl cunoşti şi încă foarte bine.

— Te... Vă înşelaţi. Nu vă ascund nimic. Pur şi simplu nu-l cunosc.

Se liniştise şi expresia lui devenise impenetrabilă.

Teo sorbi din cafea. Era fierbinte, amăruie, îi făcea bine. Întrebă :

— La ce oră s-a stins lumina alaltăseară ?

— Pe la opt fără ceva.

— Erai la bar ?

— Nu, în magazie. Dusesem nişte sticle goale şi voiam să iau altele pline : coniac, rom, vin, apă minerală.

— Te-a văzut cineva ?

— Matilda. Înainte de a intra în magazie, m-am întîlnit cu ea pe hol.

— Cît ai stat acolo ?

— Vreo zece-cincisprezece minute. Aşteptam să se aprindă lumina ca să-mi pot lua sticlele. Se întîmplă destul de des să se stingă, însă nu durează niciodată prea mult.

— Ştii, poate, unde se afla atunci electricianul ?

— Cînd am plecat eu era chiar pe scaunul pe care stați dumneavoastră. Bea rom şi se certa cu un consumator din local.

— De ce se certa ?

— Nu ştiu.

— Cine era consumatorul ?

— Tipul ăla cu mustață. L-ați văzut aseară.

— Cînd te-ai întors era tot aici ?

— Cine, electricianul ? Da şi mi-a spus că nu poate să repare lumina.

— Încercase ?

— Cred că da. Pe urmă a mai băut un rom şi s-a dus să se culce. Asta m-a mirat. Niciodată nu se culcă înainte de închiderea localului.

— Unde locuieşte ?

— Aici, în han. Are o cameră lîngă bucătărie.

— Eraţi prieteni ?

— N-aş putea spune. În tot cazul ne înţelegeam destul de bine.

— Cu ceilalţi cum se împăca ?

— La fel. Numai cu administratorul se ciondănea. Aproape în fiecare zi.

— Din ce cauză ?

— Nu prea-şi făcea treaba cum trebuie şi administratorul îl ameninţa mereu că-l dă afară. El îl înjura şi-şi vedea de-ale lui.

— Crezi că administratorul l-a lovit ?

— Nu cred nimic. Răspund doar la întrebări.

— Tot nu vrei să-mi spui cine-i omul ? — zise Teo arătîndu-i, cu o mişcare a capului fotografia de pe tejghea.

— V-am spus că nu ştiu. Poate, dacă mai trece...

— N-o să mai treacă.

— Niciodată ?

— Niciodată.

— De ce ? A murit ?

— Cam aşa ceva.

— Iertate să-i fie păcatele. Nimeni nu scapă de moarte.

— O ultimă întrebare — zise Teo coborînd de pe scaun.

— Cu plăcere. Numai să pot răspunde.

Dincolo de cuvintele bine alese, rostite cu măsură, se simţeau nervii încordaţi, gata să cedeze dintr-o clipă în alta.

— Poţi. Cum te numeşti ?

— Martin Leru.

Teo plăti, luă fotografia, ieşi pe uşa care dădea în hol.

IX

Paznicul curăța zăpada de pe aleea care ducea din uşa hanului pînă în şosea. Cum îl văzu pe Teo, lăsă lopata, îi ceru o țigară şi se apucă de sporovăit rotunjind cuvintele şi clătindu-le, după deprinderea celor de la munte, în apa izvoarelor :

— locuia în Sarmis, un sat aflat dincolo de muntele Lacrima, avea acolo casă acoperită cu tablă şi acareturi şi loc de păşune şi de nutreț şi nevastă şi trei feciori ca brazii, el îi vedea odată pe săptămînă sau şi mai rar, deseori noaptea, cînd stă singur sub stelele cerului, îl prinde dorul de ducă, însă o putere mai presus de simțămintele şi de voința lui îi porunceşte să rămînă, să rabde, să strîngă ban lîngă ban şi numai cînd banii vor fi destui să plece şi să ridice casă nouă pentru întîiul fecior, al cărui soroc de însurătoare se împlinise ;

— viața la han curgea în linişte şi bună înțelegere, nu se mai petrecuse nimic însemnat din vară, cînd o namilă de urs le omorîse calul, el fusese de față la toată întîmplarea, ar fi putut să-l împuşte, dar nu făcuse asta deoarece cunoştea legea şi legea spune, negru pe alb, că pot fi împuşcați numai urşii care au făcut pagube de zeci de

mii, altfel nu se poate şi, dacă aşa stau lucrurile — adăugase el rîzînd — ar trebui ca urşii să aibă niscaiva adeverinţe în care să se arate lămurit ce stricăciuni au la activ pentru ca omul să ştie cum devine cazul ;

— baraca de lîngă han adăpostea motorul care dădea lumină, iar în casa aceea cu uşile şi tocurile ferestrelor ca frunza pădurii primăvara, trăia un bătrîn — nebun şi uitat de moarte şi de dumnezeu — împreună cu feciorul său Ioachim, plătit de stat cu bani buni să îngrijească şoseaua de la Vînători la Sabasa ;

— electricianul era băiat bun, priceput în meserie, dar cam scandalagiu, trăgea cu păhărelul şi se ţinea scai de coana Maria, bucătăreasa, din păcate fără nici un spor pentru că ea trăia de mult cu barmanul, motiv pentru care cei doi se duşmăneau în ascuns, însă de aici, doamne fereşte, nu se poate scoate încheierea că barmanul îi făcuse gaura aceea în cap ;

— pe omul din fotografie nu-l cunoştea, dar parcă ar semăna cu cel pe care îl văzuse alaltăieri, puţin înainte de a se însera, discutînd cu administratorul, în spatele hanului. Se înţelege, nu punea mîna în foc că era chiar acela şi nu altul, însă asemănarea exista, de asta nu se îndoia nici o clipă.

Scuipă în zăpadă ţigara fumată doar pînă la jumătate, luă lopata în mîini, zise :

— Dacă aş şti mai multe zău v-aş spune. Poate v-ar fi de vreun folos. Însă nu ştiu...

Teo porni spre casa cantonierului.

De la una din ferestrele de sus ale hanului îl pîndea încruntat administratorul.

X

— Pace călătorului care calcă pragul casei noastre. El fiul domnului este, asemenea nouă şi toată cinstirea şi lauda i se cuvine. Amin! — cîntă bătrînul închizînd grăbit uşa în urma lui Teo şi ferecînd-o cu zăvorul.

Teo îşi roti privirea. Pereţii erau acoperiţi cu icoane, pe masă, în mijlocul încăperii, ardeau două lumînări în sfeşnice înalte, de argint şi o clipă i se păru că se află în altarul unei biserici.

— Îl caut pe Ioachim — zise.

— Ioachim? — se miră bătrînul. E departe.

— Unde?

— La rostul lui. A murit maică-sa, a murit cel mare, a murit celălalt, numai el a rămas.

— Cînd a plecat?

— Bate şi ţi se va deschide. Ieri sau de mult, totuna-i. Domnul să-l aibă în pază!

Obrazul slab şi zbîrcit, ochii adînciţi în orbite şi pletele albe, care se uneau în devălmăşie cu barba şi mustăţile, îl făceau să semene cu un mucenic coborît dintr-o frescă pravoslavnică.

— Ţi-ai lăsat gîndul cel rău afară? — întrebă pe un ton răstit.

Teo confirmă dînd din cap.

— Şi păcatele?

— Şi.

— Atunci citeşte aici şi aici şi aici! — porunci bătrînul punîndu-i în braţe o carte groasă, cu foile îngălbenite şi pătate de ceară şi arătîndu-i cu degetul unde anume să citească.

Teo știa ce carte era aceea — o citise în primul an de facultate, ca pe o poveste fantastică, recunoștea deschis că îi plăcuse; iar atunci cînd era absolută nevoie își însoțea afirmația cu argumente care nu mai îngăduiau nici o replică — știa, de asemenea, că rezolvarea oricărui caz poate oferi situații neașteptate, paradoxale, însă împrejurarea de a se afla într-o cameră încuiată, față în față cu un bătrîn bigot și aproape nebun, căruia trebuia să-i suporte aberațiile și să-i citească versete din „Biblie" depășea toate așteptările sale.

„Dacă mă mai mir de toate fleacurile, n-am nici o șansă" — gîndi el și citi:

— „Dar veți zice: pentru ce fiul să nu poarte nedreptatea tatălui său? Pentru că fiul a făcut ceea ce era drept și legiuit și toate legile mele le-a ținut și le-a împlinit: de aceea va trăi. Sufletul care păcătuiește, acela va muri. Fiul nu va purta nedreptatea tatălui și tatăl nu va purta nedreptatea fiului: celui drept i se va socoti dreptatea sa, iar celui rău, răutatea sa".

— Mai departe — țipă ascuțit bătrînul simțind o ezitare în glasul lui Teo.

— „Și m-am uitat cu luare aminte și iată un țap venea de la apus pe deasupra feței pămîntului, fără să-l atingă. Și țapul avea un corn între ochi, care corn se putea zări. Și l-am văzut apropiindu-se de berbec și se întărîtă împotriva lui și lovi berbecul și îi sfărîmă cele două coarne, iar berbecul nu mai avea putere să i se împotrivească; și l-a aruncat la pămînt și l-a călcat în picioare și nimeni n-a scăpat pe berbec.

...Și pe cînd vorbeam în rugăciunea mea, iată un om, Gavriil, pe care l-am văzut în vedenia mea

de la început, în zbor grăbit, se apropie de mine pe la vremea jertfei de seară. Şi a venit şi mi-a grăit zicînd: Daniele, chiar acum am sosit ca să-ţi deschid mintea".

— Eu sînt Daniel şi tu eşti Gavriil — spuse bătrînul cu satisfacţie — şi-ai venit să scuturi copacul în care lumină neagră s-a coborît şi păsări negre clocesc ouă negre. Mintea mea e aceea. Să începem, dară, lucrarea.

Luă dintr-un vas de aramă lut galben şi moale, modelă o statuietă grosolană care semăna vag cu trupul unui om, aşeză statuieta lîngă altele asemănătoare, între cele două lumînări, suflă de trei ori asupra ei, apoi se întoarse cu faţa spre răsărit şi îngenunche rugîndu-se cu evlavie:

— Doamne, tu, stăpînul cerului şi pămîntului şi tu Sfîntă Miercuri, dimpreună cu sora ta dreaptă Sfînta Vineri şi voi păcătoase sfinte ale zilelor de dulce: luni, marţi, joi, sîmbătă şi duminică, daţi-i suflare din suflarea voastră şi viaţă din viaţa voastră cea veşnică. Amin.

Se ridică iute, cercetă statuieta întorcînd-o pe o parte şi pe alta, îşi duse mîna la tîmplă slobozind un ţipăt deznădăjduit.

— Are ceva aici. O rană. Curge sîngele. L-a omorît, l-a omorît!

— Cine? — îngînă Teo întrebîndu-se dacă versetele citite şi cuvintele bătrînului aveau sau nu vreo legătură cu ceea ce căuta el.

— Ţapul cu corn în frunte, ţapul...

— De ce l-a omorît?

— Aşa i-a fost scris — se tîngui bătrînul — aşa i-a fost scris. Primeşte doamne sufletul robului tău

în împărăţia cerească unde durere nu este, nici întristare, numai tăcere şi împăcare !

Stătea ţeapăn, ţinînd statuieta în palmele uscate, transparente, lumînările îi învăluiau chipul într-o lumină palidă şi Teo avu, dintr-o dată, senzaţia stranie că miroase a mort.

XI

Bucătăreasa îşi şterse mîinile cu şorţul din pînză groasă, de in, pe care se vedeau urmele tuturor mîncărurilor gătite în ultimele zile, luă fotografia, o privi lung, zise :

— Domnu' ăsta a fost pe la noi.

— Sînteţi sigură ? — întrebă Teo.

— Era un bărbat frumos şi bărbaţii frumoşi se ţin minte uşor. Numai că nu era îmbrăcat aşa. E musai că Lenţa îl ştie. Nu se poate să nu-l ştie.

— Cine-i Lenţa ?

— Fata care a lucrat aici înaintea Matildei. Cunoştea multă lume, ehei, mai cu seamă bărbaţi. Pe toţi îi învîrtea pe degete. Pînă şi barmanului îi sucise capul. Era cît pe ce s-o ia de nevastă. Se şi logodiseră. Norocul lui că n-a mai luat-o.

— De ce n-a mai luat-o ?

— Cum s-o ia, dom'le, dacă a găsit-o cu-n turist în pat chiar în noaptea logodnei ? Dumneata te-ai însura cu o lipitoare ca asta ? — se răsti femeia.

Avea vreo patruzeci de ani, faţa netedă, parcă unsă cu sosuri, trupul mătăhălos, vocea subţire, de fetiţă alintată:

— Turistul acela nu era cumva omul din fotografie ? — se hazardă Teo.

— Asta numai Lenţa ştie.

— Şi barmanul.

— De bună seamă. A făcut un scandal ce n-a văzut Parisul. Auzi dumneata, să-i facă ea una ca asta bietului om ?

Se îmbujorase iar vorbele îi curgeau repezi, grele de patimă.

— Unde-i acum Lenţa ? — întrebă Teo.

— Am auzit c-ar fi la Ostra, la „Intim", da' nu-s sigură.

— Lenţa şi mai cum o cheamă ?

— Apoi staţi să mă gîndesc, c-o fi trecut anul de cînd a plecat de la noi — răspunse femeia învîrtind polonicul într-un vas enorm, care clocotea pe plita încinsă. Lenţa Oros Vera, aşa o cheamă. Are nume frumos şi nici ea nu-i urîtă, haimanaua.

Teo îi ceru să-i arate camera electricianului.

Ea spuse : „Cum să nu", îşi scoase şorţul, ieşiră din bucătărie, străbătură holul şi pătrunseră într-o cameră strîmtă ca o colivie.

Pereţii coşcoviţi şi înnegriţi de fum erau împodobiţi cu fotografii de femei mai mult sau mai puţin goale. Deasupra patului de fier, trona, în mărime naturală, bustul unei femei frumoase, îmbrăcată într-un chimono violaceu foarte decoltat.

Pe sînul drept, cineva, poate chiar femeia din fotografie, scrisese cu cerneală verde : „Lui Ion Buculei, cu amiciţie". Semnătura era indescifrabilă. Plapuma veche şi slinoasă, cîndva portocalie, avea găuri mari, prin care ieşeau smocuri de lînă, iar perna păstra încă o mică adîncitură, semn că electricianul dormise în timpul nopţii acolo. La ca-

pătul patului, jos, pe ciment, se afla o ladă de campanie, primitivă şi rezistentă. Era singura mobilă din încăpere şi servea, probabil, drept şifonier, cămară, masă şi scaun. Teo o deschise cu o nelinişte ciudată. Pe fundul ei descoperi cîteva schimburi murdare, o bască ruptă, o bucată de pîine uscată şi un bocanc ortopedic nou.

— Atîta are — explică inutil femeia.

— Văd, — spuse Teo dezolat.

— Nu ştiu ce dumnezeu o fi făcînd cu banii! N-am eu zile de cîte ori i-am spus: „Măi Ioane, mai strînge şi tu un ban, acolo, că-ţi prinde bine". Da' el striga la mine şi înjura de mă treceau fiorii. Altfel nu era om rău săracu'!

XII

— A vorbit cu mine colegul dumneavoastră — şopti Matilda în timp ce schimba faţa de masă. I-am spus tot ce ştiu. Pe cel din fotografie nu-l cunosc. Pot să jur pe ce mi-e mai scump.

Teo surîse.

— Şi ce ţi-e mai scump?

— Nu ştiu. Nu m-am gîndit.

— Cînd afli să-mi spui şi mie.

— Numai să vă întîlnesc.

— Ne întîlnim, fii sigură. Nu-i chiar atît de mare lumea. Deocamdată, însă, aş vrea să ştiu ce ţi-a spus adineauri barmanul?

Matilda păli.

— De unde ştiţi?

— Îmi închipui.
— Dacă mă întrebați, să vă răspund că l-am văzut intrînd în magazie, alaltăseară, înainte de a se stinge lumina. Asta mi-a spus.
— Și l-ai văzut?
— Nu. Dar vă rog să nu afle. M-a amenințat c-o pățesc mai rău decît electricianul. Mi-e frică.
Tremura și arunca priviri furișe spre bar, unde Martin Leru continua să facă ordine și nu lăsa să se vadă, în nici un fel, că discuția lor l-ar interesa.
— N-o să afle — o liniști Teo.
Matilda îi zîmbi recunoscătoare.
— Serviți ceva?
El ridică din umeri. Se simțea obosit, îl durea capul, nu avea nici un chef să mănînce. Comandă, totuși, o omletă cu puțină șuncă afumată și o sticlă de apă minerală.
Matilda plecă.
În capul scărilor apăru, elegant și țeapăn ca un manechin, Amedeo Nae Zarzu.
Teo trase un scaun și îl invită să ia loc.
Zarzu se așeză.
— Aș vrea să continuăm discuția începută aseară — zise Teo.
— Dacă te interesează...
— Deci ai venit cu o mașină de ocazie...
— Întocmai.
— De la Ostra sau de la Sagna?
— De la Sagna.
— Singur?
— Nu, cu Napoleon.
— La ce oră ați plecat din Sagna?
— Pe la șase.
— Și la ce oră ați ajuns la han?

— Aproximativ, pe la şapte şi jumătate.
— Ce marcă avea maşina ?
— Dacia 1300.
— Culoarea ?
— Roşie.
— Maşina şi-a continuat drumul ?
— Nu. A rămas la han.
— Precis ?
— Am văzut-o cu ochii mei pe la ora unu, cînd m-am dus să mă culc. Era în faţa hanului.
— Cum arăta omul de la volan ?
— Brunet, nu prea înalt.
— În restaurant, aţi stat la aceeaşi masă ?
— Da. Lîngă bar.
— Şi i-aţi plătit cafeaua ?
— Napoleon a ţinut morţiş.
— Maşina era a lui ?
— Desigur.
— Ţi-a spus el ?
— Nu, şi nici nu trebuia să-mi spună. Felul în care vorbea şi hainele de pe el nu erau ale unui şofer. Şi, pe deasupra, a refuzat categoric să primească banii. Profesioniştii nu fac asta. Circul mult şi în materie de şoferi sînt expert.

Un dinte îi căzu în farfuria goală din faţă, el îl luă fără să se jeneze, îl şterse cu batista şi-l puse la locul lui înşurubîndu-l cu mişcări sigure, semn că i se mai întîmplase şi altădată.

— De ce te-ai certat cu electricianul ? — întrebă Teo.

Zarzu îl privi mirat.
— Eu ? Cînd ?
— Alaltăseară, aici.

— A, tipul ăla şchiop era electrician? N-am ştiut. S-a legat de mine ca boala de om sănătos. Nu m-am certat. I-am spus doar să mă lese în pace că-mi strică seara.

— Ce voia?

— Dracul să-l pieptene. Mi-a ţinut un logos de-un ceas despre motoare şi despre importanţa energiei electrice. Vorbea şi vorbea, eu ziceam da, cum să nu, aşa-i, dar lui i se părea că tot n-am înţeles şi o lua de la capăt: motoarele sînt de mai multe feluri şi curentul electric tot aşa şi dă-i şi dă-i, numai cu chestii din astea, de simţeam că-mi crapă capul. Nu neg, poate avea dreptate în ceea ce spunea, însă pe mine nu mă interesează tehnica şi, la urma urmei, n-am venit aici să-l ascult pe el. La un moment dat i-am oferit un rom mare, doar-doar s-o linişti. Aş, ţi-ai găsit! A început iar, mai abitir: motoarele aşa şi pe dincolo şi de cîte feluri sînt ele şi cît de grozav e curentul electric, cum iese el din apă şi de mai nu ştiu unde, cum chiar eu am în păr curent electric cît o baterie şi aş putea să umblu cu un bec aprins în gură. Atunci mi-am ieşit din sărite şi l-am trimis la toţi dracii. Asta-i tot ce-a fost. Cine ţi-a spus altfel e un idiot clasa-ntîi.

Se înfierbîntase, vorbea repede şi din cînd în cînd îşi pipăia, cu vîrful limbii, dintele care îi căzuse mai înainte.

Matilda aduse omleta.

— Dumneavoastră? — întrebă ea întorcîndu-se spre Zarzu.

— Ca şi domnul — spuse acesta. Şi mişcă-te mai repede!

Tonul lui era aspru şi poruncitor.

— Mă mişc cît pot de repede — zise Matilda întorcîndu-i spatele ofensată.

— Eşti în concediu? — reluă Teo discuţia.

— Nu. In delegaţie. Tu?

— La fel. Cu ce te ocupi?

— Sînt achizitor de găini şi de ouă.

— Şi celălalt?

— Napoleon? Tot achizitor.

— Ce faceţi pe-aici?

— Am terminat treaba mai repede şi ne relaxăm o zi-două.

— Ţi-a atras atenţia ceva deosebit în cursul nopţii?

— Nu. Am dormit buştean. Eram foarte obosit.

— Ai aflat, cred, ce i s-a întîmplat electricianului.

— Am aflat şi mă întreb cine şi de ce i-a făcut-o?

Teo zîmbi enigmatic.

XIII

O vrabie se izbea desperată în geam.

Teo deschise geamul, însă ea nu intră, se aşeză pe creanga unui copac din apropiere, stătu un timp acolo, zgribulită, cu ciocul sub aripă, apoi căzu şi se afundă în zăpada moale. În urma ei, creanga se clătină uşor, cu mîhnire, ca o mînă care spune adio celui care pleacă.

Întîmplarea îl indispuse.

Închise fereastra și se lungi în pat cu mîinile sub cap. Se simțea singur și neînsemnat la ora aceea a zilei și se întreba dacă nu cumva își greșise profesia, dacă n-ar fi fost mult mai bine să fi rămas în avocatură sau să fi devenit altceva, bunăoară mecanic de locomotivă, să treacă prin gări mărunte făcînd bezele la fete și una să scrie cu var, pe iarbă, anume pentru el: „Te iubesc" și să semneze Ioana sau Natalia, numele nu avea importanță — văzuse ceva asemănător într-un film, cînd era mic — el să oprească trenul, să coboare, s-o ia în brațe și să plece mai departe împreună.

— Să trăiți! Permiteți să raportez! — rosti Victor, ostășește, din pragul camerei.

— Fii serios! Ce te-a apucat?

— Am ascultat buletinul meteorologic: ninsoare generală însoțită de viscol. Rămînem și deseară aici. Trai nineacă.

Teo își aprinse o țigară, trase un fum, zise privind în tavan:

— Un matematician l-a întrebat odată pe un meteorolog: „Cît la sută din previziunile voastre se întîmplă întocmai?" „Cam patruzeci la sută" — i-a răspuns meteorologul. „Atunci de ce nu le dați exact pe dos? — i-a spus matematicianul. Procentul de exactitate ar fi, astfel, de șaizeci la sută". Cam așa stau lucrurile cu buletinele astea. După cum vezi, nu mai ninge. Deci jumătate din previziune e deja eronată. Ai aflat ceva?

— Mai nimic.

— Spune!

Victor scoase din buzunarul sacoului caietul cu scoarțe roșii de vinilin, în care obișnuia să-și no-

teze ceea ce i se părea important, își drese glasul și începu :

— Matilda Cosmeanu. 19 ani. Chelneriță. Absolventă a liceului „Oltea Doamna" din Ostra. Orfană de ambii părinți. Crescută în orfelinatul din Ostra. Lucrează la han de trei luni. Vrea să-și strîngă bani. La toamnă dă examen la facultate : limba franceză sau biologie. Nu cunoaște victima. Nu știe cine l-a lovit pe electrician. Nu bănuiește pe nimeni. Relații bune cu toți de aici. Administratorul și barmanul îi fac o curte nebună. Ambii i-au promis protecție și bani. Înțelegi de ce. Le-am atras serios atenția să se potolească. Altfel măsuri drastice. Ambii promis solemn. Locuiește la etaj. Fire sensibilă, sentimentală. Suficient ?

Teo spuse „da", Victor dădu foaia și continuă în același stil telegrafic.

— Paul Preda. Administrator. 56 de ani. Studii : 4 clase liceu industrial. Fost plutonier infanterie. Rănit pe front. Decorat. Întrebat unde a fost rănit. Răspuns : Popou, buca dreaptă, scuzați ? Eu : Nu asta. Ce localitate ? El : Arad. Căsătorit de trei ori. Trei copii. Cîte unul din fiecare căsătorie. Prima nevastă : Anelise. Nemțoaică. Plecată cu nemții. A doua : Sofia. Decedată accident tren. A treia : Clavicula, născută Tudose. Familia în Ostra. Băiatul mai mare : Paul. Inginer mecanic, Audia. Mijlociul : Veniamin. Student medicină, trei, Iași. Fata : Mariana. Elevă, clasa a zecea, Ostra. Administrator la han de trei ani. Condamnat închisoare șase luni. De verificat la tribunalul din Ostra. Victima i se pare cunoscută. Nu-i știe numele. Memorie slabă. Căutat în registre, poate-și amintește. Nimic. Vînătaia din frunte : lovit grindă la intrarea

în beci. Verificat. Pare inexact. Cînd s-a stins lumina — opt fără un sfert, opt fără zece — a coborît în local. Adus lămpi şi lumînări cu Matilda. Pe urmă jucat bridge — faţă subţire, n-ai treabă — în camera 29 cu Mircea Dragan, fotbalist „Juventus", Iulian Petitjean — operator chimist, fabrica de fibre sintetice „Lîna de aur" şi Traian Loghin-Lascari, sculptor. Toţi din Ostra. Veniţi cu maşina Skoda 1000 M.B. Proprietar Loghin. Plecat toţi patru dimineaţa. Mircea Dragan a lipsit aproape o oră din joc. Nimic suspect în timpul nopţii. Părerea administratorului, evident. Habar n-are cine i-a făcut figura electricianului.

— Nu ţi-a spus că se certa cu electricianul?

— Nu mi-a spus. Se certau?

— Destul de des. Continuă!

— Napoleon Fasolă. Douăzeci şi trei de ani. Achizitor de găini şi ouă, Audia, strada Rozelor 14. Absolvent de liceu. Beat de trei zile. Nu ştie absolut nimic. Beţiv şi găinar, tip neinteresant.

În faţa hanului se auzi larmă de glasuri.

— S-au întors excursionistele — anunţă Victor fără entuziasm. Am avut dreptate. S-au împotmolit.

— Da. Mai ai ceva?

— A telefonat doctorul. Trimite raportul imediat ce se curăţă şoseaua. Numai să-l ţinem la curent cu deplasările noastre. În timp ce vorbeam cu el mi s-a părut că cineva asculta la alt telefon. Îi auzeam respiraţia în receptor.

— De unde ai vorbit?

— Din biroul administratorului. Telefonul lui e în derivaţie cu cel din restaurant. Acolo era numai barmanul. Cred că el asculta.

— Administratorul era cu tine?

— Nu. M-a chemat la telefon şi m-a lăsat singur. Avea treabă.

— Doctorul ţi-a spus ceva important?

— Nimic.

— Bine.

— Stai că n-am terminat — sări Victor. Am reparat grupul electrogen. Nu mi-a trebuit decît un minut.

— Zău? Ce avea?

— O fişă de contact căzuse de la locul ei. Nu înţeleg cum de nu l-a putut repara electricianul?

— Poate că n-a vrut.

— Mai mult ca sigur. Tu cum stai?

Teo făcu bilanţul investigaţiilor şi după ce spuse: „Asta-i tot", Victor ţinu, plimbîndu-se febril prin încăpere, o dizertaţie lungă şi bine argumentată, privitoare la vinovăţia sau nevinovăţia celor anchetaţi pînă atunci. Pe scurt, concluziile lui erau următoarele: economistul Gabriel Mera, Matilda şi bucătăreasa păreau în afara oricărei bănuieli. La fel paznicul. Eliminaţi din competiţie, deocamdată — ţinu el să precizeze — erau şi Amedeo Nae Zarzu şi Napoleon Fasolă. Nici un indiciu nu ducea spre ei, dar cercetările ulterioare puteau aduce surprize. Drept care le sublinie numele şi scrise în dreptul lor: *eventual*. Cu adevărat suspecţi rămîneau barmanul şi administratorul. Amîndoi ascundeau ceva, probabil important, care ar fi urnit ancheta din loc şi trebuiau ţinuţi sub observaţie. Cu privire la electrician nu se pronunţa încă, deoarece ştia prea puţine lucruri şi nici măcar nu-l văzuse vreodată. Asta, însă, nu-l oprea să emită ipoteza că nu era străin de toată istoria asta şi că fusese lovit de unul din cei doi suspecţi.

— Am dreptate? — întrebă el.

— Din punctul de vedere al logicii formale — răspunse Teo.

— De ce numai din punctul de vedere al logicii formale?

— Pentru că atîta timp cît nu știm cine-i cel ucis și în ce relații se afla cu cei de aici, firește dacă au existat vreun fel de relații, orice supoziție e riscantă. Voiam să te întreb de mult — schimbă Teo vorba, privind valiza enormă a lui Victor — de ce umbli cu lada asta după tine?

— Pentru că n-am alta. Simplu, nu?

— Și de ce o încui mereu?

— Fără să vreau. Un reflex deprins în internat.

— Și eu am trăit prin internate, slavă domnului și uite că n-o încui pe a mea.

— Mă rog. Fiecare cu reflexele lui.

Tăcură un timp, apoi Victor întrebă fără nici o legătură cu ceea ce discutaseră pînă atunci.

— Tu te temi de ceva, Teo?

— Oho și încă cum!

— Anume?

— De proști, de cei fără caracter, de rutină, de existența călduță și anonimă și, mai ales, mă tem să nu mă îmbogățesc într-o bună zi și să nu mai știu ce să fac cu banii.

Victor rîse cu hohote.

— Nu-ți fă griji, nu te îmbogățești. Eu cel mai tare mă tem de femei. Cînd le văd mi se moaie genunchii și mă cuprinde amnezia. Un fel de uitare de sine. Nu știu cum să-ți explic...

— Boală incurabilă — diagnostică Teo.

— Ascultă — zise Victor. Și eu vreau de multă vreme să te întreb ceva. De ce n-ai rămas în avocatură ? Sînt sigur că ai fi devenit celebru.

— Te înșeli.

— Deloc.

— Cunoști tu vreun avocat celebru în ultimii ani ?

— De asta ai plecat ?

— Nu știu.

— Crezi că în criminalistică ai mai multe șanse ?

— Nici asta nu știu și nu mă mai pisa cu atîtea întrebări !

Victor tăcu și rămase cu ochii ațintiți asupra tabloului care atîrna pe peretele din fața sa. Era un peisaj romantic, cu arbori verzi, puternici și un pîrîiaș argintiu furișîndu-se prin iarba mătăsoasă. Părea bine executat, dar avea ceva în plus sau ceva în minus, undeva exista o eroare și el încerca să stabilească în ce anume consta aceasta.

„E prea dichisit — își zise — și fidel ca o fotografie".

Chestiunea fiind clarificată, cel puțin din punctul lui de vedere, închise ochii și adormi.

XIV

Victor conducea nervos și la o curbă fu cît pe ce să intre într-un camion de mare tonaj, care venea, învăluit într-un nor de zăpadă, din partea opusă. Teo îl strînse ușor de încheietura brațului. Victor dădu din cap în semn că a înțeles și micșoră viteza.

Plugurile care trecuseră pe şosea cu cîteva ore mai înainte lăsaseră în urmă o pîrtie îngustă, în care camioanele săpaseră făgaşuri adînci şi circulaţia era extrem de periculoasă.

— Poate că ar fi trebuit să nu plecăm — zise Victor.

La fel le spusese şi administratorul cînd se duseseră să-i mulţumească pentru găzduire.

— Maşina dumneavoastră e joasă, nu cred să răzbateţi — îi avertizase el. Mai bine plecaţi mîine dimineaţă. Pînă atunci drumul se mai aşază.

Teo îşi privi mîinile. Erau murdare, julite şi miroseau a cauciuc.

După ce discutaseră cu administratorul îşi luaseră bagajele şi coborîseră. Volkswagenul se afla la locul lui, dar roţile din spate erau pe geantă. Victor trăsese, furios, o înjurătură prodigioasă în care era vorba despre lună, stele, limbă, gît, buric şi despre locul acela tainic al femeii, unde părul e mai veşted decît iarba arsă de brumă, toamna tîrziu, apoi amîndoi se apucaseră de treabă. Se lăsase un ger cumplit, cauciucurile deveniseră tari ca piatra, iar metalul muşca din piele la cea mai mică atingere.

— Vi le repar eu — se oferise încă de la început paznicul. Nu vă iau mult. Un pol, acolo...

Victor nici nu voise să audă.

Şoseaua urca lin, şerpuind printre munţi, din cînd în cînd străbăteau aşezări necunoscute, vedeau oameni adăpînd vitele la fîntîni cu roată, acoperite cu şindrilă, auzeau strigătele copiilor la săniuş.

— Cineva voia să ne reţină cu orice preţ la han — zise Victor. Probabil n-are nici un interes să ajungem astăzi la Lenţa sau la electrician.

— Cine să fie ? Ai vreo idee ?

— Ori barmanul, ori administratorul, ori și unul și celălalt. Pe barman l-am văzut cum rînjea cînd noi ne zdreleam degetele cu levierele.

Intr-adevăr, barmanul apăruse în prag, îi privise cîteva secunde și dispăruse. Îl zărise și Teo, însă nu observase dacă rînjise sau nu.

Afară cobora seara, grăbită parcă să-și reia în stăpînire teritoriile. Victor șterse cu dosul palmei o porțiune din parbrizul înghețat, întrebă :

— Cu cine zicea administratorul că a discutat în spatele hanului ?

— Cu șoferul de pe camionul care adusese marfă.

— Îl crezi ?

— Putem verifica.

— Neapărat. Cît e ceasul ?

— Cinci și zece. Într-o oră sîntem la Ostra.

— Cum ajungem, îmi fac un duș. Altfel nu-s bun de nimic.

XV

Parcară mașina și urcară cele cîteva trepte care duceau spre ușa de la intrare a hotelului „Perla".

Fata de la recepție, o șatenă înaltă și drăguță, le oferi o cameră cu două paturi la etajul 21.

— Poate să fie și în nori — zise Teo. Numai să meargă liftul.

Camera era spațioasă, elegant mobilată, cu vedere spre crestele munților. Avea mai puțină personalitate decît cea de la han, dar oferea, indiscu-

tabil, mai mult confort. Paturile erau comode, curate, căldura acceptabilă, de o parte şi de alta a unei mese joase, în formă de semilună, se aflau două fotolii moi, cu husele discret colorate, baia avea cadă şi pereţi de faianţă albastră.

Undeva sus, printre crengile brazilor, licăreau, asemenea stelelor, o puzderie de becuri.

Făcură cîte un duş, se bărbieriră, băură nes cu zahăr puţin — Teo avea întotdeauna la el o cutie de Nescafé (Cacique instant Caffe, made în Brazil) — şi se simţiră reconfortaţi.

Ieşiră pe la şapte.

Primul întîlnit, un tînăr cu scurtă de blană şi pantaloni evazaţi, le explică îndatoritor că restaurantul „Intim", căruia localnicii îi spun „Groapa cu lei", e dincolo de rîu, chiar la marginea pădurii.

O lume pestriţă şi gălăgioasă se îmbulzea prin scuaruri şi pe străzile luminate *a giorno*, iar manechinele din vitrine păreau vii.

— Mîine dimineaţă — zise Teo — raportăm comandantului Miliţiei Municipale ce-i cu noi aici şi ne aşezăm serios pe treabă. Am pierdut destul timp. . .

— Iar dacă nici fata asta, Lenţa, nu ştie sau nu vrea să spună cine-i mortul, publicăm fotografia în ziar — propuse Victor.

Teo fu de acord.

Restaurantul „Intim" avea două nivele: parter şi demisol. Lenţa lucra în *salonul* de jos. Aflară asta de la portar.

Coborîră cîteva trepte roase, murdare, împinseră o uşă masivă, ca de mînăstire şi intrară. *Salonul* îşi merita din plin porecla „Groapa cu lei". Era cam cît o sală de gimnastică, pe margini avea

mese lungi de lemn şi în loc de scaune, bănci cu spetează înaltă. Mirosea puternic a carne prăjită şi a usturoi, fumul de ţigări era gros să-l tai cu cuţitul, iar zgomotul îţi lua auzul.

Căutară un loc convenabil şi se aşezară alături ca la şcoală.

Două fete cam de aceeaşi vîrstă şi de aceeaşi talie, îmbrăcate în rochii negre, cu gulerașe albe, brodate, treceau cu iuţeală de la o masă la alta turnînd în pahare şi împărţind cu generozitate zîmbete, fripturi scăldate în mujdei, tochitură moldovenească, mici etc.

— Care din ele o fi Lenţa? — gîndi Victor cu voce tare.

— Să aşteptăm — spuse Teo. Trebuie s-o strige careva.

Victor luă de pe masă un pliant neglijent tipărit, cu coperţi portocalii, ţipătoare, litere albastre, grosolane, îl deschise şi citi aplecîndu-se spre Teo:

„În interes de serviciu, turism sau alte ocazii, în trecere prin oraşul Ostra, vizitaţi *Bar-Restaurant Intim* din str. L. Dorian nr. 32, deschis zilnic între orele 10—24, unde într-un cadru plăcut, în condiţii de servire ireproşabilă, în saloane şi separeuri rezervate puteţi servi masa compusă dintr-un bogat sortiment de preparate culinare, meniu pensiune, renumite varietăţi de vinuri: *Muscat Otonel, Fetească, Pinot gris, Vin superior de regiune şi specialităţi la grătar.* Servim masa imediat, precum şi cu comenzi anticipate, la grupuri organizate de la 8—120 persoane. *Barul şi saloanele sînt intimizate corespunzător cerinţelor actuale.* Seara orchestră, solist(ă) vocal(ă), dans, antren, surprize

plăcute. Numai la „Intim", vă puteți simți în intimitate cu un prieten, cu soția sau cu fata dragă".

— Intimizat corespunzător cerințelor actuale — repetă Victor aruncînd pliantul. Ce tîmpenii! Te-ai prins că de cînd am intrat aici ne simțim mai intimi?

— Din ce în ce — zîmbi Teo.

În difuzoarele mari ca niște căldări, așezate din loc în loc pe pereți și racordate la salonul de sus, unde cînta o orchestră, izbucni o melodie stridentă și o voce cavernoasă, insuportabilă, porni să urle:

Și dacă ramuri bat în gea-ha-ham
Și se cutremur plo-ho-hopii
E ca în minte să te ha-ha-ham
Și-ncet să te apro-ho-hopii.

Un slăbănog de vîrstă mijlocie întoarse privirea spre difuzorul de deasupra sa și răcni:

— Taci !Taci ! E o impietate. Să tacă huliganii !

Nimeni nu-i dădu nici o atenție, vocea cavernoasă se prăvălea la fel de violentă asupra sălii. Slăbănogul își astupă urechile cu palmele și își lăsă fruntea pe masă.

— Lența ! — strigă Victor cînd cele două chelnerițe erau suficient de aproape ca să-l audă.

Nu răspunse nici una.

— Lența ! — strigă din nou.

Fata care se afla doar la doi pași de el aținti asupra-i ochii verzi, halucinanți și imobili, ca de păpușă.

— Aud încă bine — zise ea cu reproș. Nu-i nevoie să țipați așa.

— Difuzoarele astea... se scuză Victor analizînd-o din cap pînă în picioare: mijloc de viespe,

părul roşcat, prins într-un coc imens, pe obrazul stîng o aluniţă cît o gămălie de chibrit.

Zărindu-l pe Teo păru surprinsă, coborî privirea.

Lui Teo nu-i scăpă amănuntul.

Ea îşi reveni imediat, se apropie, notă conştiincioasă ceea ce voiau să mănînce şi să bea, apoi plecă în grabă.

— Am impresia că a fost avertizată de venirea noastră — zise Teo.

— Barmanul — pronostică Victor.

— Probabil.

— Cum de ne-a recunoscut?

— O descripţie sumară, la telefon, i-a fost suficientă. Nu crezi?

— Ce să-ţi fac, maistre? Brunet cu ochii albaştri, exemplar rar, uşor de recunoscut.

Slăbănogul care se răstise puţin mai înainte la difuzor veni împleticindu-se în mijlocul localului.

— Iubiţi consumatori — răcni el. Fraţilor! Sînt unul din marii beţivi ai neamului. Ochii la mine!

— Taci dracului din gură şi du-te la masa ta! — se auzi de undeva un glas.

— Eu să mă duc la masa mea? — se miră slăbănogul. Vezi că-ţi dau una de te-apucă gîndurile. N-ai decît; du-te tu la masa mea. Omul e un monument al naturii. Bestiile care n-au grijă de el sînt nişte putori.

Peroraţia lui stîrni un rîs general.

Lenţa aduse farfuriile şi tacîmurile.

— E vreun loc mai liniştit, pe aici? — întrebă Teo.

— Pentru ce? — murmură ea.

— Să stăm de vorbă.

— Nu este.

— Nici vreun separeu?

— Separeurile sînt sus și la ora asta toate-s ocupate.

— Atunci discutăm aici — hotărî Teo.

Puse fotografia în farfuria goală, zise:

— Privește-o fără s-o ridici. Fă-te că ștergi paharele sau chiar șterge-le și vorbește. Mă interesează cine-i omul și cîte ceva despre el. Știu sigur că-l cunoști.

Lența nu așteptă să fie rugată și în două minute aflară ceea ce nu izbutiseră în 2 zile; omul din fotografie era Remus Galița, inginer la fabrica de fibre sintetice „Lîna de aur" din Ostra. Îl cunoștea bine și nu se putea înșela. Fruntea, nasul, semnul din sprînceana dreaptă, buzele erau ale lui, numai hainele nu. Niciodată nu purtase astfel de haine și nu înțelegea ce-i venise de se fotografiase în ținuta aceea. Avea douăzeci și opt de ani, nu era căsătorit, dar nici mult nu mai avea pînă atunci. După cîte auzise, era pe cale să se însoare cu Carmen Dragan, o actriță de la teatrul din localitate. Faptul părea adevărat deoarece ea însăși îi văzuse deseori împreună pe stradă și în salonul de sus. Se mai vorbea...

— Cu Galița te-a găsit Martin Leru, la han, în noaptea logodnei? — o întrerupse Teo.

Lența nu răspunse.

— Ți-a telefonat astăzi și te-a rugat să nu-mi spui. Este?

— Da. M-a implorat. Mi-a promis orice, numai să nu vorbesc.

La întoarcere, spre hotel, trecură pe lîngă un magazin de articole sportive. În vitrină erau hanorace, ghete de fotbal, unelte de pescuit, anvelope,

biciclete, tricouri, flanele de cele mai diverse culori, bocanci de alpinism cu talpa groasă şi ţinte nichelate.

— Într-o zi am să-mi cumpăr o pereche de bocanci din ăştia — zise Victor. Mă ţin toată viaţa.

— Doamne — oftă Teo. Ce puţin trăim dacă pînă şi lucrurile cele mai neînsemnate durează cît existenţa noastră !

XVI

— Stop ! — strigă regizorul ridicîndu-se brusc şi scoţîndu-şi pipa din gură. Nu-i bine, băieţi, nu-i bine. Jucăm „Pogoară iarnă", nu o dramoletă oarecare. Am mai discutat asta, nu ?

În sală, lumina era difuză, ceţoasă, ca la ora aceea timpurie a dimineţii, cînd ziua se îngînă cu noaptea şi, de la capătul ultimului rînd de scaune, unde se afla, Teo nu-i distingea trăsăturile feţei.

— Voicu şi Serbina — continuă regizorul arătîndu-i cu pipa pe cei doi — sînteţi gangsteri, nu pîinea lui dumnezeu. Ia gîndiţi-vă puţin. Tu, Voicu, aminteşte-ţi că Trock al tău mai are de trăit doar şase luni, ceea ce îl face teribil de rău. Trăieşte intens fiecare clipă. Clar ? Gardh, rolul, de ce nu l-ai învăţat ? La tine, Miriam, totul e bine. Eşti machiată ? Nu ? Cred că ar fi bine să nu te machezi nici în spectacol. Puţin fond de ten e suficient. De acord ? Mio, vezi cum umbli cu chitara aceea. Dacă te incomodează, renunţăm la ea. Şi încă ceva :

am impresia că-ţi place cam mult ceea ce faci. Nu-i bine.

Avea o voce de bariton, calmă, profundă şi amesteca numele actorilor cu cele ale personajelor.

— Fără să vreau, maestre — se scuză cel numit Mio, un tînăr brunet, îmbrăcat într-o bluză de un alb murdar.

— Nici eu nu cred că vrei. Gata, reluăm de la intrarea lui Mio. Vă rog concentraţi-vă şi nu uitaţi : ritm, ritm, ritm.

Actorii îşi ocupară locurile pe cele trei punţi de metal, suprapuse, cu multe scări şi balustrade, care reprezentau decorul.

— Hei, banda ! — strigă regizorul. Duduleanu, ce se întîmplă acolo ? Repetăm sau dormim ? Daţi-i drumul !

Din fosă urcă o muzică gravă, tînguitoare şi repetiţia reîncepu.

Miriam domina scena. Glasul, paşii, gesturile ei, presentimentul morţii lui Mio, neputinţa de a-l apăra, lacrimile, totul, absolut totul era frumos, adevărat, convingător.

„Straşnică actriţă" — gîndi Teo şi chiar atunci, parcă pentru a-i confirma gîndul, regizorul exclamă :

— Bravo, Carmen ! A fost mai bine, băieţi. Jumătate de oră pauză.

Teo ieşi din sală, străbătu coridorul care ducea spre cabinele actorilor, bătu la uşa pe a cărei etichetă galbenă, de alamă, era gravat : Carmen Dragan.

— Intră ! — se auzi dinăuntru o voce melodioasă ca un clinchet de clopoţel.

El intră. Carmen stătea în picioare, în mijlocul cabinei. Părea mai mică şi mai puţin strălucitoare decît pe scenă şi purta costumul lui Miriam: o rochie cenuşie, dintr-un material greu, cu franjuri negri la poale, iar pe umeri un şal roşu, lung, ai cărui franjuri, tot roşii, se uneau cu cei ai rochiei.

— Am crezut că e cabiniera — zîmbi ea jenată. Astăzi nu dau autografe.

— Nu pentru autografe am venit — spuse Teo închizînd uşa.

— Nu? Atunci pentru ce?

— Să discutăm.

— Noi doi?

— Noi doi.

Carmen se aşeză pe scaunul din faţa mesei de machiaj, picior peste picior, dezvelindu-şi genunchii albi şi rotunzi ca două guşe de porumbei.

— Despre...?

— Remus Galiţa.

Sprîncenele ei negre, frumos desenate se ridicară mirate, întrebătoare, iar genele lungi şi subţiri, asemenea unor picioare de fluture, se zbătură speriate.

— E un subiect care mă interesează numai pe mine.

— Din nefericire mă interesează şi pe mine. Îmi pare rău. Preferam să nu mă intereseze.

— Nu înţeleg. Cine eşti dumneata?

— Locotenentul Teofil Monah.

— De ce te interesează Remus? A făcut ceva rău?

Teo respiră adînc şi simţi în nări parfumul acela dulceag, uşor înţepător, specific cabinelor actoriceşti.

— I s-a întîmplat ceva? — insistă Carmen. De ce nu-mi spui? Trebuie să-mi spui. Te rog să-mi spui!

Glasul îi tremura, nările i se dilatau ritmic, privirea, semeață cu cîteva clipe în urmă, îi devenise rugătoare.

— Priviți și înțelegeți singură — zise Teo întinzîndu-i fotografia lui Galița.

Ea i-o smulse din mînă, o cercetă lacomă, întîi de aproape, apoi de la distanță.

— Ce-i asta? — rosti uimită. E el și nu e el. Cînd a fost făcută fotografia?

— Alaltăieri.

— De ce s-a deghizat așa? De ce nu-mi spui nimic? De ce ai venit aici dacă nu vrei să-mi spui?

Se opri brusc, privi din nou fotografia și întrebă cu ochii în lacrimi și vocea sugrumată de spaimă.

— A avut un accident? Doamne-dumnezeule, a murit?

Teo păru încurcat. Îi era greu să răspundă și ar fi dat orice să nu asiste la o astfel de scenă.

Carmen înțelese că tăcerea lui era o confirmare, zvîcni de pe scaun, îl apucă de umeri și începu să-l zgîlțîie ca și cum ar fi vrut să-l trezească dintr-un somn profund.

— Nu cred! Nu cred! — țipă ea, apoi se făcu moale și el o prinse în brațe să nu cadă. (Era fierbinte ca o sobă de tuci, în care tocmai arsese un braț de lemne). Gemu și plînse la pieptul lui cîteva minute, iar părul negru și bogat i se răsfirase pe fața și pe umeri și răspîndea un parfum îmbătător de flori exotice.

— Cum s-a întîmplat ? — întrebă printre sughițuri.

— Tocmai asta aș vrea să aflu și eu — răspunse Teo așezînd-o pe scaun.

Chipul ei frumos și tînăr îmbătrînise subit, se urîțise, vocea i se îngroșase, din ființa care o întrupase atît de strălucit pe Miriam nu mai rămăsese decît o umbră sau, poate, devenise ea însăși Miriam cea temătoare și neajutorată, Miriam cea nefericită, Miriam.

— Vrei să-mi faci o cafea ? — spuse abia auzit. Găsești totul în dulapul acela.

Respira greu și umerii i se cutremurau.

El puse cafeaua la fiert, își trase un scaun, îi oferi o țigară.

— O să vă facă bine.

Ea luă țigara cu degete tremurătoare. După primul fum tuși.

— Îți pot fi de vreun folos ? — zise.

— Bineînțeles.

— Cum ?

— Vorbindu-mi despre Galița.

— Ce să-ți vorbesc despre el ?

Pronunțase *el* mai încet decît celelalte cuvinte, cu teamă parcă.

— Tot ce m-ar ajuta să înțeleg ce fel de om era.

— Am fost prieteni aproape doi ani. Cu toate acestea mi-e imposibil să spun că l-am cunoscut atît de bine încît să-l pot caracteriza în cîteva cuvinte.

— Nici nu trebuie.

— Era un om capricios, ciudat chiar. Nu știu cum să mă exprim să fiu înțeleasă exact. Se supăra din nimic și ierta lucruri grave. Uneori era blînd,

copilăros şi se mira de tot ce vedea în jur, alteori de-o violenţă nemaipomenită, inexplicabilă pentru mine. Ţipa fără motiv, se certa cu toţi, îi ameninţa şi chiar îi lovea. Avea legături cu tot felul de indivizi şi cu femei de condiţie foarte modestă.

— Cu dumneavoastră cum se purta?

— Ca şi cu ceilalţi. N-aveam un regim preferenţial. Niciodată nu ştiam cum va reacţiona la un gest sau la un cuvînt al meu. Astă-primăvară, spre exemplu, ne-am dus în crîngul de la marginea oraşului. Era linişte, soare, cîntau păsărelele. Am luat un pumn de pămînt şi i l-am arătat: „Miroase a flori — am spus. Vezi şi tu". A sărit de parcă îl jignisem cu ceva şi m-a apostrofat brutal: „Pămîntul miroase a morţi, nu a flori. Aşa să ştii. Proasto!". Sau, nu mai departe decît săptămîna trecută: m-a chemat în oraş şi cum m-a văzut mi-a poruncit să-i procur, pînă a doua zi dimineaţa, cincisprezece mii de lei de la fratele meu. I-am spus că nu pot să-i cer lui Mircea atîţia bani. De fapt cred că nici nu-i avea. Ei bine, ştii ce a făcut Rem? M-a lăsat în mijlocul străzii şi a plecat înjurînd oribil. Şi totuşi, în pofida grosolăniilor şi trăsnelilor lui, era un om admirabil.

Cafeaua dădu în clocot. Teo scoase reşoul din priză, umplu o ceaşcă.

— Pune-ţi şi ţie una — îl invită Carmen.

— Mulţumesc. Doar să văd cum e. Îl iubeaţi?

— Ce întrebare!? Bineînţeles că îl iubeam.

— Şi el?

— Ştiu eu!? — răspunse ea îngîndurată. Aşa îmi place să cred.

— Fratele dumneavoastră ştia cum se poartă Galiţa?

— Ştia şi din această cauză se certau foarte des. Nu voia să se împace, în ruptul capului, cu ideea că m-aş putea căsători cu un asemenea om. Mi-a spus-o şi mie, i-a spus-o franc şi lui Rem.

Gesturile îi redeveniseră sigure, trăsăturile feţei i se îmblînziseră, părea că ţigara şi cafeaua îi făceau într-adevăr bine.

— Cu ce se ocupă fratele dumneavoastră? — întrebă Teo.

— Joacă fotbal. Mircea Dragan, trebuie să fi auzit de el. E în lotul naţional. A jucat în ultimul meci, cu Italia.

— Da, da, îmi amintesc — minţi Teo. Cînd l-aţi văzut ultima oară pe Galiţa?

Ea îşi ridică fruntea şi pe chip îi trecu urma unui zîmbet.

— Sîmbătă seara.

— Unde? Dacă vă deranjează, puteţi să nu răspundeţi.

— Nu mă deranjează. M-a luat de la teatru, după spectacol şi am mers împreună la mine. Dimineaţa, cînd m-am trezit, el plecase. Îmi lăsase un bileţel. Era la Peloponez, la un poker.

— Cine-i Peloponez?

— Un croitor. Stă pe aceeaşi scară cu Rem. Un etaj mai sus. Erau prieteni.

— Mai avea şi alţii?

— Destui şi din toate mediile. Asta mă enerva şi mă îngrijora teribil. N-avea nici un criteriu în alegerea prietenilor. Deseori, pe stradă sau la restaurant, veneau la el tot soiul de indivizi şi-i cereau bani de ţigări ori de-o bere. „Cine-s?" — întrebam iritată şi el îmi răspundea invariabil: „Nişte prieteni".

— Duşmani ?

— Oricît ar părea de paradoxal, toţi prietenii îi erau în acelaşi timp şi duşmani.

— De ce ?

— Pentru că era un bărbat prezentabil, pentru că îi reuşea totul, pentru că era impulsiv şi de multe ori îi jignea, pentru că pur şi simplu personalitatea lui o estompa, dacă nu chiar o anula, pe a celorlalţi.

— L-a ameninţat vreodată cineva ?

— Nu discuta cu mine astfel de lucruri, însă îmi închipui că l-au ameninţat foarte mulţi.

— Obişnuia să bea ?

Carmen clătină din cap.

— Nu l-am văzut niciodată beat.

— Cum de nu v-aţi alarmat că trei zile nu v-a dat nici un semn de viaţă ?

— Eram obişnuită cu evadările lui, ca să nu le spun altfel. Uneori lipsea şi cîte o săptămînă. Pe neaşteptate, mă pomeneam cu un telefon la teatru sau acasă : mă anunţa că soseşte sau ne fixam un loc de întîlnire în oraş. De obicei în faţa cofetăriei „Nufărul".

— Piatra asta de inel era a lui Galiţa ?

— Nu ! — spuse Carmen privind-o cu o curiozitate specific feminină. Rem avea un inel foarte frumos, dar fără piatră.

— N-aţi văzut-o la nici unul din cunoscuţii lui ?

— N-am văzut-o. De altfel, nu-i ştiu decît pe cîţiva, din vedere. Nu mă interesau.

Difuzorul de deasupra uşii începu să piuie şi o voce bărbătească, puternică, anunţă :

— Actorii din „Pogoară iarnă" sînt poftiţi la scenă.

Carmen îi întinse mîna fără să se ridice de pe scaun.

— Cafeaua a fost bună — zise. Mulţumesc.

— Pentru puţin — spuse Teo înclinîndu-se. Dacă vă amintiţi ceva important, telefonaţi-mi mîine la hotelul „Perla", interior 1168. Însă nu mai devreme de ora 13, nici mai tîrziu de 14.

XVII

— Pariez că juca teatru.

— Vom vedea — zise Teo. Deocamdată sînt sigur că mîine îmi telefonează. Mai are încă multe să-mi spună.

Traversară piaţa din centrul oraşului, o adevărată bijuterie arhitectonică populată cu statui, arbori pitici, lampadare şi fîntîni arteziene, lăsară în urmă zona industrială cu hale murdare, coşuri fumegînde şi aer greu, mirosind a cocs şi a metal topit şi pătrunseră, pe nesimţite, într-un parc imens, troienit de zăpadă, în care tăcerea era neclintită.

Pînă la întoarcerea lui Teo, Victor trecuse pe la spital, hoinărise pe străzi — pentru cunoaşterea culorii locale — luase o gustare în braseria hotelului, apoi se întreţinuse cu fata de serviciu la recepţie : blondă, scundă, slabă ca o scîndură, fără sîni, mioapă, cu coşuri pe faţă şi picioarele subţiri, altfel simpatică, şuetistă de clasă şi cunoscătoare a patru limbi. Adunase o sumedenie de noutăţi şi nu se îndura să le păstreze numai pentru sine : un

obscur profesor de chimie își botezase fiicele Analiza și Sinteza; cîteva femei din oraș, în special cele pentru care îngrijirea trupului și distracțiile reprezintă îndeletniciri primordiale, fac parte din S.D.B.I.D.V., ceea ce înseamnă „Societatea doamnelor bine indiferent de vîrstă". Societatea are un statut care prevede: întrunirile se țin săptămînal, joia după-amiază la orele șaptesprezece fix; fiecare membră are obligația de a fi, atunci cînd i se cere, amfitrioană. În acest sens există un grafic întocmit din timp și care este respectat cu sfințenie; primirea de noi membre se face pe bază de recomandații verbale — minimum trei — și numai cu avizul comitetului de conducere, alcătuit în exclusivitate din membrele fondatoare; inactivitatea și absențele nemotivate atrag, în mod automat, excluderea din societate; prezența bărbaților la întrunirile societății este interzisă cu desăvîrșire.

— Ce fac societarele cînd se întîlnesc? — întrebă Teo.

— Beau lichior, cafele, mănîncă dulciuri, ascultă muzică, fac schimb de rețete culinare și medicale, își arată ultimele cumpărături, discută, studiază albume sexy, pun la cale farse.

— La spital ai fost?

— Fost. Și dacă îți spun ce am aflat cazi jos.

— Mă rog. Dă-i drumul, chiar cu riscul ăsta.

— Electricianul a dispărut.

Teo se opri, întoarse capul spre Victor, întrebă precipitat.

— Cînd?

— Astă-noapte.

— Cei de acolo ce zic?

— Ieri după-amiază l-a vizitat un ceferist care s-a recomandat drept fratele lui. Direcţiunea gării neagă, însă, că ar avea un salariat cu numele Buculei. Aseară pe la şapte a primit un telefon. Vecinul de pat spune că după convorbire era grozav de speriat. A întins-o numai în halat şi papuci.

— Altceva ?

— Doctorul care l-a consultat ieri, cînd a fost adus la spital, susţine că starea lui era îngrijoratoare. Chiar foarte. N-a putut ajunge prea departe. În afară de cazul în care n-a fost luat de vreo maşină de ocazie, ceea ce e greu de crezut pentru că în halatul de spital şi cu pansamentul de la cap, oricine putea bănui de unde vine.

— E opinia ta ?

— A doctorului şi eu n-o împărtăşesc decît în parte, deoarece o maşină putea să-l aştepte undeva, în apropierea spitalului.

— Posibil. Cred că am comis o eroare.

— Care ?

— Ar fi trebuit să mergem la spital aseară.

— De unde să ştim ce avea să se întîmple în timpul nopţii ?

— Într-adevăr, de unde să ştim ?

XVIII

Pe treptele de la intrarea în bloc, un bătrîn scund şi rotofei, îmbrăcat într-o flanea albă, fuma liniştit dintr-un ţigaret galben, exagerat de lung şi întors la capăt ca o pipă.

Teo și Victor intrară în hol. Bătrînul îi urmă. Deasupra ușii care dădea spre scările interioare, o mînă neîndemînatică scrisese cu cretă albastră pe carton roșu îndemnul: „Păstrați liniștea și curățenia între orele 16—18!“ Tabelul cu locatari se afla pe peretele din dreapta, lîngă căsuțele poștale.

— Să știți că tabelul nu-i la zi — spuse bătrînul iscodindu-i cu privirea. Au plecat unii, au venit alții... Dacă aveți nevoie de ceva informații puteți să mă întrebați pe mine. Locuiesc aici de cînd s-a dat blocul în folosință.

— Aristide Peloponez locuiește aici? — întrebă Victor.

— Da. La etajul doi.

— Și Remus Galiță?

— Și el, din păcate. La etajul unu. Sînteți de la spațiul locativ? Vă așteptam de mult.

Zvîrli capătul țigării pe ciment, îl strivi cu pantoful, întinse mîna:

— Sînt Spiridonică Arsenescu, pensionar. Bucuros că vă cunosc. Mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Teo îl privi întrebător.

— Eu v-am trimis reclamațiile. Nu se mai poate trăi în bloc cu Galița ăsta — explică Arsenescu.

— Chiar? — făcu Teo. De ce nu se mai poate trăi?

— Haida-de! Vă prefaceți că nu știți. Am scris acolo tot: chiolhanuri după chiolhanuri, poker, femei, scandaluri și alte cele. Veniți să vă arăt.

Intrară în apartamentul de la parter. Arsenescu deschise un scrin vechi și scoase dintr-un seriar

un caiet gros, cu scoarțele slinoase. Teo luă caietul, îl răsfoi și constată cu stupefacție că în el se găseau date referitoare la comportarea tuturor locatarilor din bloc și copiile reclamațiilor pe care Arsenescu le trimisese autorităților municipale.

Despre Remus Galița scria: „21-11-1968. Galița și alții chef toată noaptea dans cu muzică tare. Înjurat mamă ora 23" ; „18-2-1969. Galița chef poker femei. Trimis la origine ora 22,14" ; 6-4-1969. Galița refuzat muncă voluntară în fața blocului pentru straturi. Dat fum de țigară ochi insultat conducere bloc. Reacționar. Reclamat" ; 9-6-1970. Peloponez găsit nevastă în pat Galița. Scandal mare ora 0,41" ; „27-10-1971. Țăran adus canistră vin (20 L) + curcan + sacoșă. Sigur mită pile ora 17,20. Reclamat" ; „14-3-1972. Galița + Peloponez chiolhan. Galița făcut căcănar somnambul. Picior fund. El mie ora 2. Reclamat".

— Pentru ce ați scris toate astea? — întrebă Teo privindu-l pe sub sprîncene.

— Cum pentru ce? — se miră Arsenescu. Văd, aud, notez și cînd cred că e cazul scriu reclamația și o trimit unde trebuie.

Omise însă să le spună că în multe rînduri reclamațiile sale au fost urmate de anchete riguroase, care le dovediseră, fără nici o excepție, netemeinicia. Enervați că fuseseră puși pe drumuri în zadar, cei trimiși să cerceteze și să rezolve îl consideraseră maniac și îi puseseră în vedere să-și vadă de casa lui și să-i lese pe oameni în pace. El promisese solemn că așa va face, dar continua să noteze și să reclame.

— Sînt eu responsabil de scară sau ce sînt? — rînji Arsenescu.

Prima reacție a lui Teo fu aceea de a-i da un pumn zdravăn drept în nasul roșu și cărnos. Se stăpîni însă, puse caietul în mapă, îi făcu semn lui Victor și amîndoi porniră spre ușă.

Arsenescu îi privi uluit, neînțelegînd ce se întîmplă.

— Ce vreți să faceți cu caietul meu? Ce faceți? — bolborosi el urmîndu-i pas cu pas.

— Îl păstrăm ca amintire — rosti Victor cu maliție.

— Caietul meu! Vă bateți joc. Am să vă reclam la municipiu și la județ și la București. Am să reclam. Munca mea de șase ani... — se tîngui jalnic Arsenescu, de parcă i-ar fi luat o comoară neprețuită.

— Chiar vă rog să reclamați — zise Teo. Și dacă aud că întocmiți altul, discutăm altfel. E limpede?

XIX

— Apartamentul lui Galița — zise Teo cînd ajunseră la primul etaj.

Se opriră în fața ușii și rămaseră tăcuți și gravi ca într-un moment de reculegere.

— Să urcăm la Peloponez — propuse Victor.

— O clipă — șopti Teo arătîndu-i bucata dreptunghiulară din linoleum din fața ușii, pe care se vedeau două picături de apă, nu mai mari decît două tablete de aspirină. Pantofi de damă — urmă el la fel de încet.

— Cu tocuri cui — completă Victor.

Din apartament se auzeau zgomote de paşi tîrşiţi şi de obiecte trîntite. Sigiliul era rupt.

— E cineva înăuntru — zise Victor.

Încercă uşa. Era descuiată. Intrară cu infinite precauţii. În hol era întuneric. Curînd însă ochii se obişnuiră şi distinseră cuierul încărcat de haine, frigiderul, rama unui tablou, uşa bucătăriei, prin fereastra căreia — mată şi minusculă — răzbătea o lumină verzuie, extrem de slabă şi, în sfîrşit, o altă uşă în stînga. Ascultară cîteva secunde cu respiraţia oprită. Zgomotele persistau. Părea că cineva umbla de colo-colo şi izbea din cînd în cînd cîte ceva pe parchet.

Victor aruncă o privire în bucătărie: un dulap verde, nu prea mare, farfurii murdare în chiuvetă, uşa care dădea în cămară — închisă.

Îndărătul uşii din stînga sună telefonul. Teo apăsă clanţa şi împinse cu putere.

Cîteva ciori zburau prin cameră izbindu-se bezmetice de pereţi. Intraseră prin geamul deschis şi, ciudat, nu mai găseau ieşirea sau, poate, nu mai îndrăzneau să iasă în gerul de afară. Uşa de la cealaltă cameră se închise încet, scîrţîind. O dădură în grabă la o parte, dar nu găsiră pe nimeni. Reveniră în prima încăpere. Telefonul continua să sune.

— Alo! — zise Teo ridicînd receptorul.

— Sînteţi acolo? Hi, hi, hi... — chicoti o voce subţire, de scapet.

— Cine a fost? — întrebă Victor.

— Un glumeţ.

Alungară ciorile, în apartament se aşternu, brusc, o tăcere adîncă, de început de lume.

Priviră în jur. Patul era răvăşit, salteaua tăiată în cîteva locuri, uşile şifonierului şi ale noptierei deschise, sertarele bibliotecii trase, iar pe parchet, într-o dezolantă neorînduială, se aflau haine şi pantaloni cu buzunarele întoarse, pulovere, cămăşi, cărţi, un album de familie, cu coperţi negre, de piele, ghivece cu flori, o şapcă în carouri, prosoape, cîteva bobine cu fir de relon, pentru pescuit şi tot soiul de mărunţişuri pe care omul le strînge treptat şi nu-şi dă seama de existenţa lor decît atunci cînd îşi schimbă locuinţa. În cealaltă cameră priveliştea era aceeaşi.

— Parcă a trecut un uragan — observă Victor.

Uşa de la intrare fu izbită cu zgomot şi pe scări se auziră paşi alergînd.

Ieşiră într-un suflet afară, se avîntară pe scări, Teo în sus, pînă la ultimul etaj, Victor în jos, ţinîndu-se de balustradă şi sărind cîte patru trepte deodată. Nu văzură pe nimeni.

Se întoarseră la primul etaj şi stătură cîteva secunde nemişcaţi, ascultînd.

— Caraghioasă comédie — îngînă Victor trecîndu-şi mîna peste fruntea transpirată.

Teo schiţă un zîmbet obosit şi îl bătu cu palma pe umăr ca şi cum ar fi vrut să spună: „Lasă" !

De undeva de sus, o voce groasă, neînchipuit de puternică, prăvăli asupra lor un hohot de rîs prelung, batjocoritor.

Intrară din nou în apartament şi Victor observă că uşa de la cămară era larg deschisă.

— Acolo a fost — zise cu amărăciune. Cînd am venit era închisă. Am văzut bine.

Teo clătină din cap în semn că nu, apoi se aşeză turceşte în mijlocul camerei, luă albumul şi în-

cepu să-l răsfoiască : Remus Galiţa la cinci ani, cu ciorapi albi, trei sferturi, pantalonaşi scurţi şi bucle blonde, Remus în uniforma liceului „Petru Rareş", Remus alături de o fată vaporoasă, într-un peisaj idilic, Remus student la politehnică, Remus în uniformă ostăşească, Remus şi Carmen Dragan în costume de baie, pe ţărmul mării, el ţinînd-o strîns de umeri, iar ea cu mîna petrecută pe după mijlocul lui, Remus cu paharul în mînă, zîmbind fermecător, Remus în echipament de fotbalist, Remus cu mustăcioară a la Charlot, Remus lîngă un tip care semăna perfect cu barmanul de la hanul „Jderul", Remus în faţa unei case de ţară, printre straturi de flori şi meri încărcaţi de rod.

Închise îngîndurat albumul, îşi apăsă cu două degete ochii, la rădăcina nasului, exact cum fac miopii cînd îşi scot ochelarii, pe urmă îl deschise din nou şi stărui cu privirea asupra fotografiei care îl înfăţişa pe Galiţa alături de Martin Leru. Nu părea prea veche, trăsăturile amîndurora erau clare, iar în fundal se zăreau, ca printr-o perdea transparentă, crestele munţilor.

— O agendă interesantă — anunţă Victor din camera vecină. Vrei s-o vezi ?

— Bineînţeles. Altceva ?

— Nimic.

— Vino şi dă un telefon la „Lîna de aur". Întreabă de Galiţa şi cere-le o caracterizare detaliată.

— Ai numărul ?

— Caută-l în carte.

Agenda cuprindea adrese, numere de telefon, însemnări banale din şedinţe, caricaturi în manieră grotescă, executate cu o surprinzătoare siguranţă

a liniei și pagini compacte de formule chimice, pentru Teo la fel de misterioase și intangibile ca și miriadele de stele din Calea Lactee. Din loc în loc, lanțul formulelor era întrerupt de aforisme notate cu un scris ordonat, caligrafic, puțin feminin și împrejmuite cu chenar. „Cîtă luciditate, atîta experiență și deci atîta dramă" (Camil Petrescu); „Tirania = tot ce nu este interzis e obligatoriu"; „Fricosul se teme înainte de primejdie, lașul în timpul ei, curajosul după ea" (J. P. Richter); „Specialist este acela care știe din ce în ce mai mult, despre din ce în ce mai puțin; „Ceea ce gîndim despre moarte n-are importanță decît prin ceea ce moartea ne face să gîndim despre viață" (De Gaulle).

— Galița e în concediu de o săptămînă — zise Victor.

— În concediu definitiv — oftă Teo. Cred că era un tip isteț.

— Caracterizarea e gata mîine. Mă duc eu s-o iau. Cred că agenda și albumul nu trebuie să mai rămînă aici.

XX

Le deschise o femeie încă tînără, cu părul castaniu prins în bigudiuri, obrajii rumeni și sînii opulenți. Buza de sus, mai groasă și prelungită peste cea de jos, îi dădea un aer nostim de copil bosumflat.

— Am vrea să vorbim cu soţul dumneavoastră — zise Victor.

— Veniţi mai tîrziu. Acum doarme. A lucrat toată noaptea.

— Înţeleg. Vreun client grăbit.

— Chiar aşa.

— În cazul acesta o să vă răpim dumneavoastră cîteva clipe. Fireşte, dacă nu aveţi nimic împotrivă — interveni Teo privind peste umărul ei, în oglinda şifonierului, care îl arăta pe stăpînul casei numai în pijama, lipit de perete, într-o încordată aşteptare.

— Poftiţi — rosti femeia dînd lîngă perete uşa pe care scria, cu litere roşii, înflorate: *Aristide Peloponez. Croitor de dame şi bărbaţi.*

— Cine-i, dragă? — se auzi dinăuntru o voce spartă, de fumător înrăit şi o secundă mai tîrziu îşi făcu apariţia Aristide Peloponez în persoană, cu faţa boţită, părul zburlit şi ochii tulburi de somn. Femeia era cu un cap mai înaltă decît el şi cel puţin de două ori mai voinică. Intrară. Camera era ticsită cu manechine — întregi şi bust, îmbrăcate şi neîmbrăcate — şi cu mobilă greoaie, de un gust îndoielnic, cumpărată, probabil, cu bani grei, numai pentru că aparţinuse cîndva cine ştie cărui prefect sau bogătaş din partea locului.

Peloponez îi invită să ia loc. Făcu asta căscînd, fără să-şi ducă mîna la gură, o duhoare acră, de alcool şi de tutun ieşi din gîtlejul lui şi pentru Teo fu limpede că el lucrase într-adevăr toată noaptea, dar nu la maşina de cusut, ci cu paharul.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnilor — zise el trîntindu-se într-un scaun.

— Domnii beau o cafea? — se adresă femeia lui Peloponez.

— Cum să nu, Manțica. Tocmai voiam să te rog — spuse acesta mîngîindu-i fesele pline. Cafele ca matale nu face nimeni în tot orașul.

Cu o mișcare scurtă, Manțica îi înlătură mîna care avea tendința să se strecoare sub rochie.

— Mai dulci sau amare? — întrebă din ușa bucătăriei.

— Amare — răspunse Victor moale, privindu-i picioarele albe, care se îngroșau brusc deasupra încheieturii genunchilor.

Teo îi făcu un semn discret, cu piciorul, pe sub masă. El tresări, ca trezit dintr-un vis și întoarse capul oarecum rușinat.

— Remus Galița a fost duminică la dumneavoastră? — începu Teo.

— A fost.

— La un poker?

— La un poker.

— La ce oră a venit?

— La nouă dimineața.

— Îmi închipui că n-ați jucat în doi.

— De bună seamă. Nici nu se poate.

— Cine a mai fost?

Peloponez îi măsură cu privirea, pe fiecare în parte și pe amîndoi deodată și întrebă, cu un aer misterios, aplecîndu-se peste masă:

— Sînteți de la miliție?

— De la miliție — răspunse Teo încet.

— Mă rog frumos, să nu afle Manțica.

Cute adînci îi brăzdară fruntea, iar urechile, mici și lipite de craniu, i se înroșiră.

— Dacă răspundeți repede și precis n-o să afle.

— Spun tot ce știu. Întrebați-mă!

— V-am întrebat: cine a mai fost?

— Ștefan Velisarie, Iulian Petitjean și Traian Loghin-Lascari.
— Cine-i Ștefan Velisarie?
— Agronomul de la Dragalina.
— Dumneavoastră n-ați jucat?
— Cît a făcut Petitjean un duș și a dat niște telefoane. În rest, am turnat în pahare și am chibițat. Eram gazdă, nu?
— Evident. Știți cumva cui a telefonat Petitjean?
— Unei femei, Mimi, sau cam așa ceva și pe urmă cîtorva prieteni. Unuia i-a dat întîlnire la restaurantul Bachus între patru și cinci. Cu ceilalți nu știu ce a vorbit. Eram atent la joc.
— Cine a cîștigat la poker? — întrebă Victor.
— Remus. Toți banii.
— Cam cît?
— Păi să socotim — propuse Peloponez. Șase mii de la agronom, cinci de la Loghin, două de la Petitjean, și nouă sute de la mine. Fac în total treișpe mii nouă sute.
— S-a jucat tare — observă Teo.
— O sută deschiderea. Dar cu blaint, cu obăr și pe trei se ajungea cît ai clipi la mie. Remus, mai ales, se arunca de parcă era turbat. Drept e c-a avut și carte, ceva de speriat. Numai fuluri și culori și careuri. Așa norocos și încrîncenat nu l-am văzut niciodată și doar îl știu de mulți ani. Agronomul era negru de necaz, înjura și-l acuza că trișează, dar Remus juca cinstit, pot să jur. L-au căutat prin mînecă și prin buzunare, au schimbat și locurile. Degeaba, n-au avut ce-i face. La urmă s-au și încăierat.
— Agronomul și Galița?

— Da, şi dacă nu-i despărţeam eu şi Loghin, ieşea bătaie, nu glumă. Într-un fel, îl înţeleg pe Velisarie. Pierduse bietul om banii cu care avea de gînd să deschidă divorţ, a doua zi, şi-i cerea înapoi, sub formă de împrumut, pe bază de chitanţă şi martori cu toată regula. Dar Remus nici n-a vrut să audă Zicea că n-are decît să strîngă alţii sau, şi mai bine, să se împace cu nevasta şi gata. De la el nu vede nici un ban înapoi, decît tot la masa de joc, dacă-i în stare să-i cîştige. Altfel nu. Velisarie tuna şi fulgera că aşa şi pe dincolo, c-o să-i arate el şi-o să-i facă una să-l ţină minte toată viaţa şi alte vorbe şi ameninţări din astea. Iar Remus, rău de gură şi ăsta, în loc să tacă şi să-l îmbune măcar cu vorba, el rîdea de se prăpădea şi-i zicea „blegule" şi „de ce te bagi în joc dacă nu ştii să pierzi" şi „hai sictir de aici că-ţi dau una peste bot".

Gesticula retrăind întîmplarea şi din tonul lui era greu de înţeles dacă admira comportarea lui Galiţa sau, dimpotrivă, o condamna.

— Pe urmă? — insistă Teo.

— Ne-am dus la *Bachus*, cu maşina lui Loghin.

— Cam cît era ora?

— Unu şi ceva. Ne-a invitat Remus pe toţi. Am mîncat şi-am băut fiecare ce şi-a dorit. A plătit el tot. Nu se poate spune că n-a fost domn.

— Într-adevăr. Velisarie a continuat să-l ameninţe?

— Tot timpul. Şi în maşină, şi la *Bachus*. Comanda sticle de coniac şi le turna în frapiere înjurînd. Zicea că la urma urmei sînt banii lui şi dacă n-a fost în stare să-i păstreze, mai bine să se ducă pe apa sîmbetei decît să rămînă în buzunarul lui

Remus. Însă Remus nici nu se sinchisea. Rîdea și striga : bravo, încă una! Asta îl enerva grozav pe Velisarie.

— Cît ați stat la Bachus?

— Nu știu. La un moment dat am adormit cu capul pe masă și cînd m-am trezit nu mai era nici Remus, nici ceilalți. Tot ce-mi amintesc e că afară era noapte și chelnerul...

— Îi cunoașteți numele? — îl întrerupse Victor.

— Ion al lui Panaite. Mă servește ori de cîte ori mă duc la Bachus.

— Continuați.

— Așa, unde rămăsesem? Da, și Ion al lui Panaite mi-a spus că pot să comand orice în contul lui Remus, ceea ce am și făcut.

— Ce fel de om era Galița? — întrebă Teo.

Pusese intenționat verbul la trecut și îl pronunțase accentuîndu-l ostentativ. Era o capcană voit puerilă, deci ușor de ocolit, pe care i-o întindea lui Peloponez și aștepta curios să vadă cum reacționează. Acesta nu sesiză pericolul și răspunse ca și cum ar fi știut că Remus Galița nu mai exista.

— Era un om de inimă. Să-l pui pe rană, nu alta. În afară de poker, unde nu ierta pe nimeni.

— Bătrînul Arsenescu îl consideră petrecăreț, afemeiat și scandalagiu. Are și dovezi.

— Cine? Arsenescu? — izbucni Peloponez. Păi ăsta spune că faci scandal și dacă strănuți. E un tîmpit, dom'le, o secătură, un... un... cum îi zice... un reclamagiu ordinar. Pîndește toată ziua și toată noaptea, cu ochii lui de bufniță, în dreapta și în stînga, ne amenință și ne pune să dăm declarații unii despre alții. Ademenește copiii cu cioco-

lată sau cîrlige de pescuit și îi trage de limbă: de ce a fost la voi lumina aprinsă pînă la miezul nopții, ați avut musafiri, cum îi cheamă, unde stau, ce a spus taică-tu, dar maică-ta, dar ceilalți? Are și un binoclu. Noaptea urcă pe bloc și se uită cu el prin apartamente. Așa face și pe urmă reclamă peste tot. Într-o zi am să-i dau una drept în moalele capului, să nu se mai scoale de jos.

Se înfuriase de-a binelea și pleoapa ochiului stîng i se zbătea haotic.

Manțica reveni în cameră purtînd pe brațe, ca pe un dar la o importantă solemnitate, o tavă aurie, cu cafele, coniac și fursecuri.

— Bravo! — exclamă Peloponez. Cafele ca astea...

Amuți fulgerat de privirea ei rece și pătrunzătoare.

— Serviți! — zise ea punînd tava în mijlocul mesei și așezîndu-se pe scaunul liber, vizavi de Victor.

Avea o voce aspră, autoritară, ca a unei bătrîne pedagoge de la celebrul — pe vremuri — colegiu de fete „Sf. Maria", o voce în fața căreia nu exista altă alternativă decît supunerea necondiționată, oarbă.

Soneria zbîrnîi o dată lung și de două ori scurt.

Manțica sări ca arsă și alergă spre ușă, urmărită, pe furiș, de privirea lui Victor. Reveni după aproximativ un minut, șopti ceva la urechea lui Peloponez, acesta medită o clipă, apoi zise: „nu", însă ea insistă, el se ridică, își încălță papucii de casă și porni lipăind spre holul de la intrare.

— Un client — anunță ea reluîndu-și locul. De ce nu serviți?

Întrebarea era de fapt o poruncă deghizată și Teo se întrebă dacă femeia aceasta poate vorbi și altfel, dacă știe, măcar într-un cerc de prieteni sau în intimitatea unui bărbat să fie tandră, ademenitoare.

Peloponez se întoarse însoțit de un tip roșcat, înalt de aproape doi metri, care salută din cap, fără să spună un cuvînt, și amîndoi dispărură, cu o grabă prost ascunsă, îndărătul unei uși.

— Acum un sfert de oră ați vrut să intrați în apartamentul lui Remus Galița — zise Teo. De ce?

Victor îl privi mirat, puse ceașca de cafea în farfurioară și rămase nemișcat.

— De unde știți? — ripostă Mantica.

— Are vreo importanță?

— Se înțelege că are.

— Eram acolo.

— Și m-ați văzut?

— Altfel nu v-aș fi întrebat.

— Voiam să ud florile. Lui Remus îi plac mult florile. El m-a rugat să le ud.

— Le udați în fiecare zi?

— În fiecare zi.

— Ieri la ce oră le-ați udat?

— Ca de obicei. După zece.

— În apartament toate erau la locul lor?

— Da. Acum nu mai sînt?

— Nu. Ați văzut pe cineva intrînd la Galița ieri după amiază sau astăzi dimineață?

— N-am văzut. De asta are grijă Arsenescu de la parter. Intrebați-l pe el.

— În ce relații vă aflați cu Galița?

— Eu? Amicale.

— Soțul dumneavoastră știe că îi udați zilnic florile?
— Bineînțeles.
— Și ce zice?
— Ce să zică? Nu zice nimic.
— Galița avea un inel cu piatră rubinie?
— Nu avea.
— Nici vreunul dintre prietenii lui? Poate chiar unul dintre cei care v-au vizitat duminică.
— Nu știu. N-am fost atentă. N-am văzut.
Plecară fără să-l mai aștepte pe Peloponez.
Ningea mărunt și un vînt subțire, tăios ca briciul, cobora dinspre nord.

XXI

Mergeau tăcuți, umăr lîngă umăr și pădurea vuia în jurul lor ca o orgă. În răstimpuri se auzeau trunchiurile arborilor scîrțîind, crengile lovindu-se una de alta, țipătul înfiorat al unei păsări.
Responsabilul de la *Bachus*, un individ mai mult lat decît înalt, cu figura boțită ca a unui boxer pentru care apărarea în ring a constituit întotdeauna o enigmă și care spunea extrem de des „domnii mei", le confirmase că Ion al lui Panaite lucra acolo ca ospătar, dar era liber pînă a doua zi dimineața și se afla, cu siguranță, acasă, în satul Dragalina, în partea cealaltă a muntelui Lacrima. Entuziast, ca de obicei, Victor propusese să meargă neîntîrziat în sat. Merita osteneala — motivase el — întrucît tot acolo locuia și agrono-

mul Ştefan Velisarie, un personaj important, după opinia lui, cu care trebuia să discute înainte de a discuta cu ceilalţi. Teo acceptase şi porniseră la drum.

— Ceea ce-mi place cel mai mult la tine — rupse Victor tăcerea — e că ai fi în stare să nu rosteşti o vorbă într-o zi întreagă.

— Exagerezi.

— Deloc. La ce te gîndeai ?

— La acest Ion al lui Panaite, care s-a lăsat de plugărie şi s-a făcut chelner. Mi se pare nefiresc.

— Nu văd de ce. Cîştigă mai bine.

— Tocmai de asta.

— Aha ! Pe mine nu mă întrebi la ce mă gîndeam ?

— Ba da. La ce ?

— N-ai să rîzi ?

— N-am să rîd.

— Mă gîndeam cam cîte lemne mi-ar trebui să topesc toată zăpada din pădurea asta.

Pe Teo, gîndul năstruşnic al lui Victor îl înveseli.

— Şi ?

— N-ajung la nici o socoteală.

— Nu-ţi bate capul. Are grijă soarele.

— Trebuie să ne întoarcem înainte de a se întuneca. Altfel ne mănîncă lupii pe aici şi, drept să-ţi spun, nu mi-ar face nici o plăcere.

Poteca începu să coboare lent, copacii deveniră din ce în ce mai rari, în vale se zări satul.

Teo privi înapoi linia sinuoasă a potecii, imposibil de memorat. Îl cuprinse neliniştea. Oricît s-ar fi grăbit, întoarcerea nu era cu putinţă pe

lumina zilei și expediția putea sfîrși tragic. Exista, mai întîi, posibilitatea de a pierde poteca și de a rătăci bezmetici, pînă la capătul puterilor, prin pădure, iar apoi — și mult mai sumbră decît aceasta — posibilitatea întîlnirii cu lupii. De altfel, cu aproximativ un sfert de oră în urmă, un lup îi privise fix de pe marginea unei rîpi și mersese un timp paralel cu poteca, adulmecîndu-i. El îl văzuse bine — era puternic și avea blana de o culoare nedefinită, ceva între roșcat și cenușiu — dar nu schițase nici un gest și nu i-l arătase lui Victor, deoarece acesta tocmai spunea rîzînd la ce se gîndise și nu avea nici un rost să-i curme șirul cuvintelor și să-i strice buna dispoziție.

— Oare chelnerul ăsta știe ceva? — reluă Victor discuția.

— Să sperăm. A fost printre ultimii care l-au văzut viu pe Galița.

— Poate chiar ultimul.

— Acela a fost ucigașul.

— Crezi că el nu poate fi?

— Nu știu.

— Galița avea asupra lui aproape paisprezece mii de lei. O sumă tentantă. Nu? Lasă că nici motivul lui Peloponez nu-i de lepădat. Mă prefac că-ți sînt prieten, bem și petrecem împreună, iar cînd îmi vine bine, te ard de-ți merg fulgii. Cunosc schema! E în stare de orice, n-am nici o îndoială. Și nevastă-sa cu udatul florilor, în fiecare zi... Și el, care știe și nu zice nimic...

— E ceva murdar, teribil de murdar, în casa aceea — spuse Teo scîrbit. Nici nu vreau să-mi mai amintesc.

În marginea satului, un puști de șase-șapte ani și un bătrîn de vreo șaptezeci escaladau un derdeluș discutînd cu aprindere și trăgînd după ei o sanie. Ajunși sus, întoarseră sania, puștiul se așeză în față, bătrînul în spate, își făcură vînt cu picioarele și porniră chiuind. Derdelușul era abrupt și puțin înclinat și pe la mijlocul lui sania se răsturnă.

— Vezi? Dacă nu stai cuminte? Vezi? Doar ți-am spus! — țipă puștiul furios.

Bătrînul stătea lungit pe spate, iar sania îi apăsa picioarele.

— N-am făcut nimic. Zău! — se dezvinovăți el.

— Cum nu! Lasă că te-am văzut eu cum puneai picioarele. Crezi că știi să conduci mai bine decît mine? Nu știi.

— Dacă mă mai cerți, să știi că mă duc acasă. Să vedem dacă poți să te joci singur — îl amenință îmbufnat bătrînul.

— Ei hai, nu te supăra — zise puștiul ajutîndu-l să se ridice din zăpadă. Ce, parcă tu nu mă cerți? Da' eu nu-s supărăcios ca tine.

Apucară amîndoi funia saniei și reîncepură voioși urcușul. Unul abia răsărise între oameni, celălalt se pregătea să apună, distanța în timp, între ei, era uriașă, cît o viață de om, dar asta nu mai avea acum nici o importanță. Sufletul bătrînului se întorcea cu voluptate spre anii tulburi ai începutului, îi regăsea acolo aceeași, ochii lui revedeau chipul copilului care fusese, memoria retrăia întîmplări știute, totul părea să fie ca atunci, însă părerea dura puțin, cît o respirație sau nici atît, pentru că trupul, cel care întotdeauna trădează, nu mai avea putere să-l asculte.

Bătrînul le explică pe îndelete cum puteau ajunge la Ion al lui Panaite, apoi se așeză pe sanie, în spatele puștiului și Teo le făcu vînt. La capătul văii, sania se răsturnară din nou. Puștiul căută prin zăpadă căciula bătrînului, i-o dădu și izbucni în rîs. Rîse și bătrînul, mai întîi cu sfială, apoi în hohote, dar copilăria lui era departe, mult prea departe și nu-l auzea.

XXII

O lumină de ceară se filtra prin ferestrele înguste, iar soba de cărămidă, roasă și pătată, iradia o căldură moleșitoare.

— Trebuie că-i o treabă însemnată, dacă ați venit dumneavoastră tocmai aici pe o vreme ca asta — rosti rar Ion al lui Panaite.

Avea obrajii supți, umerii strîmți, osoși, părul albit la tîmple, ochii negri, obosiți și purta, direct pe piele, o flanea decolorată, de bumbac.

— Da — confirmă Victor. E o treabă însemnată.

— Leană! — zise Ion al lui Panaite apucînd de umeri, cu o delicatețe de care nu părea în stare, o fetiță de vreo zece ani. Mergi în odaie și adă scaune să șadă dumnealor.

Odaia era camera curată, unde se păstrau lucrurile de preț, atîtea cîte aveau și zestrea și unde ei intrau numai cînd se întîmplau nunți ori botezuri ori înmormîntări în familie ori cînd primeau oaspeți care rămîneau peste noapte acolo.

— Eu sînt Maria, nu Leana — se trase fetița într-o parte.

— N-are nimic, lasă-l pe ăsta micu jos și mergi, hai! — o îndemnă el și întorcîndu-se spre Teo și Victor completă, drept scuză: Sînt unsprezece. Cinci băieți și șase fete. Îi mai încurc uneori.

Copiii stăteau cuminți pe marginea celor două paturi acoperite cu lăicere de lînă, țesute în casă. Cei mai mari îi țineau în brațe pe cei mai mici, fiecare cu povara lui și privindu-i Teo avu spontan imaginea concretă a „Coloanei fără sfîrșit". Lîngă sobă, un băiețel de doi-trei ani, îmbrăcat doar într-o cămășuță scurtă, albă cîndva, strîngea la piept o pereche de pantofi de damă, vechi și cîrpiți grosolan în multe locuri și plîngea mocnit. Pe fața lui albă, scăldată în lacrimi, focul din sobă arunca o lumină roșiatică, iar ochii mari și frumoși exprimau o durere adîncă și adevărată, care venea de foarte departe, dintr-un șir lung de existențe amare.

— Acesta-i cel mai mic, Toader — spuse Ion al lui Panaite, trecîndu-și degetele prin părul negru și încîlcit al copilului. De dorul maică-si stă toată ziua cu pantofii ei în brațe și plînge.

Maria se întoarse din odaie tîrînd anevoie două taburete verzi, prăfuite și, după ce le șterse cu o cîrpă curată, schiță cu întregul trup un gest mărunt și timid, care voia să însemne că totul e gata, domnii se pot așeza. Taburetele erau reci ca gheața.

— Unde vă e soția? — întrebă Victor.

Chipul lui Ion al lui Panaite se întunecă.

— La spital.

— Ce are?

— Apoi asta-i că nu se știe. I-au făcut o mulțime de analize, însă nu i-au dat de capăt. Fixă cîteva secunde vîrful bont al bocancului, înghiți în sec, înăbușind o lacrimă sau un suspin și adăugă: Poate să aibă orice, numai cancer nu.

Victor își roti privirea speriată prin încăpere. În lumina scăzută a după-amiezii, ochii copiilor străluceau ca niște diamante triste.

— Nici vorbă de cancer — zise el. Trebuie să fie o răceală sau o simplă oboseală.

— La fel gîndesc și eu. O fi ieșit de la căldură, dezbrăcată și pe gerul ăsta nu-ți trebuie mult ca să răcești.

Discuția intrase pe un făgaș nedorit, Victor simți că trebuie să-i schimbe cursul, dar negăsind altceva mai bun întrebă plat:

— Vă numiți Ion al lui Panaite sau Ion Panaite?

Acesta aduse din odaie un vraf de hîrtii îngălbenite de vreme, cu peceți domnești și fără peceți și ceea ce urmă fu o spovedanie lungă și dureroasă: cei din neamul său, care trăiseră hăt de mult, umblau călări, purtau plete, știau pe dinafară cărțile bisericești, cîntau în strană și erau vestiți în tot ținutul pentru vrednicia lor în meșteșugul plugăritului și în cel a armelor, iar acel Panaite de la început, despre isprăvile căruia mai circulau încă legende, poruncise cu limbă de moarte ca toți urmașii săi direcți să-și adauge numele lîngă cele dinaintea lor, spre cinstirea strămoșilor și a vechimii neamului și în felul acesta numele lui întreg era Ion al lui Ion al lui Ștefan al lui Gheorghe al lui Toader al lui Neculai al lui Constantin al lui Panaite, însă nimeni nu-i spunea

astfel pentru că numele era lung ca un pomelnic şi greu de ţinut minte şi pentru că el se ticăloşise cumplit, schimbase haina ţărănească, din bătrîni, cu surtucul de chelner, înstrăinîndu-se astfel de sat şi de munca pămîntului. Nădăjduia, totuşi, că odată şi odată copiii săi sau copiii copiilor săi vor izbuti să ridice neamul Panaiteştilor la rangul şi cinstea de mai înainte. Ştia că el nu va ajunge ziua aceea, dar era sigur că ea va veni şi se simţea mulţumit.

Vorba lui era blajină, sfătoasă, ţăranul din el nu murise cu desăvîrşire, însă gardul putred de nuiele împletite, gata să cadă, poarta din care mai rămăseseră doar cîteva scînduri, pereţii murdari şi coşcoviţi ai casei, stîlpii roşi de cari şi gropile din prispa de lut arătau limpede că propria-i gospodărie nu-l mai interesa de multă vreme.

— Aşa se face că toţi îmi zic Ion al lui Panaite — încheie el cu obidă în glas.

Se făcu tăcere şi un timp nu se mai auziră decît respiraţiile ritmice, uşoare, ale copiilor.

„Aceeaşi cuminţenie, aceiaşi ochi şi în ei aceeaşi îngîndurare prematură" — gîndi Teo privindu-i.

Ion al lui Panaite se ridică să aprindă lampa. Teo profită de prilej, îi şopti lui Victor să se grăbească, apoi se întoarse în muţenia în care stătuse pînă atunci.

Victor atacă imediat frontal :

— Pe inginerul Remus Galiţa îl cunoaşteţi ?

— Pe domnul Galiţa ? Cum să nu-l cunosc ?

— Duminică a fost la *Bachus* ?

— Da. După-amiază.

— Cu cine ?

— Cu Velisarie, agronomul de aici din sat, cu Peloponez croitorul, cu unul Dragan care bate mingea şi cu încă doi pe care nu-i cunosc după nume.

Prezenţa lui Mircea Dragan la *Bachus* era o noutate şi Victor se întrebă intrigat de ce nu le spusese Peloponez nici un cuvînt despre acesta? Uitase sau îl omisese intenţionat? Şi, oare, nu cumva lui îi telefonase Petitjean şi-i dăduse întîlnire la Bachus?

— Galiţa avea bani mulţi la el? — continuă Victor.

— Avea. Foarte mulţi. Scotea din toate buzunarele cîte o mînă de bani mototoliţi şi-i cheltuia fără nici o chibzuială.

— Era beat?

— Nu.

— Dar ceilalţi?

— Numai Peloponez. Ceilalţi nu.

— S-a certat Galiţa cu careva?

— Cu agronomul şi cu Dragan.

— Cum îşi ziceau?

— Nu ştiu. Întîi pentru că era lume multă şi aveam treabă, iar al doilea pentru că nu-mi stă în obicei să trag cu urechea la ce discută oamenii.

— Ceva trebuie să fi auzit, chiar fără să vreţi.

— De ce mă întrebaţi pe mine şi nu pe ceilalţi?

— Pentru că dumneata i-ai servit.

— Tot ce pot să vă spun e că agronomul înjura de mama focului şi vărsa sticlele de coniac în frapiere, iar Dragan l-a apucat pe domnul Galiţa de guler şi i-a strigat în obraz: „Dacă n-o laşi în pace îţi crăp capul". Altceva n-am auzit.

— Şi Galiţa? El ce făcea?

— Ridea, zicea bravo şi plătea. A aruncat în vînt mai bine de o mie.

— Venea des pe acolo ?

— Domnul Galiţa ? Sîmbăta seara sau duminica. Rar în cursul săptămînii.

— Cheltuia întotdeauna mult ?

— Destul de mult. Nu prea ţinea la bani. Însă duminică a fost mai cheltuitor decît în alte dăţi. Parcă vroia să scape de banii pe care îi avea. N-am priceput de ce. Banii sînt buni şi se strîng cu atîta trudă. Uite, eu acum trebuie să scot din pămînt, din iarbă verde, patru-cinci mii de lei. Cap să fie că belele curg. Cînd l-am văzut cum arunca banii, m-a bătut gîndul să-i spun : „Domnu' Galiţa, mai bine mi i-aţi da mie cu împrumut. Ies din nevoi şi vi-i dau îndărăt în cinci-şase luni. De ce să-i aruncaţi ? E păcat, zău aşa". Dar nu i-am spus. N-am avut curaj. Poate mi i-ar fi dat. Cine ştie ?

— I-aţi mai cerut vreodată ?

— Nu, niciodată. El, însă, îmi cerea. Nu des, dar îmi cerea. „Care-i parohia ta, al lui Panaite ?" — întreba din uşa restaurantului şi după ce se aşeza unde îi arătam eu îmi zicea încet : "Azi n-am nici un ban". „N-are nimic. Se întîmplă şi la case mai mari" — ziceam eu şi îi serveam tot ce dorea, iar cînd făceam nota, ca să ştie cît are de plată, el zicea rîzînd : „Mai adaugă acolo două sute pe care mi le dai acum". Nu-mi era uşor, eu n-am niciodată atîţia bani cîţi îmi trebuie, însă îi dădeam bucuros. Peste cîteva zile venea din nou, cu vreo doamnă sau vreun prieten-doi, îmi punea banii în palmă, eu îi număram, erau întotdeauna mai mulţi, voiam să-i dau înapoi ce nu mi se cuvenea, însă el zicea :

„Mergi piano, al lui Panaite. Eşti un om bun, de asta ţi-am dat banii aceea şi să cumperi la copii ceva din partea mea". Rar am întîlnit om mai bun la suflet ca domnul Galiţa.

— Pe la ce oră au plecat de la *Bachus* ?

— Nu m-am uitat la ceas. Nu mă interesează la ce oră vin şi pleacă clienţii.

— Au plecat pe rînd sau toţi deodată ?

— Pe rînd Mai întîi agronomul şi Dragan, apoi ceilalţi şi la urmă de tot domnul Galita.

— Singur ?

— Nu, cu un domn.

— Cine era ?

— Nu-l cunosc.

— Cum arăta ?

— Puţin mai mic decît mine, însă mai voinic şi cu o barbă neagră, mare. Semăna cu agronomul.

— L-aţi mai recunoaşte dacă l-aţi mai vedea ?

— Cred că da. L-am văzut destul de bine. A intrat, i-a spus ceva domnului Galiţa, apoi au plecat şi s-au urcat într-o maşină.

— Ce culoare avea maşina ? — interveni Teo.

— N-am văzut bine. Se întunecase.

— O Dacie 1300 ?

— Nu ştiu nici asta. Înainte de a ieşi, domnul Galiţa a plătit consumaţia şi mi-a lăsat un pacheţel. Mi-a zis că sînt bani şi să-i păstrez pînă a doua zi. I-am pus în dulapul meu de la Bachus fără să-i număr.

„Deci, nu banii..." — gîndi Teo.

— Peloponez a rămas acolo ? — se interesă Victor.

— Nu. A ieşit şi el, însă s-a întors după cîteva minute.

— Cam cîte?

— Zece, cel mult cinsprezece. Dar de ce vă interesați de domnul Galița? I s-a întîmplat ceva? De mult îmi stă în gînd să vă întreb.

— I s-a întîmplat că l-a pocnit cineva în cap și l-a trimis în lumea drepților.

Ion al lui Panaite se întoarse cu fața spre icoana din perete, care îl înfățișa pe Sfîntul Gheorghe omorînd balaurul.

— Adevărat este că cei buni mor primii — murmură el făcîndu-și semnul crucii.

Unul dintre copii, un cîrn de vreo cinci ani, cu gîtul subțire și ochii de cărbune, îmbrăcă o haină prea largă pentru trupul lui firav și ieși în fugă trîntind ușa.

XXIII

Ștefan Velisarie locuia într-un vechi conac boieresc, la aproximativ trei sute de metri depărtare de sat. Clădirea, impunătoare cîndva, era prost întreținută, coloanele gotice și bolțile ogivale se năruiau încet și sigur, iar în zidul de piatră, împrejmuitor, se aflau spărturi largi — ca după un îndelungat asediu — prin care vîntul și fiarele pădurii umblau în voie.

Îi întîmpină însuși Velisarie: scurt, vînjos, sprîncene groase împreunate deasupra nasului, fața lată, colțuroasă, acoperită cu o barbă neagră, neîngrijită, de țîrcovnic văduv. El nu fu cîtuși de puțin surprins de sosirea lor. Drept care îi pofti

înăuntru fără să-i întrebe cine sînt, de unde vin şi ce vor.

Intrară într-o cameră spaţioasă, bine încălzită, mobilată cu gust şi luminată puternic de toate cele zece becuri în formă de luminare ale unui candelabru masiv, din fier forjat.

Pe o masă lungă şi îngustă, aşezată de-a lungul peretelui, între fereastră şi soba de teracotă albă, se găseau, într-o aliniere perfectă, cîteva lădiţe cu răsaduri.

Victor întîrzie cu privirea asupra lor, Velisarie observă şi îi servi imediat explicaţia :

— Fac observaţii referitoare la una alta ş-astea, puterea de germinaţie a seminţelor, una alta ş-astea.

Gesturile repezite, tranşante şi neastîmpărul privirii, care sărea cu repeziciune de veveriţă de pe un obiect pe altul, trădau un temperament coleric, neîmblînzit şi Teo şi-l imagină pe cîmp, în arşiţa verii, cu pieptul păros dezgolit şi mînecile suflecate, strigînd şi înjurînd la tot pasul : „Ţine asta... Fă asta... Nu aşa, bă... Arhanghelii şi grijania... Boule !"

— Clara ! — tună el aşezîndu-se în capul mesei. Avem musafiri. Dezbrăcaţi-vă şi staţi jos, dom'lor, una alta ş-astea.

O femeie slabă, fără vîrstă şi fără sex, cu un smoc de păr roşcat fluturîndu-i pe spate, ca o coadă de cal şi ochii galben-verzui pîndind de sub sprîncenele subţiri pictate cu neîndemînare, puse pe masă o sticlă cu vin şi trei pahare de un sfert.

— N-ai o tavă, ceva, ce dracu, una alta ş-astea... — o apostrofă Velisarie.

Clara aduse în grabă o tavă roşie, din plastic şi se retrase la fel de tăcută cum venise.

Velisarie umplu paharele, zise „noroc", bău dintr-o înghiţitură jumătate din pahar şi, fără ca nimeni să-i ceară, începu să vorbească despre nevastă-sa, Graţiela, profesoară de geografie la şcoala din sat, o femeie nemaipomenit de frumoasă, cu care s-ar fi înţeles de minune dacă nu l-ar fi făcut, ori de cîte ori avea prilejul, iar cînd nu-l avea îl inventa, în intimitate ca şi în prezenţa unor persoane străine, mojic şi mîrlan, nespălat şi gorilă păroasă şi astea zi de zi, timp de trei ani. Anul trecut, chiar în ziua lui de naştere, ea s-a enervat din senin, i-a aruncat paharul de vin negru drept în ochi şi i-a zis neam de traistă şi buhai comunal. Asta a pus capac la toate, mai ales că erau de faţă preotul, primarul, directorul şcolii şi cîţiva profesori, pe care-i invitase la masă — toţi cu soţiile, ba unii chiar şi cu copiii — şi el n-a avut încotro, i-a dat două palme, a urcat-o cu zestre cu tot în remorca unui tractor şi-a trimis-o plocon părinţilor ei, învăţători în satul vecin. Spre seară, aceştia i-au venit „în vizită" însoţiţi de cîteva rude, şase sau şapte în total, şi, tam-nesam, s-au năpustit asupră-i şi au prins să-i care la pumni cu nemiluita. Atunci el s-a supărat din cale-afară, i-a bătut măr pe toţi şi i-a trimis acasă, cu altă remorcă. Au urmat, o vreme, obişnuitele bîrfeli şi reclamaţii, apoi totul s-a liniştit şi nevastă-sa a început să-i treacă pragul pretextînd că-şi caută un lucru sau altul. De fapt voia să se împace, el simţea asta, dar se ţinea tare, strîngea bani şi era ferm hotărît să divorţeze. Acum însă, trebuia să se dea bătut. Pierduse banii pentru divorţ la poker, nu mai avea

chef să strîngă alții și, pe deasupra, se săturase pînă peste cap de ocheadele nerușinate ale Clarei, pe care o adusese de la oraș să-i facă menajul.

— Tot răul spre bine, una alta ș-astea — conchise aprinzîndu-și țigara. Mîine mă duc s-o aduc acasă, una alta ș-astea.

Bău paharul pînă la fund, îl umplu din nou, zise :

— Eu, măi fraților, n-am nici un amestec, una alta ș-astea în chestia cu Remus Galița, una alta ș-astea. Mi-a cîștigat banii la poker, una alta ș-astea, însă îmi pare rău c-a murit, una alta ș-astea.

— De unde știți că pentru asta am venit aici ? — întrebă Teo privindu-l fix.

— Mi-a telefonat cineva, azi, una alta ș-astea.

— Cine ?

— Habar n-am. Nu mi-a spus, una alta ș-astea.

— N-ați recunoscut vocea ?

— Parcă-mi vorbea de la New-York, una alta ș-astea, cum era s-o recunosc, una alta ș-astea ?

— Bărbat sau femeie ?

— Bărbat.

— Ce v-a spus ?

— Că Remus Galița a fost omorît, una alta ș-astea și că eu sînt primul suspect, una alta ș-astea.

Rîse zgomotos, dîndu-și capul pe spate, apoi urmă :

— Așa necioplit cum mă vedeți, una alta ș-astea, nu-s în stare să tai o găină, una alta ș-astea. Eu să omor un om, una alta ș-astea ! Bună, n-am ce zice, una alta ș-astea.

— L-ați înjurat și l-ați amenințat.

— Da. Şi încă foarte tare, una alta ş-astea, dar asta nu înseamnă că l-am şi omorît, una alta ş-astea.

— Bănuiţi pe cineva ?

— Nu şi nici nu-i treaba mea, ci a voastră, una alta ş-astea.

— Şi totuşi vă gîndiţi la cineva — zise Teo care observase în vocea lui o uşoară ezitare.

— Vi se pare, una alta. . .

— Se poate. De altfel nici nu ne-ar ajuta.

— Nu ?

— Nu.

— Atunci de ce ţineţi să aflaţi neapărat, una alta ş-astea, pe cine bănuiesc eu, una alta ş-astea ?

— Nu ţinem neapărat — preciză Teo.

Spusese adevărul. Nu cuvintele pe care le rostea agronomul îl interesau în primul rînd — cuvintele pot ascunde foarte uşor adevărul — ci gesturile, fizionomia, întregul lui fel de a fi. Gîndea dintotdeauna că numai în ambianţa restrînsă a familiei, a locuinţei lor, oamenii sînt în afara oricăror convenienţe şi conjuncturi şi prin aceasta devin ei înşişi. De aceea încerca să-i cunoască în acest mediu şi nu într-un birou oarecare. Acum stătea pe scaunul său şi îl studia fără ostentaţie pe agronom. Ştiindu-se unicul stăpîn al teritoriului pe care se aflau, acesta uita, sau considera că nu era necesar să-şi cenzureze cu stricteţe inflexiunile vocii şi mişcările şi Teo avea senzaţia că pătrunde treptat în cele mai ascunse unghere ale gîndirii lui. Părerile pe care şi le făcuse înainte de a-l cunoaşte fuseseră integral confirmate. O întrebare mai aştepta, totuşi, răspuns : ticul verbal, care devenise insuportabil, era real sau reprezenta un paravan

îndărătul căruia Velisarie se ascundea cu abilitate pentru a-şi pregăti temeinic răspunsurile.

— Pe Mircea Dragan îl bănuiesc, una alta ş-astea, dacă vreţi să ştiţi, una alta ş-astea — spuse acesta repede.

Teo îl privi cu răceală.

— De ce pe el ?

— Pentru că s-au bătut de cîteva ori, una alt' ş-astea, şi numai el putea să-l omoare, una al' ş-astea.

— Ceilalţi îi erau prieteni ?

— Care ?

— Petitjean, Loghin, Peloponez.

— Nu. Dar nu ei l-au omorît, una alta ş-astea. Sînt nişte stîrpituri. Nu puteau s-o facă, una alta ş-astea. Crezi că-i aşa de uşor să omori un om ? Nu. Ţi-o spun eu. Nu că m-aş pricepe, dar, una alta ş-astea. . .

Era din ce în ce mai sigur de sine şi pronunţa mult mai rar decît la început *una alta ş-astea.*

— Unde v-aţi dus după ce aţi plecat de la Bachus ? — întrebă Victor.

— La soră-mea, profesoară la Ostra. Am jucat remy pînă la douăsprezece noaptea cu ea, cu bărbatu-său şi cu nepoată-mea, una alta ş-astea.

— Au ! Au ! Mamă ! — se auzi în apropiere glasul speriat al unei femei. Strigătele deznădejduite fură urmate de zgomotul unui obiect greu căzut pe duşumea.

— Clara — anunţă indiferent Velisarie.

Din cîţiva paşi, Teo ajunse în camera vecină. Victor îl urmă. Femeia era lungită cu faţa în jos, lîngă pat, respira şuierător, iar trupul i se zbătea

cuprins de convulsii. Picioarele, subţiri şi albe ca laptele, îi erau dezvelite pînă la şolduri.

— Ce-i? Ce s-a întîmplat? — rostiră amîndoi într-un glas.

Femeia întoarse înspre ei ochii plînşi, plini de groază şi arătă spre fereastră.

— Iar l-am văzut — se văită ea cu o voce groasă, de adolescent. Iar...

Teo se duse la fereastră, îşi puse mîna streasină la ochi şi zări, în lumina palidă a becului de la capătul curţii, silueta unui bărbat care se îndepărta în fugă prin zăpada înaltă. O pelerină albă sau ceva ce semăna cu o pelerină îi flutura pe umeri.

— Se uita pe geam. Avea ochii roşii şi faţa slabă, de mort şi cîteva fire de păr, lungi şi groase în barbă. Bătea cu degetul în sticla geamului şi-mi făcea semne să ies afară, să mă duc cu el — gemu Clara.

O urcară pe pat. Era uşoară şi tremura ca o rufă întinsă la uscat.

— L-ai mai văzut pînă acum? — întrebă Teo arătînd cu capul spre fereastră.

— De mai multe ori. Trebuie să plec de aici. Trebuie să plec...

Teo îi strînse mîna cu delicateţe. Calmul lui trecu, prin degete, în trupul ei liniştindu-l.

Reveniră în camera în care se afla Velisarie.

— Are vedenii — zise acesta cum îi văzu. E nebună.

— Era un bărbat în carne şi oase — spuse Teo. Dumneata numeşti asta vedenie?

— Nu cred — ripostă Velisarie ridicîndu-se de pe scaun.

— L-am văzut bine.
— Şi mă rog de ce dă tîrcoale pe aici?
— Asta ar trebui să ştii dumneata.
— Nu ştiu nimic. De unde să ştiu?
— Aţi uitat să spuneţi una alta ş-astea — îl făcu atent Victor.
— Vorbesc aşa numai cînd sînt emoţionat.

XXIV

Primul urlet răsună atît de înfricoşător şi de puternic, încît Teo avu impresia că noaptea se rupe în două. Curînd urmară altele şi în jurul lor se formă un cerc de luminiţe roşii-verzui. Cîteva secunde cercul rămase nemişcat apoi, ca la o comandă secretă, începu să se rotească din ce în ce mai iute şi mai aproape.

Victor privea fascinat, ca şi cum ar fi asistat la un dans fantastic şi se învîrtea, fără să-şi dea seama, odată cu luminiţele roşii-verzui, care făceau salturi lungi, graţioase, printre trunchiurile negre ale copacilor.

— Rămîi pe loc! Vor să ne ameţească! — strigă Teo din răsputeri.

Instinctiv, fiecare luă în supraveghere cîte o jumătate de cerc. Ţineau pistoalele în mîna dreaptă iar lanternele în stînga.

— Cîte gloanţe ai?
— Zece.
— Şi eu.
— Puţine.
— Da.

În lumina lanternelor, ramurile nemişcate şi încărcate de zăpadă păreau policandre într-o catedrală imensă, iar tufişurile căpătau înfăţişări bizare.

Lupii continuau să se rotească. Din cînd în cînd se auzeau urlete scurte, înăbuşite şi dinţi puternici muşcînd aerul cu furie. Teo încercă să-i numere, însă nu izbuti pentru că cercul era perfect şi el nu ştia unde să oprească numărătoarea.

„Zece-doisprezece" — gîndi urmărind trupurile lor prelungi şi armonioase, săltînd ritmic, asemenea cailor în manej.

Cercul se strîngea din ce în ce mai mult.

Teo ridică ochii spre cer. Steaua lui norocoasă, în care credea cu încăpăţînare, nu se vedea. Un fior rece îi străbătu trupul. Cunoştea, încă de cînd era copil, o sumedenie de poveşti despre vînători, poliţişti sau ostaşi, din care, după ospăţul lupilor, nu mai rămăseseră decît armele, încălţămintea şi zdrenţele hainelor. Uimitor şi de neînţeles îi părea, mai cu seamă, faptul că armele aveau gloanţe în încărcătoare şi pe ţeavă, dar, cu foarte rare excepţii, erau nefolosite. El întrebase deseori, atunci şi mai tîrziu, de ce se întîmpla aşa şi nu altfel, de ce uitau să se apere cei aflaţi în primejdie sau se apărau fără convingere şi cei întrebaţi, îndeobşte bătrîni, care vorbeau puţin şi cu mare chibzuială, răspundeau că lupii sînt mult mai vicleni decît se crede, că folosesc tot soiul de şiretlicuri cu ajutorul cărora îşi paralizează prada, că atunci cînd sînt în haite curajul lor devine turbat, demenţial, dar, cu toate acestea — încheiau ei — oamenii s-ar putea salva de cele mai multe ori dacă spaima nu le-ar întuneca minţile. Salvarea

stătea deci în capacitatea de a-ţi păstra firea şi de a-ţi judeca logic şansele. Trebuia găsită imediat o soluţie. Orice în afară de fugă. Fuga era similară cu sinuciderea.

„Un copac în care să ne urcăm" — gîndi Teo. Ca un făcut, toţi copacii din preajmă aveau trunchiurile groase şi crengile la un stînjen înălţime.

Cercul devenise primejdios de strîmt. Clănţănitul şi urletele îi spărgeau timpanele, iar în nări simţea mirosul înţepător de sălbăticiune.

— Să ne întoarcem — propuse Victor cu vocea gîtuită de teamă.

— N-are rost. Sîntem la jumătatea drumului. Pericolul e acelaşi.

Teama lui Victor avu asupra sa efectul unui calmant miraculos. Asta îl uimea.

— Tragem pe rînd şi numai după ce ochim bine — continuă pe un ton autoritar. Încep eu.

Urmări cu lumina lanternei trupul unui lup, ochi cu răbdare şi apăsă pe trăgaci. Se auzi un urlet lung, tînguitor, lupul lovit căzu, iar ceilalţi se împrăştiară în toate direcţiile chelălăind ca nişte cîini loviţi.

— Hai ! — strigă Teo.

Înaintară, cu paşi repezi, zece-cinsprezece metri. Direcţia părea bună. Lupul rănit se tîra în dreapta urlînd şi muşcînd cu o furie neputincioasă crengile joase, acoperite de zăpadă. Într-un minut, ceilalţi refăcură cercul şi dansul halucinant reîncepu.

— Acum tu ! — porunci Teo cînd distanţa deveni convenabilă.

Victor ochi şi urletul care urmă dovedi că glonţul nimerise în plin. Cercul se sparse din nou şi ei alergară rotind lanternele deasupra capului. Victor se împiedică de un ciot ascuns sub zăpadă şi căzu icnind. Lanterna i se stinse, iar genunchiul stîng îl durea cumplit. Se ridică, totuşi, repede înşiruind într-o înjurătură teribilă toţi sfinţii din calendarul ortodox şi porni după Teo. Lanterna nu i se mai aprindea, vru s-o arunce, dar renunţă gîndindu-se că bateriile pot fi încă de folos.

Se opriră. Gîfîiau, mîinile şi picioarele le tremurau, o sudoare rece le scălda trupurile. Două gloanţe pentru douăzeci-treizeci de metri era prea scump. Aşa nu ajungeau nicăieri. Trebuia găsit altceva.

„Un copac..." — gîndi iarăşi Teo. Nu-l află.

Cercul de ochi strălucitori dansa ameţitor în jurul lor.

Din depărtare ajunse pînă la ei fluieratul unei locomotive. Asta, însă, nu-i linişti. Pînă în oraş mai erau cel puţin doi kilometri.

Teo propuse să meargă tot timpul, cu prudenţă, în speranţa că cercul se va deplasa odată cu ei şi să tragă numai dacă pericolul devenea iminent.

Începură să înainteze încet, într-o rînă, pipăind terenul cu tălpile, centimetru cu centimetru şi supraveghind fiecare cîte o jumătate a cercului. Distanţa dintre ei şi lupi era, astfel, în permanenţă, doar de paisprezece-cincisprezece paşi şi un singur glonte care nu-şi atingea ţinta sau o căzătură însemnau sfîrşitul. Amîndoi ştiau asta, dar altfel nu aveau nici o şansă. Trebuia, deci, să rişte.

Merseră, în felul acesta, o jumătate de oră sau, poate o oră încheiată, nu-şi dădeau seama, pierduseră noţiunea timpului, însă distanţa parcursă era infimă. Tactica nu dădea rezultatele scontate.

Fluieratul locomotivei se auzi iarăşi. Venea tot de departe plutind peste pădurea nemişcată, dar lor li se păru apropiat şi încurajator. Era ca şi cum cineva le-ar fi spus: „Sînt aici. Vă aştept. Curaj!"

Teo ochi şi trase scoţînd un chiot sălbatic. Puţin mai tîrziu trase Victor, apoi din nou Teo şi din nou Victor şi după fiecare împuşcătură urma goana epuizantă şi loviturile de bici ale crengilor peste obrajii lor asudaţi.

Trăseseră cîte şase gloanţe fiecare, toate nimeriseră în plin, însă, ciudat, numărul lupilor crescuse. O clipă, Teo crezu că e victima unei iluzii optice, apoi înţelese şi strigă:

— Altă haită!

Situaţia era desperată. Totul trebuia luat de la capăt şi el se gîndi cu deznădejde că nu mai aveau nici gloanţe destule, nici putere să mai reziste.

Locomotiva fluieră a treia oară. Era, probabil, în acelaşi loc, dar lui i se păru că sunetul ei venea de foarte departe, de la marginea lumii.

„Ar fi stupid — gîndi el sprijinindu-se de umărul lui Victor. Ar fi stupid".

Întărîtaţi de mirosul sîngelui, lupii deveniră mai curajoşi şi mai răi decît înainte. Din cînd în cînd, cîte unul se desprindea din cerc şi pornea orbeşte spre ei. Teo şi Victor apăsau pe trăgaci mulţumind cerului că nu porneau toţi deodată.

Mai aveau trei sau patru gloanţe, nu ştiau precis şi ultima soluţie care le îngăduia să spere că

vor ajunge vii dimineaţa, cînd lupii se vor retrage în ascunzătorile lor, era să găsească un copac cu crengile joase, în care să se caţere. Îl găsiră, în sfîrşit şi Teo îi spuse lui Victor să urce. Acesta îi dădu pistoletul său, primi în schimb lanterna aprinsă, îşi petrecu pe după gît, ca pe un laţ, şnurul ei rece, prinse în mîini creanga de deasupra capului şi îşi făcu vînt.

Parcă simţind că prada le scapă de sub nas, doi lupi porniră în salturi spre Teo.

— Ia seama, în dreapta ! — ţipă Victor de sus, speriat de moarte şi proiectînd fascicolul de lumină în partea aceea.

Teo se întoarse fulgerător, trase cu ambele pistolete deodată şi atunci se petrecu ceva cu totul şi cu totul neprevăzut : cei doi lupi căzură urlînd unul peste altul, cel de deasupra îşi înfipse colţii în burta celuilalt spintecînd-o, alţi patru se năpustiră asupra lor, avu loc o luptă scurtă şi inegală şi cei din urmă se îndepărtară tîrînd, doi cîte doi, leşurile celorlalţi.

Teo privea încremenit. Întîmplarea părea neverosimilă şi dacă ar fi povestit-o cuiva, acela ar fi zîmbit ironic şi l-ar fi considerat un mitoman notoriu. Însă el nu avea de gînd s-o povestească niciodată, nimănui, nici măcar unuia trecut prin multe şi mai înţelept decît alţii, care ar fi putut s-o înţeleagă şi s-o creadă.

În preajma sa nu mai era nici un lup. Doar în urmă, pe unde el şi Victor trecuseră alergînd, se auzeau urlete şi chelălăituri jalnice. Lupii valizi îşi înfulecau cu lăcomie semenii răniţi. Foamea învinsese, sub ochii săi, o lege a firii pe care o

crezuse imuabilă. Curînd ospățul se sfîrși și nu se mai auzi decît vîntul trecînd prin ramuri.

— Patru kilometri în șapte ceasuri — zise Victor, o oră mai tîrziu, în camera de la hotel.

Pantalonii îi erau rupți în genunchi și plini de sînge.

— Și pentru ce toată alergătura asta? — continuă el. N-am aflat nimic important. Nu merita să riscăm.

Teo era de altă părere, dar nu spuse nimic. Îl durea tot trupul de parcă ar fi fost bătut cu nuiaua, capul îi vuia îngrozitor și nu avea altă dorință decît aceea de a dormi, fără vise, trei zile și trei nopți. Adormi greu, abia spre dimineață și visă o cîmpie imensă, cu vegetație săracă și fîntîni rare, cu cumpănă, încremenite în nemișcare și pe cîmpia aceea treceau, într-o ordine desăvîrșită, lungi cohorte de lupi urlînd sălbatic spre steaua Polară cea palidă și pururi departe.

XXV

Era înalt, blond, puțin adus din spate, în mîna dreaptă avea un baston de bambus cu capetele argintate, iar la gît o lavalieră mare, roșie. Mustața subțire, tăiată cu artă, perciunii lungi, părul bine pomădat, trecut puțin peste guler și pantalonii largi, evazați, fără manșetă, potrivit ultimelor exigențe ale modei, îl făceau să semene cu un dandy întîrziat.

Îşi descheie paltonul negru, impecabil lucrat şi se aşeză.

— Făceţi-vă comod — îl invită Teo.

— Mă simt bine aşa.

— Vă numiţi Traian Loghin ?

— Exact.

— Zis Lascari ?

— Numai pentru prieteni.

— După cîte ştiu sînteţi sculptor.

— Aţi fost bine informat.

— Vîrsta ?

— Patruzeci şi cinci.

— Căsătorit ?

— Nu.

Teo îi întinse pachetul cu ţigări.

— Fumaţi ?

— Mulţumesc. Am ţigările mele.

Cercetă încăperea fără grabă, porţiune cu porţiune, ca şi cum ar fi căutat ceva anume.

— Am mai fost în camera asta... De multe ori — zise întorcîndu-şi privirea spre Teo.

— Cînd ?

— O, de mult, atît de demult încît uneori îmi pare că totul s-a petrecut într-o altă viaţă.

Teo îşi aprinse o ţigară, trase adînc primul fum, întrebă :

— În ce împrejurări aţi mai trecut pe aici ?

— Cum să-ţi spun ? A fost o vreme cînd nu erai sigur pe ceea ce spui, pe ceea ce faci, pe ceea ce vezi, pe ceea ce putea să ţi se întîmple în ziua următoare, o vreme cînd te temeai de orice. Dumneata eşti tînăr, n-o ştii decît din auzite sau din cărţi. Din nefericire, eu am trăit-o, am simţit-o pe pielea mea. Eram foarte tînăr atunci, abia ab-

solvisem Institutul, ziarele scriau despre mine, eram ceea ce se cheamă o speranță. Aveam un prieten. Sculptor și el. Fuseserăm colegi de facultate, respiraserăm, ani de zile, aerul aceleeași încăperi, împărțiserăm aceeași bucată de pîine, ne făuriserăm aceleași vise grandioase, aproape utopice. Îl socoteam ca pe un frate și aș fi fost în stare să fac orice sacrificiu pentru el. Într-o bună zi, prietenul acela al meu a înțeles că orașul acesta e prea mic pentru amîndoi. Succesele mele, avalanșa de comenzi și perspectivele care mi se deschideau, trîmbițate cu generozitate de critică, au început să-l incomodeze, să-l sufoce. Mărturisesc deschis, și mie mi se părea că se exagerează, mă simțeam „umflat", cum se spune curent. Expuneam, să zicem, metafora în piatră a unei simple fîntîni de țară, cu ciutură și cumpănă, cum sînt fîntînele la noi, iar critica vorbea cu entuziasm despre spații transcedentale, geneze, originalitate explozivă, profunzimi abisale și echilibru universal. Citeam, mă umpleam de uimire, însă n-aveam încotro, intrasem în curent și trebuia să merg mai departe. În relațiile de fiecare zi, prietenul acela al meu se purta față de mine ca și înainte: atent, receptiv la ceea ce lucram, îndatoritor. În ascuns, însă, pornise o acerbă campanie de denigrare. Egoismul lui feroce învinsese sentimentul prieteniei. Voia să mă înlăture cu orice preț, să rămînă singur, să aibă suficient spațiu de afirmare. Drept urmare, a început să scrie anonime și să le trimită peste tot. Insinua în ele că am făcut cutare afirmație, că am spus cutare glumă, că am un trecut politic dubios, că obeliscul meu, expus în Parcul Lunii, e de fapt un falus etc., etc. După fiecare

scrisoare eram chemat aici, chiar în camera asta, chestionat, lămuream lucrurile, plecam, dar nu apucam să mă liniştesc bine, că eram din nou chemat şi luam totul de la capăt. „Calomniază, calomniază, ceva tot rămîne" — spune un vechi dicton. Îl ştii, desigur. Şi chiar aşa s-a şi întîmplat. „Trebuie să fie ceva cu sculptorul ăsta. Pînă nu faci foc, nu iese fum" — au gîndit cei care primeau anonimele şi, în consecinţă, mi s-a luat mai întîi catedra, apoi atelierul şi, în fine, apartamentul. O analiză serioasă şi lucidă a faptelor ar fi scos, cu siguranţă, în ce mă priveşte, pentru totdeauna, adevărul la lumină. Era însă o perioadă tulbure, unii oameni nu înţelegeau bine ce se întîmpla, prin păduri se ascundeau bande de legionari înarmaţi, care terorizau populaţia. Într-un cuvînt, erau probleme mult mai grave de rezolvat. De aceea nu revendic acum nimic, nu acuz pe nimeni.

Tăcu, îşi privi ceasul de buzunar, întrebă :

— Te plictiseşte povestea mea ?

Teo clătină din cap.

— Dimpotrivă. Continuaţi !

— Cîţiva ani n-am mai primit nici o comandă şi nici o lucrare a mea n-a fost acceptată la vreo expoziţie. Mă simţeam cumplit de singur şi mă temeam şi de propria-mi umbră. Cu chiu cu vai am căpătat un loc într-un atelier de artizanat condus de un tîmplar care îşi descoperise, în pragul pensionării, aptitudini artistice. Trebuia să trăiesc, nu ? Ani de zile am sculptat în lemn ţărani şi ţărance cu tulnice, casete înflorate, case cu pridvor, castele medievale, abajururi, cupe de tot felul şi alte fleacuri din astea, pe care turiştii le cum-

pără din magazine la prețuri destul de pipărate. Și uite așa, încet-încet, m-am trezit la periferia artei.

— Prietenul acela al dumneavoastră s-a realizat pînă la urmă? — întrebă Teo.

— Nu. S-a apucat de băut și a ajuns o epavă. E o dreptate în toate...

— Așa se pare. Acum sculptați?

— Sculptez, dar piatra nu mă mai ascultă. Anii pierduți se răzbună. Sînt un ratat, domnule. Și nu din vina mea. Înțelegi?

— Viața...

— Eh, viața — suspină Loghin. Viața este un vis frumos al materiei sau, dacă îți place mai mult, o clipă de trezie în somnul cosmic. Și nu pot pricepe de ce se șicanează necontenit oamenii, de ce atîta strădanie la unii, atîta înverșunare să facă din clipa aceasta un infern.

„Viața — visul frumos al materiei" — repetă Teo în gînd. Apoi:

— Sînt meditațiile dumneavoastră?

— Ale mele.

— Ați spus frumos.

— Probabil...

Se aflau în localul miliției municipale, încăperea era spațioasă și auster mobilată — o masă, două scaune și un dulap de lemn —, iar deasupra răsunau pași rari și apăsați.

— Atunci se auzeau la fel — zise Loghin privind în tavan.

— Vremea ceea a trecut definitiv — îl asigură Teo convins.

— Vremea da, dar spaima nu. Ea trece greu, foarte greu. Erorile istoriei lasă urme greu de șters.

O antenă miraculoasă selectă din adîncurile memoriei lui Teo o definiție citită în anii studenției: istoria este știința care ne învață că oamenii nu învață nimic de la ea. Ca și atunci, definiția îi păru mult prea severă, drept care înlocui *nu învață nimic* cu *nu învață cît trebuie.* Asta nu schimba însă cu nimic cursul discuției. Loghin vorbise despre erorile a căror victimă fusese și — cine știe? — poate căuta un punct de sprijin care să-l ajute să se smulgă de sub impresia lor, să le îndepărteze, să le uite.

— De atunci au trecut ani mulți — zise. Astăzi totul e altfel. Istoria nu se repetă. Nu mai e cu putință.

— Nici erori nu mai sînt?

— Erori? Toate regulile, chiar cele mai perfecte, își au excepțiile lor...

— Care le confirmă, știu. Însă nu de reguli mi-e teamă, ci de excepții. În tot cazul, felul deschis în care privești lucrurile reprezintă pentru mine — de ce n-aș recunoaște? — o surpriză plăcută.

— Ar fi absurd să neg posibilitatea unor erori. Dar ele nu-s organizate într-un sistem, sînt simple erori, excepții deci și, ca toate excepțiile, foarte rare. Asta mi se pare extrem de important.

Loghin surîse.

— Dumneata ai fi fost un foarte bun avocat. De ce nu te-ai făcut avocat?

Teo zîmbi, la rîndu-i, imaginîndu-și mutra pe care ar face-o Loghin dacă i-ar spune că fusese un timp avocat. Tuși scurt și strivi mucul țigării în scrumiera rotundă, de lemn cafeniu, pe marginile

căreia scria: România — Souvenir. Zîmbetul i se stinse o dată cu ţigara.

— V-am chemat aici... — zise.

— Ştiu pentru ce — interveni prompt Loghin.

— Da? De unde ştiţi?

— Mi-a telefonat un binevoitor.

— Cine?

— Nu ştiu. Şi, chiar dacă aş şti, tot nu l-aş divulga. Nu sînt un delator.

— Foarte bine, nici nu vă cer să fiţi. Ce v-a spus?

— Că sînt acuzat de crimă.

— Atît?

— Şi că ar fi bine să dispar cîteva zile, să gîndesc în linişte, să-mi fac un plan temeinic de apărare. Altfel voi fi o pradă uşoară.

Teo rămase pe gînduri. Cineva îl supraveghea cu discreţie, ştia, probabil, mai multe decît el, îi bănuia intenţiile şi îi speria, dintr-un motiv încă neînţeles, pe cei care urmau să fie anchetaţi.

— A fost ucis un om — zise Loghin — şi dumneata vrei să afli criminalul. N-am nimic împotrivă. Mai mult încă, îţi urez din toată inima să-l găseşti cît mai repede şi să-l dai în seama legii. Vreau, totuşi, să te întreb: te gîndeşti, fie şi numai o secundă, atunci cînd arunci bănuiala asupra unui om, la ceea ce simte omul acela, care ştie de la bun început că n-are absolut nici o vină? Exact în situaţia asta sînt eu acum. Îţi poţi imagina ce se petrece în sufletul meu? Poţi înţelege că numai gîndul că aş putea fi bănuit de crimă mă înnebuneşte? Poţi înţelege?

— Încerc. Dar la rîndul meu vă întreb: credeţi că e posibil să mă duc la un om care se ascunde

între mulți alții și să-i spun, fără să fi cercetat nimic în prealabil: dumneata ești criminalul și el să zică eu sînt, domnule, servus, de cînd te aștept, pune-mi te rog cătușile și să mergem. Se poate întîmpla așa ceva? Și la drept vorbind, ce vă determină să credeți, în afară de cuvintele binevoitorului de la telefon, că v-am chemat aici pentru că vă suspectez? Poate vreau să verific spusele altora, poate vreau să înțeleg mai bine unele lucruri, poate vreau, pur și simplu să mă conving de nevinovăția și nu de vinovăția dumneavoastră.

— E vreo deosebire?

— Este.

— Eu n-o văd.

— Faceți un efort.

— Înainte de a pleca la luptă, vechii războinici trimiteau adversarului solii prin care îl anunțau: teme-te, vin asupra ta.

— Da. Și?

— La fel ar trebui să faci și dumneata.

— Adică?

— Să-i spui omului deschis: ești acuzat de cutare faptă, apără-te! În felul acesta el ar ști exact despre ce este vorba și și-ar strînge probele care să-i dovedească nevinovăția. Dacă poate, se înțelege.

— Cînd va fi cazul n-am să mă sfiesc să vă spun deschis ce gîndesc.

— De ce nu-mi spui acum?

— Ce să vă spun? La urma urmei ce vreți să aflați? Vorbiți limpede!

— Dacă sînt acuzat sau nu, iar dacă răspunsul este afirmativ, ce dovezi aveți împotriva mea? Atît.

— N-am nici un motiv să vă acuz şi dacă doriţi puteţi să plecaţi.

— Atunci pe cine acuzi? N-o să te superi că te întreb.

— Eu n-o să mă supăr că mă întrebaţi, dumneavoastră n-o să vă supăraţi că nu vă răspund. Sîntem chit — conchise Teo privindu-l lung şi întrebîndu-se dacă era, într-adevăr, ceea ce părea sau încerca să afle, printr-o manevră, mai mult sau mai puţin subtilă, asupra cui cade acuzaţia şi ce probe doveditoare există?

Loghin îşi pusese mîinile una peste alta pe capătul argintat al bastonului — avea degete lungi, groase, deprinse cu asprimea pietrei — şi zîmbea şters.

— Am impresia că trebuie, totuşi, să mă apăr — rosti încet, ca pentru sine.

— Eu nu, dar dacă ţineţi neapărat...

Dincolo de fereastră, în stradă, se auzeau glasuri vesele de copii, o maşină opri scrîşnind, cineva izbi cu putere o poartă de fier.

— Nu l-am ucis eu — zise Loghin. N-aveam nici un motiv. Poţi să cauţi cît vrei, n-ai să găseşti. Judecă şi dumneata: casă am, maşină am, bani am, rivali nu eram. Pentru ce aş fi făcut-o? Logic vorbind, mai multe motive avea să mă omoare el pe mine decît eu pe el.

— Eraţi prieteni?

— Nu.

— Şi totuşi vă întîlneaţi destul de des.

— Într-un orăşel ca acesta te întîlneşti cu cine vrei şi cu cine nu vrei. Posibilitatea de a-ţi alege compania se reduce aici considerabil. Cum trebuie, totuşi, să schimbi cu cineva o vorbă, o im-

presie, o idee, eşti nevoit să faci concesii şi să accepţi pînă şi paranoici notorii ca Petitjean, care era să-şi omoare o vecină în faţa mea. Numai întîmplarea a făcut ca tăişul toporului să se înfigă în tocul uşii şi nu în capul ei. E un tip special acest Petitjean. L-am văzut deseori împreună cu Galiţa. N-ar strica să-l cauţi.

— Am să-l caut. Acum vorbiţi-mi despre Galiţa.

— Subiectul nu-mi place şi dacă nu m-aş simţi obligat n-aş vorbi. Îl cunosc de patru ani, chiar de cînd a venit la Ostra. Era un individ inteligent şi instruit, dar fără scrupule, abject. Unul dintre aceia care te tutuiesc din prima clipă, iar dacă ai făcut greşeala să-l saluţi odată aşteaptă să faci asta în fiecare zi şi se scandalizează dacă n-o faci. Viziunea lui despre viaţă era aceea a unui chelner: ciupea de unde şi cît putea. Părerea celor din jur despre el nu-l interesa. Dealtfel aceştia erau în ochii lui doar nişte manechine cu care se distra. Avea trecere la femei, se simţea bine în compania lor, dar după ce obţinea de la ele ceea ce voia le abandona ca pe batistele murdare. Nu era beţiv, însă avea vocaţia crîşmei. Oriunde s-ar fi aflat îi plăcea s-o facă pe şeful, să domine, să comande, iar cînd unul sau altul îl contrazicea, devenea grosolan, înjura şi nu se lăsa pînă nu-şi impunea punctul de vedere. În concluzie, un egoist atroce, fără nimic sfînt în el. De multe ori m-am gîndit că într-o bună zi îşi va găsi naşul. Din păcate am intuit bine. Acesta era Galiţa. Cel puţin aşa l-am văzut eu. Oricum, îmi pare rău că a murit. Moartea e cel mai cumplit lucru care i se poate

întîmpla unui om. Singura mea consolare e aceea că nu omul a inventat-o.

Îşi trecu degetele prin părul lung şi moale, adunîndu-l la ceafă.

— De altfel — continuă — moartea e una din temele mele predilecte. Am meditat mult asupra ei şi sper să ajung, în cele din urmă, la o reprezentare pe cît de originală, pe atît de sugestivă. Cea tradiţională mi se pare simplistă, stupidă. Moartea e cu totul altceva. Nu poţi înţelege asta decît văzînd cum mor oamenii.

— Aţi văzut mulţi?

— Nu chiar, însă destui ca să observ că fiecare moare în felul său, că pentru fiecare moartea înseamnă altceva. Nu-ţi pot explica prin cuvinte în ce constă deosebirea. Mijlocul meu de exprimare e piatra.

— Cum credeţi că a murit Galiţa?

— În faţa morţii se petrec în oameni mutaţii substanţiale, aproape de neînţeles. Unii, care toată viaţa lor au trăit în cea mai adîncă umilinţă, capătă subit o bărbăţie extraordinară, în timp ce alţii, care au făcut-o pe grozavii, mor urît, umilindu-se lamentabil. Cred că Galiţa a fost printre aceştia din urmă. Ca să primeşti moartea liniştit îţi trebuie o forţă lăuntrică imensă. Galiţa n-o avea.

— Vă făceaţi vizite reciproce?

— Foarte rar.

— Cînd aţi fost ultima oară în apartamentul lui?

— Săptămîna trecută. M-am dus să-l iau la un bridge. M-a primit în hol şi mi-a spus că nu se simte bine. Am înţeles că era cu vreo damă

— Obişnuia să vorbească despre munca lui de la uzină ? Se lăuda cu ceea ce făcea el acolo ?

— Nu l-am auzit niciodată. Nici măcar în treacăt. Probabil n-avea cu ce se lăuda. Altfel, infatuat şi fanfaron cum era, ne-ar fi împuiat tuturor capul.

Teo scoase din portmoneu piatra de inel.

— Aţi văzut-o la cineva ?

— Parcă — răspunse Loghin privind-o atent. Însă mai demult. La Peloponez sau la Mircea Dragan. Unde ai găsit-o ?

— Sub cadavru.

— Şi speri să-ţi fie de vreun folos ?

— Nu văd de ce n-aş spera. Cunoaşteţi un tip cu barbă neagră ?

— Velisarie.

— Altul nu ?

— Nu.

— La ce oră aţi plecat de la *Bachus* ?

— Dacă aş fi ştiut că voi fi întrebat m-aş fi uitat la ceas şi ţi-aş fi spus precis. Aşa însă nu-ţi pot răspunde decît cu aproximaţie : pe la cinci.

— Unde v-aţi dus ?

— Acasă.

— V-aş putea demonstra că v-aţi dus în altă parte.

— Dar nu mi-ai putea demonstra că înainte de a mă duce în altă parte n-am trecut pe acasă.

— Într-adevăr. Pentru ce aţi trecut pe acasă ?

— Să-mi iau bani.

— Numai atît ?

— Şi cărţile pentru bridge.

— Mulţumesc. Eu v-aş fi apărat mult mai bine.

XXVI

„Ei drăcie, dar acesta-i lunganul pe care l-am văzut ieri, la Peloponez — fu cît pe ce să exclame Teo cînd îl văzu în prag. De ce nu mi l-a prezentat, doar discutaserăm despre el și putea lesne să-și închipuie că vreau să-l cunosc?"

Întrebarea începu să-l sîcîie ca o muscă. O alungă, ea zbură pe marginea mesei, stătu acolo cuminte cîteva secunde, apoi reveni bîzîind enervant.

— Petitjean?

Cel întrebat își dezbrăcă haina de piele neagră, roasă și rămase într-o bluză bleumarin, exagerat de scurtă, cu nenumărate buzunare, buzunărele, fermoare și ținte aurii.

— Petitjean — repetă el așezîndu-se pe scaunul pe care stătuse puțin mai înainte Loghin și luîndu-și, fără să-și ceară permisiunea, o țigară din pachetul lui Teo.

— Și mai cum?

— Iulian.

Avea capul mic, părul roșcat, des și zburlit, ochii cenușii, bulbucați, obrajii pistruiați, gura știrbă, cam mare, gîtul lung, subțire, umerii strîmți, de adolescent în creștere și, fără să stea mult pe gînduri, Teo îl etichetă drept reprezentantul tipic al acelei categorii de flăcăi tomnatici, care umblă fără bani din crîșmă în crîșmă, în căutarea unei mese la care să se lipească, trăiesc de azi pe mîine, devin curajoși numai cînd sînt în grupuri, discută plescăind din limbă despre stelele de cinema văzute goale pe ecrane.

Petitjean își aprinse țigara. Mîinile îi tremurau. Alcoolul, nopțile pierdute, excesul de tutun și, în mod sigur, o boală cumplită — ereditară sau căpătată cadou de la o femeie oarecare și netratată la timp — lucrau spornic, într-o deplină armonie.

— Vîrsta?

— Treizeci și trei. Vîrsta lui Isus.

Părea mult mai bătrîn.

Nu era căsătorit și nici nu avea de gînd. Se credea prea în vîrstă pentru asta și, dealtfel, burlăcia îi convenea de minune. Tatăl lui fusese căruțaș, iar mama casnică. Muriseră amîndoi, cu doisprezece ani în urmă, asfixiați, în căsuța lor de la marginea orașului. El era, atunci, în armată. Firește, vestea l-a îndurerat. Pe urmă i-a trecut. Omul se obișnuiește cu toate, nu-i așa? Avea un frate mai mare, șofer la Audia. Om cu familie și copii prin școli. Nu se vedeau cu anii. N-aveau timp și, în ceea ce-l privea, nici nu prea simțea nevoia. Mai răruț, că-i mai drăguț, nu-i așa? Pe Remus Galița îl cunoștea de aproape trei ani. Lucrau în aceeași secție, unul ca inginer, celălalt ca tehnician. Inginerul era un om de treabă și grozav de priceput în meserie. Toți îl apreciau. Păcat că murise. Asta-i, însă, viața, n-ai ce-i face. Toți murim, mai devreme sau mai tîrziu, nu-i așa? Se înțelegeau bine, Galița îi dădea întotdeauna premii mari și făcea haz că-l cheamă Petitjean și are aproape doi metri. „Micu Jean — zicea — dă-te jos de pe catalige să-ți spun ceva!“ Atunci el se apleca și Galița îl sfătuia să-și pună paratrăsnet să nu-l trăsnească vreun nor, sau zicea c-o să pro-

pună ca salariile să se dea nu după muncă, ci după înălţimea oamenilor. În felul acesta el, Petitjean, va avea cea mai mare leafă din uzină. Chestii din astea şi altele, aproape în fiecare zi. Dar el nu se supăra. Ştia de glumă. Era un om vesel Galiţa — nu-i aşa? — şi bun la inimă. De multe ori îi împrumuta bani şi pe urmă uita de ei şi nu-i mai cerea înapoi. Numai la poker se făcea al dracului şi chiar frate să-i fi fost tot nu te ierta. Chiar duminica trecută îi cîştigase toţi banii pe care îi strînsese să mai pună o ţoală pe el, că era gol puşcă şi nu putea ieşi în lume. Acum trebuie să împrumute alţii, de unde o da dumnezeu.

Unde s-a dus după ce a plecat de la *Bachus*? La hanul „Jderul" cu Loghin şi Dragan. A jucat bridge pînă dimineaţa. Pe urmă la uzină. Slujba-i slujbă, nu-i aşa?

Piatra de inel n-a văzut-o la nimeni, dar dacă trebuie să spună *da,* el va spune.

— Poftim! — făcu Teo.

— Spune-mi ce trebuie să spun şi am să spun. Molfăia cuvintele între gingiile goale şi le scuipa ca pe seminţele de dovleac.

Teo era stupefiat. Petitjean nu-i plăcuse de la bun început, intuise în el omul periculos, fără caracter, însă ceea ce auzise întrecea toate aşteptările. Vru să se ridice, să-l ia de guler şi să-l arunce afară. Nu-şi duse gîndul pînă la capăt, convins că n-ar fi ajutat la nimic.

— Asta-i tot? — rînji Petitjean, luînd de pe masă ţigările lui Teo şi punîndu-le în unul din buzunarele bluzei.

— Deocamdată. Ieşi!

Petitjean își puse pe umeri haina de piele și porni spre ușă, aranjîndu-și nodul de la cravată. În prag se opri.

— Oricînd la dispoziția dumneavoastră — zise peste umăr.

Rămas singur, Teo își lăsă fruntea în mîini și oftă.

XXVII

Trecu grăbit dintr-o cameră în alta, aruncă o privire în baie, în bucătărie, în cele două debarale de pe hol. Peste tot, mobilele erau deplasate de la locurile lor, scaunele răsturnate, lucrurile răvășite. Neatinsă rămăsese doar o vitrină înaltă, din lemn de nuc, plină cu trofee: cupe de metal și porțelan, medalii, diplome, plachete, care arătau cu precizie îndeletnicirea de căpătîi a locatarului.

Pe raftul de sus, între un fanion vișiniu și un tricou cu însemnele echipei naționale, trona o statuietă aurie, înfățișînd un fotbalist cu mingea la picior. Trupul ușor aplecat în față, poziția mîinilor și mușchii încordați sugerau cu atîta pregnanță ideea de mișcare și de forță irezistibilă, încît Teo avu impresia că în secunda următoare mingea va porni bolid spre plasa porții și auzi, vag și îndepărtat, ca zgomotul mării în cochilia unei scoici, larma tonifiantă a stadionului.

— Ai pierdut ceva în apartamentul meu, stimabile? — răsună, în spatele său, o voce insinuantă, primejdioasă.

Întoarse capul, văzu fața congestionată a unui tînăr brunet și solid, vru să spună ceva, însă nu mai avu timp pentru că pumnul acestuia îi astupă gura. Imediat, celălalt pumn îl izbi ca un baros în găvanul ochiului drept proiectîndu-l în geamul vitrinei, care pocni sec și căzu, în sute de bucăți, pe covorul moale. Subit, Teo își aminti lecțiile de box luate la Școala specială cu fostul campion balcanic Leonida Cotidis, poreclit Șoșon după mărimea și forma nasului său traumatizat în gale sîngeroase: ochii deschiși, stînga înainte, apoi dreapta, pas înapoi, eschivă, stînga din nou înainte, dreapta la bărbie... Din păcate, celălalt nu știa box, se arunca asupră-i orbește, încasa pumnii icnind și înjurînd și lovea fără nici o regulă.

— Ce-ar fi să discutăm puțin? — gîfîi Teo. Dacă nu ne înțelegem o luăm de la capăt.

— Discuți cu bunică-ta. Borfaș ordinar!

Ceasul din turnul primăriei bătu de douăsprezece ori. Sunetele lui plutiră prin încăpere armonioase și egale, se așezară — pulbere invizibilă — pe lucruri și, ca prin farmec, Dragan se liniști.

— Cine ești? — întrebă. Și ce cauți?

— Locotenentul Teofil Monah. Caut un tip.

— Aici? Pot să știu și eu cine-i?

— Unul Buculei, electrician la hanul „Jderul". Cred că-l cunoști.

— Ăla șchiop? Ce să caute la mine?

— Să se ascundă.

— De ce aici și nu în altă parte?

— Așa mi-a spus la telefon, acum o jumătate de oră, cineva care zicea că se numește Mircea Dragan. M-a invitat aici să...

— Şi eu am primit un telefon la club — îl întrerupse Dragan. „Vezi că un individ îţi cotrobăieşte prin boarfe", mi-a spus. Am venit într-un suflet. Tu ai făcut asta? — întrebă Dragan arătînd dezordinea din cameră.

— Ca să-l găsesc pe Buculei nu era nevoie să caut prin sertare. Cine ţi-a telefonat?

— Un oarecare Victor Bogrea.

— N-a fost el. Bogrea mi-e coleg de serviciu...

— Formidabil. Cred că acelaşi individ ne-a telefonat la amîndoi.

— Posibil.

— Se distrează sau — mai ştii? — poate voia să te trimit pentru cîteva zile în spital.

— Ai mai trimis pe careva?

— Vreo trei-patru, fără să vreau. Am pumnul greu şi-s cam iute la mînie. De data asta era să se întîmple invers.

Intră în baie şi începu să se spele pufnind.

Se întoarse după cîteva minute îmbrăcat într-un halat elegant, de un albastru blînd, mediteranean. În mîna dreaptă ţinea o batistă cu care îşi tampona arcadele, iar în cealaltă un prosop umed.

— Pune-ţi-l pe ochi — zise aruncîndu-i-l lui Teo. Poate nu se învineţeşte. Bei ceva?

— Nu. Mulţumesc!

— Te-am luat drept borfaş. Nu te superi că-ţi spun.

— Pentru atîta lucru? — zîmbi Teo apăsînd prosopul pe ochiul drept.

— Cum ai descuiat uşa?

— Era descuiată. Cineva a trecut pe aici înaintea mea.

— Bani n-am, bijuterii nu, ce mama dracului o fi căutat?

— Nu știu. Dacă-ți lipsește ceva, indiferent ce, te rog să mă anunți.

— S-a marcat. De ce-l cauți pe Buculei?

— Să-i pun o întrebare.

— Regret că nu l-ai găsit.

— Nu face nimic. Te-am găsit în schimb pe tine.

— Mă căutai? — se miră Dragan.

— Te căutam.

— Tot pentru o întrebare?

— Nu. Pentru două.

— Sînt amestecat în vreo tărășenie?

— Oarecum.

— În care? Dacă nu-i secret, bineînțeles.

— In „tărășenia" Galița.

— Ce-a mai făcut ticălosul ăla?

„Chiar nu știe?" — gîndi Teo admirîndu-i statura zveltă, impunătoare, care degaja forță și agilitate și mirîndu-se cum de izbutise să-i țină piept în încăierarea de adineauri.

— A fost ucis — zise cu un aer indiferent.

Dragan rîse.

— Îți arde de glume.

— Cîtuși de puțin.

— Cine i-o fi făcut-o?

— Dacă aș ști n-aș mai fi acum aici.

— Înțeleg. Ai aflat că mă certam cu el, mai mult încă, ai aflat că de cîteva ori ne-am și bătut și crezi că eu...

Fața curată și frumoasă i se strîmbă de parcă cineva i-ar fi trecut pe sub nas o sticluță cu un lichid urît mirositor.

— Ştiu că nu-l înghiţeai pe Galiţa — zise Teo aşezîndu-se într-un fotoliu scund, care îl silea să stea mult înclinat pe spate şi cu picioarele întinse, o poziţie comodă, dar caraghioasă — ştiu de ce nu-l înghiţeai, ştiu cu cine şi unde te aflai în seara în care a fost ucis, ştiu tot ce ai făcut acolo. Deci nu despre asta vreau să discutăm.

— Atunci despre ce?

— Despre Pelitjean, să zicem. Ce părere ai despre el?

— Un excroc... Un păduche... Un... Un... Cum să-ţi spun să mă înţelegi mai bine? Dacă aş fi nevoit să plec cu barca pe mare, într-o călătorie lungă şi mi-ar trebui însoţitor, l-aş lua pe oricare altul în afară de Petitjean. La cea dintîi primejdie e în stare să-ţi dea una în cap şi să te arunce în apă, numai să se salveze. L-aş prefera chiar şi pe Galiţa, cu toate certurile şi bătăile noastre. Era inteligent şi capabil şi în sinea mea îl stimam. Dacă s-ar fi purtat corect, loial, cu sora mea, am fi fost buni prieteni.

— Am auzit că îl tapa de bani.

— Petitjean? Parcă numai pe el? Şi pe mine şi pe toţi ceilalţi. Se apleacă la urechea ta şi-ţi şopteşte: „Dă-mi zece lei să ling o bere" sau: „Dă-mi o sută. Am o combinaţie şi nu vreau să o scap. Sărut mîna". Cineva l-a poreclit Milogul şi porecla i se potriveşte de minune. Aştept a doua întrebare.

Teo îi arătă piatra de inel.

— O cunoşti?

— Chiar foarte bine.

Avusese un inel cu o astfel de piatră. Îl cumpărase din Suedia, unde fusese cu naţionala de

fotbal — îi plăcuse forma originală, ciudată, a pietrei — şi îl vînduse, la cîteva zile după întoarcere, lui Raul Blănaru, un bătrîn amărît şi de treabă, fost bijutier, acum pensionar şi înfocat suporter al echipei locale „Juventus". Locuia în blocul vecin, erau prieteni — atît cît le îngăduia vîrsta, se înţelege —, înaintea fiecărui meci vine aici, întotdeauna vinerea seara, la aceeaşi oră, îi aduce portocale ori ciocolată ori prăjituri aromate, care se topesc în gură, făcute în casă, după o reţetă ştiută numai de nevastă-sa, cunoaşte la perfecţie toate echipele din prima divizie, în care juca şi „Juventus", intuieşte, ca un veritabil antrenor, intenţiile lor tactice, îl sfătuieşte cum să-l dribleze pe Dinu sau cum să se ferească de „măcelarul" Nicola şi capătă, în schimb, amănunte inedite, de regulă neimportante, din viaţa jucătorilor, pe care el le difuzează, înflorindu-le şi sporindu-le astfel semnificaţia, a doua zi, la cafeneaua „Globus".

Însă cea mai mare bucurie a lui Raul Blănaru era aceea de a merge la stadion, în ziua meciului, cu autobuzul care îi ducea pe jucători. Dragan ştia asta şi, în pofida opoziţiei înverşunate a antrenorului, îl lua deseori în autobuz, îl aşeza în dreapta sa, lîngă geam şi în sfertul de oră, cît dura drumul de la club la teren, îl studia cu coada ochiului. Raul Blănaru stătea ca un şcolar cuminte, strîngînd sub braţ un clopot cît o căciulă, asculta glumele băieţilor fără să schiţeze un gest, numai ochii îi rîdeau veseli, iar chipul palid şi zbîrcit i se îmbujora ca şi cum ar fi împrumutat ceva din bucuria şi tinereţea celor din jur.

— Vreau să-l văd — zise Teo.

— Un telefon și în zece minute e aici. Dacă-mi promiți că nu-l iei tare.

Mic, slab, zbîrcit ca o iască și îmbrăcat într-un palton maro, cu guler de catifea neagră, Raul Blănaru își făcu apariția turuind ca un crainic: „Mircea Dragan primește mingea la centrul terenului, fentează un adversar, doi, trei, patru, formidabil, pătrunde în careu, șut cu stîngul, gool! Salut, Mircea". Zărindu-l pe Teo tăcu, zise încet „scuzați" și întoarse spre Dragan ochii întrebători. Acesta făcu prezentările de rigoare.

Discutară mai întîi despre vreme — iarna venise tîrziu, dar numai în două zile acaparase totul, dornică parcă să recupereze timpul pierdut — apoi despre cantonamentele plictisitoare, inutile, pe care trebuia să le suporte Dragan înaintea meciurilor importante, despre apropiata lui plecare cu lotul național într-un lung și dificil turneu în Brazilia, rememorară victoriile senzaționale obținute de Ilie Năstase pe cele mai vestite terenuri de tenis din America, Anglia, Franța, Spania, Italia („Cel mai bun tenisman al lumii, fără discuție" — conchise Raul Blănaru, cu admirație) și, în cele din urmă, ajunseră și la chestiunea care îl interesa în chip deosebit pe Teo: piatra rubinie, în formă de stea în șase colțuri, fusese la inelul pe care el, Raul Blănaru, îl cumpărase, cu un an în urmă, de la Dragan. Nu exista nici un dubiu în acest sens, o alta asemănătoare nu mai văzuse cu toate că umblase toată viața cu pietre prețioase. Era, probabil, un unicat, deci cu atît mai valoroasă și regreta sincer că n-o păstrase pentru sine, nu pentru a se fuduli cu ea, doamne ferește, ci, pur și simplu, pentru a o privi din cînd în cînd.

— Merită — spuse în încheiere. Poţi să mă crezi.

— Da — aprobă Teo. Cui aţi vîndut inelul?

— Unui domn. Nu ştiu cum îl cheamă. Niciodată nu mi-am întrebat clienţii cine sînt. De ce să-i întreb? Eu tot atîta cîştigam. Am dreptate?

— Vă mai amintiţi cum arăta?

— Mic, negricios, bine îmbrăcat, cu o barbă mare, neagră.

— L-aţi recunoaşte?

— Cum să nu?

— Chiar şi fără barbă?

— Chiar şi fără. Am ochi buni şi în afară de asta s-a tocmit atîta, încît să vreau şi n-aş putea să-l uit. Eu i-am cerut un preţ mai mare, cum se cere de obicei, să am de unde scădea. El s-a înfuriat de parcă i-aş fi băgat mîna în buzunar şi m-a făcut potlogar, ticălos şi speculant. Atunci m-am înfuriat şi eu şi i-am zis: „Ce te superi aşa, mă rog? Ţi-am cerut un preţ. Dacă vrei dai, dacă nu, nu. Ţi-am furat ceva cu vorba? Uite că nu mai vînd nimic. Gata, s-a închis prăvălia". Inelul era, însă, pe degetul lui şi mai-mai să plece cu el cu tot fără să-mi dea un ban. „Reclamă-mă dacă îţi dă mîna"! Aşa zicea şi mă împingea de lîngă uşă, să iasă. Noroc c-a intervenit domnul Galiţa. Altfel...

— Veniseră împreună?

— Da şi tot împreună au plecat. Erau prieteni.

— Ce vă face să credeţi că erau prieteni?

— Sînt atît de frecat de viaţă, domnule dragă, încît mi-e suficient să mă uit la cineva ca să înţeleg imediat chiar şi ce gîndeşte.

— Eu ce gîndesc acum, spre exemplu?

— Gîndeşti că ţi-am dat o informaţie preţioasă, dar nu vrei să mi-o spui. Nu-i nimic, eu nu mă supăr. De ce să mă supăr ? Poate că aşa e bine.

— Poate — făcu Teo evaziv.

În sinea lui recunoştea însă că Raul Blănaru avea dreptate. Piatra de inel se dovedise mai folositoare decît crezuse la început : pusese exact la locul ei o verigă într-un lanţ, căruia îi mai trebuia foarte puţin să devină întreg. Zise :

— V-aş ruga să-mi faceţi o vizită la hotelul „Perla".

— Cînd ?

— Deseară pe la şapte. Camera trei sute nouăsprezece.

— Dacă trebuie...

XXVIII

În holul hotelului îl aştepta Carmen : înaltă, elegantă, frumoasă.

— E un bar la etajul doisprezece — sugeră ea.

La ora aceea, barul — mese şi scaune joase, lumină difuză, o trompetă cîntînd în surdină — era gol. Barmanul, un tip între două vîrste, chel cu desăvîrşire şi cu un zîmbet profesional încremenit pe buze, îi conduse politicos la o masă lîngă fereastră, de unde puteau admira în voie panorama oraşului.

— Era masa lui Rem — şopti Carmen aşezîndu-se.

— Ca de obicei ? — întrebă barmanul făcîndu-i complice cu ochiul.

— Nu. Un whisky mare, Johny Walker.

— Două — interveni Teo — un pachet Dunhill şi cafele.

— Filtru sau pe nisip?

— Pe nisip.

— Poţi să-mi spui pe nume. Îmi face plăcere — zise Carmen după ce plecă barmanul.

— Bine, am să-ţi spun pe nume.

— Nu pari de la miliţie. Ieri, cînd mi-ai spus am avut impresia că glumeşti şi, dacă vrei să ştii, nici acum nu mi-e uşor să cred. Pari mai curînd un student în practică sau...

Teo surîse.

— Eşti amabilă.

— Deloc. Spun exact ce gîndesc. Joc teatru numai pe scenă, nu şi în viaţă. Nu toţi actorii sînt cabotini.

Barmanul aşeză, pedant, pe măsuţa neîncăpătoare, ceea ce comandaseră, spuse, graseind ca franţujii de cea mai autentică spiţă: „Barul nostru vă urează petrecere frumoasă" şi se întoarse îndărătul tejghelei.

„Dacă repet comanda, rămîn lefter" — gîndi Teo amintindu-şi că mai avea în buzunar numai două sute de lei şi încă nu era sigur că va încheia ancheta în ziua aceea.

Băură urîndu-şi reciproc: „Succes în toate", apoi îşi aprinseră cîte o ţigară.

— Cine ţi-a făcut asta? — întrebă Carmen atingînd cu degetul mic, fin şi fragil ca un lujer de floare, ochiul învineţit şi umflat al lui Teo.

— M-am lovit.

— Nu-i adevărat. Te-a lovit cineva. Dacă aş avea putere, i-aş trimite pe toţi huliganii de teapa ăstuia în carierele de piatră.

— O, eşti prea severă. E un fleac, trece repede.

— Îmi repugnă violenţa.

— Şi mie, dar uneori n-am cum s-o ocolesc.

— Riscurile meseriei.

— Exact — acceptă Teo. Trase adînc din ţigară, eliberă fumul într-o parte, adăugă : Ai fost ieri în apartamentul lui Galiţa. Să nu negi, că n-am să te cred

— N-am să neg — răspunse ea, jucîndu-se cu bricheta de aur, o bijuterie ingenioasă şi scumpă, care reprezenta copia fidelă a unui vapor cu zbaturi de la mijlocul secolului trecut. Rotirea timonei producea scînteia, iar coşul servea drept orificiu pentru flacără.

— Ai căutat ceva ?

— Nişte scrisori.

— Ale tale ?

— Către Rem.

— Le-ai găsit ?

— Le-am găsit, iar acasă le-am şi pus pe foc. Erau atît de intime şi desperate, încît ajunse în mîna unui străin puteau să mă compromită. Dar nu despre asta vreau să-ţi vorbesc acum, ci despre cu totul altceva.

— Te ascult.

— În apartamentul lui Rem era o dezordine de nedescris. Nici un lucru. . .

— Nu era la locul lui. Cunosc. Treci peste asta.

— Cînd am văzut mi-a venit să fug. Scrisorile erau însă mult prea importante pentru mine. Am rămas, deci, şi am început să le caut. La un moment

dat am auzit, undeva în spatele meu, un foşnet. Mărturisesc că şi pînă atunci îmi fusese frică, o frică teribilă şi că avusesem în permanenţă senzaţia că cineva mă urmăreşte. Însă foşnetul acela m-a paralizat, literalmente. Am întors totuşi capul şi am zărit în hol silueta unui bărbat. Stătea acolo, ascuns în întuneric şi mă privea. Am scos un ţipăt şi am leşinat. Mi-am revenit după vreo zece-cincisprezece minute. Omul plecase. Probabil acum gîndeşti că totul n-a fost decît o plăsmuire a simţurilor mele încordate, că spaima naşte himere, dar eu sînt sigură că nu m-am înşelat, absolut sigură.

— După ce ai ieşit din bloc, nu te-a acostat nimeni?

Carmen îl privi nedumerită şi el se simţi obligat să precizeze:

— Vreau să spun, nu te-a oprit nimeni să te întrebe cît e ceasul sau mai ştiu eu ce?

— Ba da. Pe aleea care duce spre parc m-a oprit un lungan şi m-a întrebat care-i blocul Z? I-am răspuns că nu ştiu şi am trecut mai departe. Crezi că are vreo legătură?

— Nu cred — răspunse Teo repede.

Sorbi din cafea. Era subţire, fără gust, bună să te speli cu ea pe picioare. Aruncă o privire piezişă spre barman. Acesta îşi arboră grabnic zîmbetul de serviciu şi se înclină cu deferenţă.

Carmen continua să se joace cu bricheta. O aprindea şi o stingea, gesturile ei erau precipitate, nervoase, spaima pe care o încercase în apartamentul lui Galiţa i se furişase din nou în suflet şi se încăpăţîna să rămînă acolo.

— Vreau să-ți mai spun ceva — zise aplecîndu-se spre Teo. Cred că e important.

— Știu.

— Da ?

— Altfel nu veneai. Era suficient un telefon „N-am nimic de adăugat. Îmi pare rău". Cam așa mi-ai fi spus.

— M-ai fi crezut ?

— Nu. Ai fost atît de apropiată de Galița, încît e imposibil să nu știi mai multe decît toți ceilalți.

Ea zîmbi amar unei amintiri îndepărtate.

— Oh, dacă m-ar fi ascultat — murmură. Dacă m-ar fi ascultat. Într-o bună zi Rem mi-a spus că un prieten manifesta un interes suspect față de munca lui de la uzină. Făcea niște cercetări, nu știu despre ce anume era vorba, însă după cîte am înțeles ajunsese la concluzii extrem de importante, o noutate pe plan mondial. Avea o fantezie extraordinară, care îl ajuta să găsească cele mai neașteptate, mai spectaculoase soluții tehnice. Era renumit prin asta, avea chiar medalii și diplome...

— Vorbea des despre ceea ce făcea el la uzină ? Îi plăcea să se laude ?

— Nu. Se mira și se amuza cel dintîi de ce era în stare să facă, însă nu se lăuda. Mie, spre exemplu, mi-a spus doar că e o treabă de milioane. Atît. N-am insistat pentru că tot nu aș fi înțeles mare lucru. În schimb, prietenul acela al lui îl căuta mereu, îl invita acasă și niciodată nu uita să-l întrebe : „Cum îți mai merge treaba ? Ce rezultate au dat experiențele" ? Și așa mai departe.

— Nu-i făcea și el vizite lui Galița ?

— După cîte ştiu, nu. Lui Rem, interesul acesta subit i s-a părut ciudat. L-am sfătuit să se ducă şi să spună acolo unde trebuie. A sărit ca ars: „Cum o să mă duc? a zis. Dacă nu-i decît o impresie a mea?" Sîmbătă seară, cum am intrat în apartament, s-a lungit pe pat fără să-şi scoată paltonul. Era palid şi exclama uimit: „Ce chestie! Ce chestie!" Mi-am dat seama că i se întîmplase ceva grav, foarte grav şi nu m-am lăsat pînă nu mi-a spus: tipul îi făcuse, în cursul după-amiezii, nişte aluzii destul de transparente.

— Ce aluzii?

— Că inteligenţa lui nu-i plătită cum trebuie, că în alte ţări oameni ca el au vile şi maşini luxoase şi bani la discreţie şi femei şi că el însuşi ar putea avea toate acestea chiar aici, la noi, dacă ar fi isteţ şi şi-ar vinde marfa în condiţii infinit mai avantajoase. Clienţi sînt, numai el să spună *da* şi treaba se face cît ai clipi. Rem pricepuse despre ce era vorba, dar voia să se convingă şi de aceea a întrebat: ce marfă poate vinde el? Celălalt l-a sfătuit să se gîndească puţin şi găseşte el singur ceea ce ar putea vinde. Nu i-a spus-o direct, dar era limpede că voia concluziile ultimelor cercetări. Îl ştia pe Rem mînă spartă, veşnic în criză de bani şi era sigur că nu va da greş.

— Interesant. Cum a reacţionat Galiţa?

— S-a prefăcut în continuare că nu pricepe şi a plecat. Era hotărît să se ducă luni dimineaţa la securitate, să spună totul.

— De ce tocmai luni?

— Voia să discute cu un anume maior Iuga. I-a telefonat sîmbătă seară, pe la unsprezece, de la mine. Întîi acasă, pe urmă la serviciu. I s-a răs-

puns că e plecat și poate fi găsit abia luni. Am intuit că orice întîrziere se poate întoarce împotriva lui și l-am rugat, l-am implorat, să stea de vorbă cu altcineva. Ce importanța avea cu cine vorbește? A zis că așteaptă să se întoarcă Iuga, e mai bine așa, știa el ce face. Sînt convinsă că între moartea lui Rem și discuția cu prietenul acela al lui este o legătură. Nu se poate să nu fie. Oh, dacă m-ar fi ascultat, dacă m-ar fi ascultat...

Teo își aprinse o altă țigară.

Bănuiala care îi încolțise în minte în clipa cînd văzuse agenda lui Galița, plină cu formule chimice, se confirmase mai curînd decît se așteptase. Acum totul era limpede.

— Cine-i omul? — întrebă calm.

Spre dezamăgirea lui, Carmen nu știa nici cum îl cheamă, nici cu ce se ocupa și nici măcar unde se întîlnise sîmbătă după-amiază cu Galița.

— Nu i-ai văzut niciodată împreună? — insistă Teo.

— O singură dată, i-a răspuns ea. Discutau la un colț de stradă, lîngă teatru. A plecat foarte grăbit, înainte de a ajunge eu la ei. Am avut impresia că mă zărise și prezența mea îl deranja.

— Bineînțeles. Cînd a fost asta?

— La începutul lui septembrie. Știu precis pentru că abia începusem repetițiile după vacanța de vară.

— Descrie-mi-l. Cît de cît.

— Scund, brunet, nu prea arătos la chip.

— Purta barbă?

— Da. O barbă deasă, neagră.

— De unde știi că el i-a propus afacerea aceea lui Galița și nu altul?

— De la Rem. Cînd mi-a spus că unul dintre prietenii lui i se pare suspect, l-am întrebat care anume? „Bărbosul ăla, cu care m-ai văzut odată, discutînd lîngă teatru" — mi-a răspuns el agasat.

— Mulțumesc, Carmen.

— O să-ți folosească ce ți-am spus?

— Sper. Mai vrei un whisky?

Ea dădu din cap în semn că da.

„Termin sigur astăzi" — gîndi Teo și chemă barmanul.

XXIX

— În sfîrșit! — zise Victor.

Stătea de-a curmezișul patului, cu capul sprijinit de tăblia capitonată și picioarele pe un scaun.

— Ai venit de mult? — întrebă Teo dezbrăcîndu-și paltonul.

— De vreo oră. Ce ai la ochi?

— O amintire de la Dragan.

— Bravo! Cum stăm?

Teo recapitulă tot ce făcuse în cursul dimineții, insistînd în special asupra discuției cu Carmen.

— Nemaipomenit! — spuse Victor. Unde dai și unde crapă!

— Într-adevăr. Ție cum ți-a mers?

— Bine mersi.

— Dă-i drumul!

Victor își răsfoi caietul de însemnări.

— S-o luăm crescendo — zise clipind șiret. Deci administratorul de la han — șase luni închi-

soare. Motivul: a intrat călare într-o crîşmă din Filioara, un sat de lîngă Ostra, i-a pus calului, pe tejghea, un braţ de lucernă, iar el s-a apucat de băut, aşa călare cum era. După un timp, dobitocul s-a bălegat şi consumatorii au sărit cu gura: „Scoate-ţi, măgarule, mîrţoaga afară, ce-i aici grajd?". Administratorul s-a supărat foc şi a început o alergătură de toată frumuseţea prin crîşmă. El călare, ceilalţi pe jos. Singurul nealins a scăpat vînzătorul, care s-a ascuns după tejghea. Figură mare administratorul ăsta! L-am bifat.

— La „Lîna de aur" ai fost?

— Fost. Directorul şi inginerul şef — păreri excelente despre Galiţa. Ireproşabil din punct de vedere profesional. La fel scrie şi în caracterizare. E pe masă. În ultimul an a pus la punct un nou procedeu de polimerizare. O chestie grozavă. A lucrat împreună cu cîţiva ingineri şi tehnicieni, însă el era omul cu idei, sufletul. Ultimele experienţe trebuiau să aibă loc după întoarcerea lui din concediu. Le-am spus că nu se mai întoarce. Surpriză mare.

— Ţi-ai notat numele celor cu care lucra?

— Notat.

— E şi Petitjean între ei?

— Nu. De ce?

— Nu-mi place tipul. Continuă!

— Formulele din agenda lui Galiţa reprezintă o parte din concluziile cercetărilor. Cînd le-au văzut, cei doi au căzut în fund. Nu-l credeau atît de imprudent. Voiau să-mi ia agenda pe motiv de secret ştiinţific. Staţi, maeştrilor, le-am spus. Lăsaţi-o la noi un timp. E în mîini bune. După cum vezi, lucrurile se leagă frumos.

— Da. Altceva ?

— Stai jos şi ţine-te bine. Urmează o bombă de calibru greu : electricianul a fost găsit.

— Unde ? — se precipită Teo.

— Într-o baracă părăsită, la periferia oraşului.

— E-n ordine.

— S-o crezi tu. Nu ne mai poate fi de nici un folos. Cineva a avut grijă să-l strîngă de gît. Au fost chemaţi paznicul şi administratorul de la han, pentru recunoaştere. L-au recunoscut. E el, nu mai încape nici o discuţie. L-am bifat.

— Păcat — oftă Teo mohorît. Mare păcat.

„Te înveselesc eu urgent" — gîndi Victor. Zise :

— Pînă să-mi aducă arhivarul dosarul administratorului, am tras o scurtă ochire — cum ar spune căpitanul Movilă — prin altele şi mi-am notat nişte declaraţii ale inculpaţilor sau martorilor, să mori de rîs, nu alta. Ascultă : „De ameninţat, înjurat şi insultat nu recunosc, dar scroafă am făcut-o" ; „Numita Filofteia Răciulea, din Fundul lui Bogdan, a mîncat căpşuni excitante de la pîrîtul Ursu Neculai şi a născut pe copilul Ion" ; „Nu-i adevărat că am un caracter urît. Poate să spuie toţi care mă cunoaşte că n-am avut în viaţa mea nici un fel de caracter" ; „Deşi căsătorit căuta pe orice cale să mă întîlnească. În aceste întîlniri el a căutat o răzbunare contra mea şi din această răzbunare m-am trezit gravidă".

Victor interpreta textele, găsea pentru fiecare vocea şi intonaţiile potrivite.

— Să-ţi mai citesc ? — întrebă.

— Citeşte !

— „Domnule președinte și onorată instanță. Am vorbit un an cu soția mea și înainte de căsătorie am întrebat-o de situația cinstei ei. Ea mi-a răspuns că da. Însă după cununia civilă nu a vrut să trăiască cu mine în nici un fel și chip pînă la căsătoria religioasă și nuntă. I-am explicat de-a mărunțelul că nu nunta e totul, că asta e ceva mistic față de culcarea noastră, ea cu mine, dar ea m-a mușcat de ureche și a fugit și mi-a făcut tot felul de fițe. Să trăiți".

Și una în dialog :

Martorul : „La un moment dat mergea pe șosea un om și o femeie".

Președintele : „Dar femeia nu-i om ?".

Martorul : „Da, așa e, mergea o femeie și un om".

— Veselie mare prin tribunale — zise Teo cutremurîndu-se de rîs.

— Grozavă — întări Victor vesel, nu atît de ceea ce citise, cît de faptul că izbutise să-l smulgă pe Teo din mîhnirea pricinuită de moartea electricianului.

Treptat veselia trecu.

Teo își aprinse o țigară. Rîsul îl reconfortase ca un duș, se simțea bine și era nerăbdător să verifice încă o dată, pe îndelete, tot ce aflase pînă atunci, să închege, meditînd în liniște, fragmentele aparent disparate într-un întreg și astfel să facă, în sfîrșit, și pasul care îi mai rămăsese pînă la capătul drumului.

Victor avea, însă, chef de vorbă. Își imagină cum îi vor felicita colegii cînd vor afla cît de rapid și de bine rezolvaseră cazul Galița („Un caz greu, chiar foarte, foarte, să lăsăm modestia la o

parte şi să recunoaştem"), plasă două glume cam pipărate, povesti cum întîlnise, dimineaţa, într-o staţie de autobuz, el, cel mai chipeş şi mai destoinic poliţist din toate timpurile, cea mai frumoasă femeie din toate timpurile, reproduse ce zisese ea, ce zisese el, iar în final anunţă solemn :

— Diseară am întîlnire. Mă iubeşte. Ce baftă pe mine, gîndeşte-te !

— Mă gîndesc. Apropo : se spune că în gîndire există o fărîmă de dumnezeire. Hai să verificăm.

— Eu sînt sigur că există. Aşa că mă culc.

Plonjă în pat, cu mîinile înainte, ca un înotător, se foi un timp căutîndu-şi poziţia cea mai comodă, o găsi, în sfîrşit şi adormi.

Teo îi fu aproape recunoscător. Reluă totul de la capăt, fără grabă, recompuse cu precizie chipuri, gesturi, voci, elimină ceea ce nu i se părea important, revelator. Răsfoi apoi agenda lui Galiţa. Formulele chimice erau la fel de impenetrabile ca atunci cînd le văzuse pentru prima oară, dar una dintre caricaturi îl făcu să tresară. O privi stăruitor, pînă începură să-l doară ochii.

„El e — gîndi mirat că nu observase de la început asemănarea. Nu poate fi altul".

Galiţa desenase cu propria-i mînă chipul celui care avea să-l ucidă.

Pasul hotărîtor fusese făcut. O moleşeală plăcută îi cuprinse trupul, părea că toată oboseala adunată în ultimele zile şi nopţi se cernea ca o ninsoare blîndă pe ochii lui, pe frunte, pe păr, pe buze, pe umeri, troienindu-l.

— Alo ! — auzi ca prin vis o voce slabă şi îndepărtată.

Raul Blănaru stătea lîngă uşă, cu bastonul în mîna dreaptă şi căciula în stînga.

— Poftiţi — zise Teo ridicîndu-se.

Întinse pe masă o duzină de fotografii, toate înfăţişînd busturi de bărbaţi de aceeaşi vîrstă — douăzeci şi opt — treizeci de ani — cu şi fără barbă. Zise :

— E şi fotografia omului căruia i-aţi vîndut inelul. Vreau să-mi spuneţi care-i ?

Raul Blănaru îşi şterse ochelarii cu capătul fularului, apoi şi-i puse pe nas şi se aplecă asupra mesei.

— Asta — spuse trăgînd cu degetul arătător una din fotografii.

— Da — confirmă Teo. Mai e una.

— Tot cu barbă ?

— Fără.

— Un moment, un moment. O găsesc eu, nici o grijă.

Cercetă fiecare fotografie în parte.

— Am impresia că mai sînt încă două — zise. Una din faţă şi alta din profil.

— Să le vedem.

Raul Blănaru trase spre marginea mesei cele două fotografii.

— Este ?

— Este — recunoscu Teo.

— Ochi buni, nu ţi-am spus ?

— Foarte buni. Vă rog să nu vorbiţi absolut nimănui despre treaba asta. Nici măcar lui Dragan. Îmi promiteţi ?

— Dacă trebuie...

Înţelese că vizita se încheiase. Plecă.

Cinci minute mai tîrziu sună telefonul.

Teo ridică receptorul.

— Alo ?

În loc de răspuns auzi lătratul unui cîine, pe fondul sonor, abia perceptibil, al unei melodii de jaz Puse receptorul la locul lui, căută febril în cartea de telefon, notă un număr pe colţul unui ziar şi se repezi spre patul lui Victor.

— Scoală ! — strigă zgîlţîindu-l violent.

— Ce naiba mă trezeşti şi tu exact cînd visam ? Se făcea că era un drum pe care trecea o căruţă de femei grozav de frumoase. Rîdeau şi-mi făceau semne şi căruţa avea, în loc de roţi, pălării roşii, cu borurile mari.

— Fă numărul ăsta la telefon. Întrebi : casa Apostol ? Pe urmă spui : greşeală, te scuzi şi închizi. Ţii receptorul în aşa fel, încît să aud şi eu.

— De ce nu telefonezi tu ?

— Imi cunoaşte vocea. Nu mai trage de timp ! E important.

Victor formă numărul.

La capătul celălalt al firului, cineva spuse. „Nu" şi închise furios telefonul.

— OK — făcu Teo bucuros.

— Cine a fost ?

Teo îi arătă fotografiile alese de Raul Blănaru.

— Domnul.

— Am vorbit, deci, cu omul nostru — zise Victor. Ce onoare ? Mai mergem la Carmen Dragan ?

— Chiar acum — răspunse Teo strecurînd fotografiile în buzunar. Ultima probă sau, mai exact, una suplimentară.

XXX

Începuse o zi nouă, dincolo de fereastră orașul își relua, treptat, existența trepidantă. Se aprindeau și se stingeau lumini, oamenii năvăleau în stradă, treceau unii pe lîngă alții grăbiți, fără să se salute, împinși parcă, spre treburile lor, de arcuri invizibile.

În pofida speranțelor sale, Teo dormise prost, se trezise de cîteva ori lac de sudoare, așteptase cu nerăbdare să vină dimineața. Se ridicase din pat cu capul greu și tulbure ca după o beție cruntă. Stătuse sub duș aproape o jumătate de oră. Biciuit de torentul de apă rece, trupul își recăpătase vigoarea obișnuită, mintea i se limpezise.

— Ras, tuns și frezat — anunță Victor ieșind din baie cu pieptul gol și prosopul pe gît, ca boxerii cînd urcă în ring.

Băură cîte un nes, fumară, discutară despre lucruri fără nici o legătură cu ancheta.

La zece fără cinci minute intră în cameră un bărbat de statură mijlocie, cu înfățișarea unui funcționar de rang mijlociu de la Banca Națională.

— Salut băieți! — zise ca și cînd i-ar fi cunoscut de cînd lumea. Voi m-ați căutat aseară?

— Noi — răspunse Victor.

— Cînd v-am văzut era cît pe ce să cred că am greșit camera. Acum totul e-n ordine. Sînt maiorul Iuga. Sper că nu e nevoie să mă legitimez.

— Ba da — spuse Teo ferm.

Iuga rîse ca de o glumă bună.

— Vigilența înainte de toate. Poftim legitimația.

Își dezbrăcă paltonul și rămase într-un costum maro, nu prea nou, cu linii discrete albastre-verzui.

Incălecă un scaun, își sprijini coatele de spetează. Continua să rîdă.

Teo îi înapoie legitimația.

— Nu e falsă cumva ? — zise Iuga malițios și fără să aștepte răspunsul adăugă : Nici eu nu știu mare lucru despre voi și cu toate că nu păreți a fi ceea ce pretindeți vă cred pe cuvînt. Care-i baiul ?

— Am fost trimiși să rezolvăm un caz — începu Teo. E vorba despre o crimă întîmplată duminică.

— Și ? L-ați rezolvat ?

— Da.

— Felicitări. Ați arestat criminalul ?

— Asta o s-o faceți dumneavoastră cînd veți crede că e necesar.

— Noi ? De ce ?

— Pentru că cel ucis e Remus Galița.

— Inginerul de la „Lîna de aur" ?

— El. Sîmbătă seara v-a telefonat și la serviciu și acasă. Voia să vă vorbească neapărat. Numai și numai dumneavoastră. Am înțeles că vă cunoașteți.

— Îl cunoșteam, într-adevăr. Am fost, un timp, vecini de apartament. Sîmbătă seara, zici ? Eram plecat. De ce l-au ucis ?

— Spionaj industrial.

Iuga îl privi neîncrezător. Rîsul îi pierise, devenise grav.

— Sigur ?

— Absolut. Am verificat. Galița descoperise, în ultima vreme, o nouă metodă de polimerizare...

— Mult mai simplă şi de mare eficienţă economică — preciză Victor.

— Cel puţin aşa susţin cei de la uzină şi noi n-avem nici un motiv să nu-i credem — continuă Teo. El nu obişnuia să se laude cu treaba asta. Nu i-a spus despre ce e vorba nici măcar lui Carmen Dragan, care-i era logodnică sau cam aşa ceva. Cu toate acestea, un prieten al său aflase cu ce se îndeletnicea, îi aţinea mereu calea şi-l trăgea de limbă : ce-ai mai făcut, ce-ai mai dres, cum e asta, cum e cealaltă ? Lui Galiţa i s-a părut suspect şi...

— Am vorbit cu el săptămîna trecută, miercuri sau joi — îl întrerupse Iuga. Nu mi-a spus nimic.

— Voia să se convingă. Se temea că totul nu-i decît o simplă impresie a lui. Sîmbătă, prietenul acela i-a sugerat că ar putea vinde concluziile cercetărilor pe o sumă foarte mare. Galiţa s-a prefăcut că nu înţelege aluzia, însă probabil nu şi-a jucat prea bine rolul, celălalt a înţeles că pierduse partida şi a doua zi l-a lichidat.

— S-a convins prea tîrziu — spuse Iuga încet. Îmi pare rău, foarte rău. Dacă era mai prudent... Dacă mă găsea... Dacă ar fi spus la timp ceea ce ştia... Oricărui om de la noi... De ce numaidecît mie... Ca să vezi de ce amănunte depinde uneori viaţa unui om...! În sfîrşit... Lamentările nu ne sînt de nici un folos. Sînteţi amîndoi la curent cu chestiunea, da ? Bine. Atunci vom face aşa : unul îmi povesteşte *ce* şi *cum*, iar celălalt întocmeşte un raport scris. Cîştigăm timp şi, oricum, nu vă pot asculta pe amîndoi deodată. De acord ?

Victor îşi trase un scaun lîngă masă. Nu-i ardea de scris, dar nu avea încotro. Meritele lui Teo în rezolvarea cazului erau mai mari decît ale sale şi

ar fi fost nedrept și nedemn ca el, Victor, să se bage acum în față și s-o facă pe grozavul.

— Am un stil cam telegrafic — zise așezîndu-se.

— Cu atît mai bine. Esențialul e să se înțeleagă.

— Cîte pagini să fie ?

— Trei-patru.

— Atît de mult ?

— Mă rog, cît îți iese — se învoi Iuga. Iar noi — continuă întorcîndu-se spre Teo — s-o luăm metodic, de la capăt. Așadar...

Teo rememoră principalele etape ale anchetei : Audia, hanul „Jderul", Ostra, Dragalina, din nou Ostra, insistă asupra fiecăruia în parte străduindu-se să scoată în evidență tot ceea ce l-ar fi ajutat pe Iuga să înțeleagă exact cum stau lucrurile.

— Și la Ostra ați găsit, în sfîrșit, criminalul — pronostică Iuga.

Teo clătină din cap.

— Nu. Criminalul era la Audia.

Iuga făcu ochii mari.

— Gabriel Mera ?

— Exact.

— Interesant, chiar foarte interesant. De cîteva ore Mera e și în atenția noastră. A fost racolat de un tip despre care știm de mult ce afaceri învîrte.

Teo își aprinse la repezeală o țigară, iar Victor se opri din scris.

— Totuși — urmă Iuga — eventualitatea ca Mera să fie ucigașul mi se pare imposibilă. În afară de cazul în care nu-i cumva nebun. Pentru că, trebuie să recunoști, numai un nebun e în stare

să omoare un om și pe urmă să reclame la primul post de control.

— Nu-i deloc nebun. Dimpotrivă, gîndise totul foarte bine — îl contrazise Teo.

— Da?

— La început și mie mi-a fost greu să accept ideea. Mi se părea împotriva oricărei logici. Faptele demonstrează însă că el e criminalul.

— Te ascult, dar să știi, ți-o spun de la bun început, nu mă las prea ușor convins — îl avertiză Iuga.

— Am suficiente argumente.

— Să le auzim.

Teo respiră profund, ca înainte de start. Zise:

— L-a ucis pe Galița undeva pe aproape de *Bachus*. Dacă nu ningea aș fi găsit cu siguranță locul, poate chiar și bara de metal cu care l-a lovit. Apoi l-a deghizat, i-a îngropat hainele sau, mai curînd, i le-a ars, l-a urcat în mașină și s-a întors acasă, la Sagna, unde și-a ras barba. O precauție în plus.

— Ce te face să crezi că și-a ras-o după?

— Duminică după-amiază, la Bachus, Ion al lui Panaite l-a văzut cu barbă. A doua zi, la postul de control Audia Nord, n-o mai avea.

— Poate la *Bachus* a fost altul.

— Nu. Tot Ion al lui Panaite mi-a declarat că tipul cu care a plecat și în mașina căruia s-a urcat Galița semăna cu Ștefan Velisarie. Îi cunosc pe amîndoi și pot să vă spun că seamănă, într-adevăr. Amîndoi sînt scunzi, amîndoi sînt bruneți, amîndoi au fața lată, fruntea îngustă și sprîncenele groase, amîndoi purtau barbă neagră. Velisarie o are și

acum. Există, totuşi, între ei o deosebire: Velisarie e mai bine făcut, mai voinic.

— Are vreun alibi?

— Velisarie? Are. A plecat de la *Bachus* înaintea lui Galiţa şi s-a dus la sora lui, de unde n-a ieşit pînă a doua zi dimineaţă.

— Bine. Mai departe!

— Mera a plecat de la Sagna pe la şase după-amiază. Intenţiona să-l ducă pe Galiţa la vreo două-trei sute de kilometri şi să-l arunce undeva, probabil într-un rîu. Sînt destule dincolo de Audia. Pînă să-l găsească cineva, pînă se stabilea cine-i, ar fi trecut mult timp. Mai ales că Remus Galiţa era în concediu, ceea ce înseamnă că nici cei de la uzină, nici vecinii sau prietenii nu i-ar fi reclamat lipsa. Toţi l-ar fi crezut plecat în vreo staţiune sau în una din obişnuitele lui escapade. Avea obiceiul să dispară şi să apară fără să anunţe. În concluzie: cînd ar fi început ancheta propriu-zisă, Mera s-ar fi aflat deja departe. Aţi reţinut, sper, că trebuia să recepţioneze şi să aducă din străinătate şase calculatoare electronice. Nu mă pricep la chimie şi nu-mi pot da seama în ce măsură i-ar fi interesat cercetările lui Galiţa pe cei de acolo. Două lucruri îmi sînt, însă, cît se poate de limpezi: omul nu voia să meargă cu mîna goală şi nu avea de gînd să se mai întoarcă. Iar la sfîrşitul anchetei — prinde orbul, scoate-i ochii.

— Planul nu-i deloc rău — recunoscu Iuga. Nu înţeleg, totuşi, ce l-a determinat să reclame la postul de control?

— Mera îşi elaborase planul pe o observaţie de psihologie elementară: nimeni nu-şi poate închipui că într-o maşină elegantă, condusă de un

domn onorabil, se află un cadavru plecat în excursie. În plus, ştia perfect cum se face controlul pe şoselele aglomerate cum e aceea dintre Ostra şi Audia: „Actele vă rog, mulţumesc, circulaţi!" Spre ghinionul lui, plutonierul care era de serviciu luni dimineaţa, la postul de control Audia-Nord, i-a dat tot planul peste cap.

— Cum?

— Are obiceiul de a-şi băga nasul mai mult decît trebuie în maşinile particulare şi în timp ce discută cu cei dinăuntru scotoceşte peste tot cu ochi de viezure. Aşteptînd să-i vină rîndul la control, Mera a văzut asta şi s-a speriat. O asemenea eventualitate nu fusese prevăzută. Drept urmare şi-a pierdut cumpătul, teama că va fi descoperit îl paralizase şi i s-a părut că singura soluţie salvatoare e să reclame el însuşi. A fost prima şi cea mai gravă dintre greşelile lui.

— Mai sînt şi altele?

— Destule.

— Unde zicea că se duce Mera?

— La părinţi, într-un sat la vreo patruzeci de kilometri de Audia. Voia să le ducă alimente de Anul Nou.

— Ai controlat?

— Nu, dar sînt convins că erau în portbagaj. După ce l-ar fi aruncat pe Galiţa ar fi trecut, într-adevăr, pe la părinţi. Un alibi dacă cineva l-ar fi întrebat unde a fost?

— Mda — făcu Iuga.

— A doua greşeală — anunţă Teo. Tot la postul de control, Mera a afirmat următoarele: La Sagna a luat în maşină doi tineri, pe care i-a dus pînă la hanul „Jderul". Prezenţa acestora repre-

zintă dovada că nu avea cadavrul în mașină. La han au coborît toți trei. Tinerii deoarece voiau să rămînă acolo, iar Mera pentru a se dezmorți și a bea o cafea. Intenționa — după spusele lui — să doarmă la Audia și să-și continue drumul a doua zi dimineața.

În restaurantul hanului au stat la aceeași masă și cei doi tineri i-au plătit cafeaua drept mulțumire că-i adusese. Pe la ora opt fără un sfert, cineva a stins intenționat lumina, atît în han cît și pe șosea, i-a defectat instalația electrică a mașinii să nu poată pleca, iar în cursul nopții, ocrotit de întuneric, i-a făcut cadou cadavrul. Afirmațiile lui Mera sînt exacte, însă numai pînă la un punct.

— Anume.

— Lumina a fost stinsă într-adevăr intenționat și aceeași persoană i-a defectat mașina, dar nu pentru a-i plasa cadavrul.

— Nu ? Atunci pentru ce ?

— Pentru cu totul altceva. Ajung și acolo. Adevărat e, de asemenea, că la han a stat la aceeași masă cu cei doi tineri și aceștia i-au plătit cafeaua. Însă nu el îi adusese, ci altcineva. Mera nu i-ar fi luat nici pentru un munte de aur, deoarece avea cadavrul în mașină încă de la Ostra.

— Deci, cei doi veniseră cu altcineva, dar i-au mulțumit lui Mera. Cum îți explici ?

— Foarte simplu. Veniseră tot cu o Dacie 1300 și tot roșie cum e a lui Mera. Numai că aceasta și-a continuat drumul. Cu chef cum erau, au încurcat mașinile și l-au luat pe Mera drept altul. Confuzia e firească dacă avem în vedere că nu l-au putut vedea bine la față pe omul de la volan. Au urcat

pe întuneric, au coborît pe întuneric, iar pe șosea, după cum știți, mașinile circulă cu plafonierele stinse. Mera a acceptat substituirea — la urma urmei nu avea ce pierde — și a doua zi, cînd s-a văzut la ananghie, a folosit-o în avantajul său.

— Cam fantezistă explicația.

— Deloc. Vă veți convinge imediat. Despre cei doi, Mera a mai spus: „Nu m-au lăsat pînă n-am acceptat să-mi plătească". Am reprodus cuvînt cu cuvînt. Ce rezultă de aici?

— Că a primit banii.

— Perfect. Iată acum și declarația lui Amedeo Nae Zarzu, unul din cei doi tineri, despre omul care-i adusese la han: „A refuzat categoric să primească banii... Profesioniștii nu fac asta". Contradicția dintre cele două declarații e evidentă. Minte Zarzu sau minte Mera? Adevărul e că Mera i-a văzut pe cei doi coborînd din cealaltă mașină la han. N-ar fi exclus să-i fi văzut și cînd au urcat, la Sagna — iar în local a aflat de la ei tot ce dorise. Un singur lucru n-a aflat și nici nu și l-a imaginat. Anume că celălalt refuzase banii. Aici e greșeala...

— Deducții logice, frumoase, inteligente — spuse Iuga — dar insuficiente pentru a susține o acuzație atît de gravă. În sfîrșit... Să mergem mai departe. A treia greșeală... Dacă există.

— Aseară pe la șapte și ceva a sunat telefonul — urmă Teo. Eram aici, în cameră. Am luat receptorul și am spus ca tot omul: „Alo!" Mi-a răspuns un cîine. Lătra, iar în surdină se auzea o melodie de jaz. Știam cine era glumețul. Nu strica, totuși, să mai verific odată. În consecință, i-am întins o cursă. Ca să intre în ea era suficient să

ridice cîteva secunde receptorul. Aşa s-a şi întîmplat. Victor a format imediat un număr şi a întrebat: „Casa Apostol"? Numele nu spune nimic, l-am luat la întîmplare. Omul a spus: „Nu" şi a închis telefonul. Am avut însă destul timp să aud în receptor ritmul îndrăcit al unei melodii de jaz. Era aceeaşi pe care o auzisem puţin mai înainte, doar că intensitatea ei crescuse considerabil. Numărul format de Victor era al lui Mera. De acasă. Concluzia, dealtfel singura posibilă, e aceea că el ne telefonase. Stă la căldurică, ascultă muzică şi se amuză telefonînd. Însă nu oricui. Preferă ofiţerii de miliţie şi pe cei amestecaţi, într-un fel sau altul, în cazul pe care aceştia îl cercetează. Ar proceda astfel dacă n-ar fi implicat el însuşi în cazul respectiv? Prima dată ne-a telefonat în apartamentul lui Galiţa. A întrebat dacă sîntem acolo şi a izbucnit într-un rîs mefistofelic, în stare să-ţi îngheţe sîngele. Bineînţeles, a avut grijă să-şi schimbe vocea. Între timp a descoperit banda de magnetofon, o jucărie modernă, mult mai comodă şi mai sigură. Curios mi se pare că în ambele rînduri a ştiut cu precizie unde ne aflăm, ceea ce mă face să cred că a pus pe cineva să ne urmărească pas cu pas.

— S-ar putea să ai dreptate — spuse Iuga îngîndurat. Bănuieşti pe cineva?

Teo se gîndi la Petitjean, însă nu-i pronunţă numele. Nu avea nici un argument împotriva lui şi, în afară de asta, omul nu-i plăcea. Deci posibilitatea erorii era reală.

— Nu bănuiesc pe nimeni — zise cu părere de rău.

— Nu-ţi fă probleme — îl linişti Iuga. Mera le-a telefonat şi celor pe care i-aţi anchetat?

— Unora.

— Tot din amuzament?

— Nu numai. Am impresia că voia să-i sperie, să-i deruteze, să tărăgăneze cît mai mult ancheta. Avea tot interesul.

La masă, Victor scria încruntat, strîngîndu-şi limba între dinţi. Din cînd în cînd tăia nervos cîte un cuvînt şi rămînea cu ochii aţintiţi în tavan, ca şi cum ar fi căutat acolo altul mai nimerit.

— Merge, merge? — întrebă Iuga.

— Merge — răspunse Victor scurt, fără să-şi întoarcă privirea.

— Nu prea-ţi place să scrii.

— Nu prea.

— Nici mie.

Teo îi întinse fotografiile lui Mera şi agenda deschisă la pagina pe care se afla caricatura, Iuga nu pricepu la început despre ce era vorba, curînd însă, observă asemănarea şi se dumiri.

— E Mera — zise arătînd caricatura cu bărbia.

— Desenat de Galiţa — confirmă Teo. Şi totuşi susţine că nu-l cunoaşte. Nu vi se pare ciudat?

— Ba da. Mai ai ceva?

— Asta — spuse Teo arătîndu-i piatra de inel.

O ţinea în palmă cu grijă, cu teamă parcă să nu se prefacă în pulbere ca o pînză de păianjen. Piatra păru un timp inertă, rece, apoi simţi lumina şi se învioră.

— Frumoasă — zise Iuga.

— Frumoasă — repetă Teo, după care spuse, în puţine cuvinte, cum o găsise sub cadavru şi cum stabilise, cu ajutorul lui Raul Blănaru că apar-

ţinuse lui Mera, deşi acesta afirmase răspicat că nu avusese niciodată un inel cu o astfel de piatră.

— Raul Blănaru n-o să trăncănească ? — întrebă Iuga.

— Pare un tip discret — răspunse Teo. Şi apoi nici nu-i ştie numele.

— Nici Carmen Dragan ?

— Nici ea. Ştie în schimb că Mera e omul care îl trăgea de limbă pe Galiţa, iar sîmbătă i-a propus tîrgul despre care v-am vorbit.

— De unde ştie ?

— De la Galiţa. I-a văzut odată discutînd la un colţ de stradă. Aseară, la teatru, i-am arătat fotografiile lui Mera. L-a recunoscut imediat ca şi Raul Blănaru, dealtfel. N-o să-mi spuneţi, sper, că şi asta-i tot o deducţie.

— N-o să-ţi spun.

— Acum să tragem linie şi să adunăm — propuse Teo.

Iuga trase cu degetul, în aer, o linie imaginară.

— Am adunat. Sîntem de aceeaşi parte a baricadei. Pe electrician tot Mera l-a ucis ?

— Tot.

— Ştii şi de ce ?

— Bănuiesc. Electricianul a văzut maşina în faţa hanului şi s-a gîndit s-o „inspecteze" puţin. Cred că mai făcuse asta şi altădată. Ca să poată opera trebuia să fie întuneric, iar maşina să rămînă peste noapte acolo. Ceea ce s-a şi întîmplat. Ajuns aici, se impune o observaţie : un altul i-ar fi spart cauciucurile, i-ar fi înfundat carburatorul sau i-ar fi pus zahăr în benzină. El însă i-a defectat instalaţia electrică. Specialistul nu s-a dezminţit. După miezul nopţii s-a apucat de treabă. Toţi

se culcaseră, era întuneric, nu-şi făcea nici un fel de grijă. Dar Mera nu dormea. Stătea la fereastra camerei şi supraveghea şoseaua. La un moment dat, fie că a auzit vreun zgomot, fie că l-a zărit pe electrician, fapt e că a coborît tiptil şi l-a lovit zdravăn, să zicem cu vătraiul de la sobă, pe care apoi l-a curăţat cu zăpadă şi l-a ars în foc. Deci, adio urme! Cred că electricianul n-a văzut nici cadavrul şi nici pe cel care l-a lovit. Altfel nu se explică de ce n-a vorbit cînd şi-a revenit, la spital. Mera, însă, n-a vrut să rişte nimic. La întoarcere s-a oprit la han, a aflat unde se găsea electricianul şi l-a scos printr-un tertip din spital. Finalul îl cunoaşteţi.

— De ce nu l-a ucis chiar în noaptea aceea, la han? Ar fi fost mult mai sigur.

— Ar fi provocat o anchetă care l-ar fi ţinut pe loc. Or, numai de asta nu-i ardea atunci. A avut în schimb grijă să-i închidă gura pentru un timp destul de lung.

— Cu logica ta ai putea convinge şi un dulap. Mera bănuieşte ceva?

— N-are de ce. În afară de discuţia pe care am avut-o cu el la postul de control, nu l-am mai deranjat cu nimic. N-am fost la Centrul de calcul să ne interesăm şi nici nu i-am pronunţat numele în faţa cuiva. Tot din precauţie n-am venit noi la dumneavoastră, ci v-am chemat aici. Are, deci, toate motivele să se simtă în siguranţă.

— Te-ai gîndit de la început la el?

— Da, însă am înlăturat repede ipoteza. Nu ştiam absolut nimic despre Galiţa, posibilitatea ca reclamantul să fie însuşi autorul crimei mi se părea cel puţin fantezistă şi, în afară de asta, m-a

derutat, evident fără să vrea, medicul legist, în care am o mare încredere. Cînd a văzut rana lui Galița, el și-a exprimat convingerea că trebuie să ai o forță nemaipomenită ca să faci o ispravă ca aceea. Cam așa a spus. Or, Mera e departe de a fi un atlet. L-am bănuit cu adevărat abia cînd Zarzu a declarat că omul care îi adusese la han refuzase categoric banii, negînd astfel afirmația lui Mera din ziua precedentă.

— Și cum de nu v-ați năpustit imediat asupra lui? Vîrsta și lipsa de experiență v-ar fi dat tot dreptul.

— Rămăseseră încă destule lucruri de clarificat. Și apoi am crezut că e mai nimerit și mai interesant din punctul nostru de vedere să ne apropiem de el prin alții, creîndu-i în felul acesta iluzia că e mult mai abil decît noi și că se află în afara oricărei bănueli. Speram că nesimțindu-se în primejdie, Mera ne va privi de sus, ca pe niște ageamii și va comite, într-un fel sau altul, o greșeală. Ceea ce s-a și întîmplat.

— Ați făcut o treabă bună, băieți! — zise Iuga. Oficial însă cazul rămîne nerezolvat. Singurul care trebuie să știe adevărul e colonelul. Altfel ratăm totul. Înțelegeți...

— Nu-i prea greu — observă Teo.

— Tocmai. De aceea nici nu insist.

Telefonul sună ascuțit, Victor ridică receptorul, zise „da", apoi i-l întinse lui Iuga:

— Pentru dumneavoastră.

Iuga duse receptorul la ureche, ascultă cîteva secunde încordat, după care rosti precipitat:

— Cînd?... Aici în hotel?!... Ce cameră?... Da... E-n ordine...

Se ridică, puse receptorul la loc, anunță:

— Trebuie să plec. Ceva tot în legătură cu Mera...

— Încă un minut — zise Teo. În apartamentul lui Galița, Carmen Dragan a văzut un tip. Stătea pe hol, în întuneric și o privea.

— Cine-i?

— Nu știe. I-a văzut doar silueta.

— Ce căuta Carmen acolo?

— Niște scrisori de dragoste. Ale ei către Galița. Nu voia să cadă în mîini străine. Chestie de pudoare feminină. Ea a leșinat, iar cînd și-a revenit, în hol nu mai era nimeni. Puțin mai tîrziu. pe aleea care duce spre parc, a oprit-o un tip și a întrebat-o care-i blocul Z? Cred că a fost cel din hol. Verifica dacă îl recunoaște sau nu. Spre norocul ei, nu-i văzuse fața și, în consecință, l-a privit ca pe un trecător oarecare. Altfel ar fi trimis-o să-i țină de urît lui Galița. Locul e destul de prielnic. N-ar fi exclus ca Mera să se decidă, ca și în cazul electricianului, să nu riște nimic. Aici voiam de fapt să ajung: Carmen Dragan e în primejdie și trebuie ocrotită.

Iuga rîse, bine dispus.

— Fii liniștit, cavalere! Vom veghea.

XXXI

Își făcură bagajele și coborîră. La ieșirea din lift îi întîmpină, elegant ca un mire și surîzător, Gabriel Mera.

— Tocmai vă căutam — zise.

— Pentru ce? — întrebă Teo stăpînindu-şi greu uimirea că un om care-şi omorîse doi dintre semeni avea tăria să-l privească în ochi, să-i vorbească, să-i surîdă, într-un cuvînt să se comporte atît de firesc.

— Să vă dau jucăria aceasta — răspunse Mera întinzîndu-i un breloc minuscul, care înfăţişa un coşar cu ochii şi dinţii albi ca laptele. L-am găsit ieri după-amiază, cînd mi-am curăţat maşina. Era sub scaunul pe care stau eu. M-am gîndit că poate vă trebuie.

Teo luă brelocul, îl privi cu interes, apoi i-l dădu lui Victor.

— Nu cred că ne poate fi de folos — spuse acesta.

— Nu? De ce? — se miră Mera.

— Pentru că pur şi simplu n-are cum.

— Aţi putea stabili al cui a fost.

„O pistă falsă? — gîndi Teo. Sau un pretext de a afla cîte ceva? Sau şi una şi alta? Oricum, să-l servim, dar cu măsură, să nu bată la ochi".

— Cum să stabilim? Întrebînd din om în om: „Nu ştiţi cumva al cui e brelocul ăsta?" Am procedat aşa cu piatra de inel, pe care am găsit-o tot în maşina dumitale şi n-am ajuns la nici un rezultat. Nimeni nu ştie nimic. Parcă ar fi căzută din lună — zise punînd în glas exact atîta tristeţe cîtă trebuia pentru a părea sincer.

— Are dreptate — interveni Victor. Astfel de brelocuri se vînd la toate chioşcurile din oraş, le poartă sute de oameni. Coşarul aduce noroc, nu? Practic, e aproape imposibil să-l găseşti tocmai pe omul care l-a purtat pe acesta. Bineînţeles, în

afară de eventualitatea în care nu aveţi dumneavoastră vreo bănuială...

— Dacă aveam nu aşteptam să fiu invitat — rosti Mera iritat. Şi acum ce faceţi?

— Facem ce putem — mormăi Victor.

Pe uşa de la intrare pătrunse un grup de turişti italieni, veniţi probabil să-şi petreacă revelionul la vestitele cabane de pe muntele Lacrima şi, într-o clipă, limba lor sonoră, melodioasă, umplu holul spaţios al hotelului. Bărbaţii purtau scurte îmblănite şi bocanci de iarnă, cu talpa groasă şi tureatca înaltă, iar femeile paltoane lungi pînă aproape de călcîie, croite în aşa fel încît la fiecare pas să ofere privirii coapsele goale.

— Ne ducem acasă — zise Teo pe acelaşi ton trist, de mai înainte.

— Îmi spuneţi şi mie pe cine am dus atîţia kilometri în maşină? Sper că aţi aflat.

— Destul de greu — răspunse Teo. E un anume Remus Galiţa, inginer la „Lîna de aur". Un scandalagiu şi un afemeiat notoriu. Se pare că e vorba de o poveste amoroasă. Din nefericire, datele pe care le deţinem sînt contradictorii şi insuficiente pentru a acuza pe cineva. Să sperăm că timpul va rezolva ceea ce n-am izbutit noi, acum. Se mai întîmplă.

Se despărţiră strîngîndu-şi mîinile şi urîndu-şi „Sărbători fericite" şi „Mulţi ani"!

— Trecem pe la *Bachus*? — sugeră Victor cîteva minute mai tîrziu, cînd Volkswagenul intrase pe şoseaua Ostra-Audia.

— Trecem — spuse Teo cu mîinile strînse pe volan.

In restaurant era frig, mirosea a vin fiert şi a ţuică fiartă, iar cei cîţiva consumatori stăteau cu căciulile pe cap. Teo şi Victor se aşezară la o masă lîngă sobă. Curînd apăru Ion al lui Panaite, cu papion şi sacou cărămiziu. Sub sacou purta o bundiţă ţărănească albă, cu marginile înflorate. Îi salută respectuos, înclinîndu-şi puţin trupul, luă comanda — două cafele — şi se îndepărtă.

— Salut! — zise, proţăpindu-se în faţa lui Teo, un lungan pistruiat. Dai un coniac?

— Pe ce chestie?

— Pe chestia că m-ai văzut.

— Presupun că nu te-am văzut.

— Chiar nu dai?

— Ştii ce? Caută-mă la altă masă!

Lunganul îşi băgă mîinile pînă la coate în buzunarele pantalonilor şi plecă.

— Cine-i? — întrebă Victor.

— Habar n-am. Am schimbat ieri cîteva cuvinte în holul hotelului.

Ion al lui Panaite aduse cafelele şi un pachet învelit în hîrtie de ziar, pe care-l puse în mijlocul mesei.

— Ce-i acolo? — se interesă Victor.

— Banii domnului Galiţa.

Teo îşi aduse aminte că nevasta lui Ion al lui Panaite se afla în spital, revăzu curtea şi casa lui şi mîhnirea adîncă şi tăcută din ochii celor unsprezece copii şi o clipă voi să spună: „Banii sînt ai tăi, omule. Cheltuieşte-i cum vrei!" Nu rosti, totuşi, cuvintele acestea — oricît de mult i-ar fi plăcut să le rostească — deoarece ar fi încălcat o lege, anume aceea care asigură succesiunea firească, lo-

gică, a bunurilor şi pe care el însuşi avea datoria să o apere.

— Nu sînteţi, cumva, rudă cu Galiţa? — întrebă cu o umbră de speranţă în glas.

— Nu.

— Dacă i-aţi fi fost rudă, banii v-ar fi rămas dumneavoastră... Moştenire... Îmi pare foarte rău ..

— Să nu vă pară — îl întrerupse Ion al lui Panaite. Banii nemunciţi se duc ca apa. Nimic nu se alege din ei.

— Aşa e — încuviinţă Teo. Să-i puneţi la loc sigur. Peste o zi-două va veni cineva să-i ia.

Băură cafelele, apoi ieşiră din local. Aerul era tulbure şi rece, ciori răzleţe treceau în zbor leneş de la un copac la altul. Plecară.

Victor se foia pe scaunul său şi pufnea.

— Ce-i? — întrebă Teo.

— Nu-mi convine deloc că oficial cazul rămîne nerezolvat.

— De ce?

— E primul nostru caz. Ne vor crede incapabili.

— Altfel nu se putea.

— Şi ce mult mi-ar fi plăcut să-i adunăm pe toţi undeva, să le ţinem un discurs numărul unu: la, la, la, la, la, iar la urmă să-i spunem lui Mera: „Tu eşti criminalul". Fireşte, el ar fi negat vehement, însă noi i-am fi dovedit punct cu punct vinovăţia şi la momentul oportun am fi ordonat: „Luaţi-l!"

Teo rîse.

— Aşa se întîmplă numai în cărţi.

— Şi ce dacă? E frumos. Poate altădată...

Îşi aprinse o „Mărăşească", trase cîteva fumuri, întrebă:

— Chiar ai văzut pe cineva uitîndu-se pe geam, în seara aceea cînd am fost la Velisarie?

— Bineînţeles.

— Vreun hoţ?

— Stă în obiceiul hoţilor să bată în geamuri special pentru a fi văzuţi?

— Atunci ce voia?

— Probabil l-a plătit nevasta lui Velisarie s-o sperie pe Clara.

— De ce s-o sperie?

— Ca s-o determine să plece şi Velisarie să rămînă singur. Un motiv în plus ca el să-şi aducă nevasta acasă.

— Făcusem şi eu tot felul de presupuneri, dar la asta nu mă gîndisem. Şi cauciucurile? Cine crezi că le-a spart?

— Tu pe cine bănuieşti?

— Pe o persoană căreia i-am căzut cu tronc şi voia să mai rămîn.

— I-ai căzut cu tronc paznicului? Felicitări!

— Cum paznicului? Nu le-a spart Matilda?

— Nici vorbă. Paznicul. Întîi le sparge şi pe urmă le repară. Face aşa ori de cîte ori are prilejul. Mai cîştigă şi el un ban. Dacă vrei, putem verifica.

— Dă-l încolo. Norocul lui că nu mi-ai spus atunci. Mamă, ce i-aş fi făcut!

Înaintau încet, începuse să ningă, în văzduh se presimţea seara.

Ajunseră în oraş pe întuneric.

Sub ferestrele scunde ale caselor de periferie, copiii vesteau schimbarea anului.

Teo trase maşina pe dreapta, opri motorul, coborî geamul.

— Să ascultăm ! — zise oftînd.

— Să ascultăm ! — repetă Victor.

Glasurile cristaline ale copiilor, pocnetul bicelor şi alaiul zurgălăilor umpleau străzile, urcau spre cerul întunecat, rătăceau în marile spaţii şi se întorceau pe pămînt contopite într-un vuiet greu şi profund ca un cîntec al astrelor :

În anul ce vine
Zilele fie-vă line
Să ningă
Să plouă
Să picure rouă
Grîul din vară
Bogat să răsară
Mlădiu şi bălai
Cît vrabia-n spic
Cît trestia-n pai...

Ascultară îndelung, fără să se clintească, fără să rostească un cuvînt.

Ningea potolit şi, în lumina slabă a becurilor, fulgii rari şi enormi păreau stele stinse.

Coperta : VIOREL BURLACU

Redactor : GHEORGHE DRĂGAN
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut 1976. Format 70x100/32. Coli Tipo 5,75.
Bun de tipar la 8/I/1976. Tiraj 75.000 exemplare.
EDITURA JUNIMEA

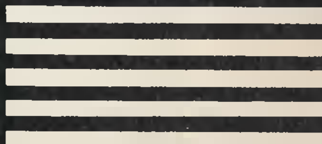

Tipărit la Întreprinderea poligrafică
Bacău, strada Eliberării nr. 63,
sub comanda 5173

EDITURA JUNIMEA
IAŞI

„IARNA, DEPARTE..." este un roman polițist scris de un poet. Ceea ce nu înseamnă că ar fi plin de poezie — deşi un anume lirism există — ci înseamnă că autorul a pus în construcția lui mai puțin o tehnică a investigației detectiviste şi mult mai mult suflet. Adică, ințelegere şi vibrație pentru destinul eroilor săi, evitînd poncifele genului.

LAURENȚIU ULICI

Lei 4.50